

309259

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5. } చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ డిసెంబరు నెల 16 వ తేది సోమవారము } No 211
 సంపుటము. ౫ } కాళియక్రి నామ సంవత్సర మాఘ శుక్ల త్రయోదశి ౧౩. } నంచిక ౨౧౧

సుందరము ! లాభకరము !! ఉపయోగము !!!

ఆందమైన 1919 క్యాలండరు

నవంబరు నెల 15-వ తారీఖు నుండి జనవరి నెల 31-వ తారీఖు లోపుగ
 మా మందులను 6 రూపాయలకు నొకేసారి గొనువారలకు
 ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా గొనువారలకు ధర తగ్గించి యివ్వబడును.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు ఛేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కాలిది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనట యుక్తము.

తామరతైలము

పండ్లపొడి

మోహినితైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0

సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపదము

దగ్గు, శైత్యము, పడిశెము, రొమ్ముపడిశెము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు,
 బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.

చక్కనిడబ్బీతో నెల రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 8-6-0. పోస్టుఖర్చులు చేటు.

అమృతాంజనం డిపో, } 109, ఫ్రేజిరోడ్డు, బొంబాయి.
 6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126

(విజ్ఞప్తి)
 కాబడినది.

ఆటో దిల్ బహార్. (విజ్ఞప్తి)
 కాబడినది.

ఇప్పటికాలపు రుచి కనుపడునది, సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనగలది.

ఆటోహోటలుగాని, సారాణముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము
 చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కువాలవై కొన్ని బిందువులు తినికరించినచో, మనోహరమగు
 సువాసన నిన్నులవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

అన్ననైజా (అర్రడాం) సీసా 1-కి రూ 0-8-0

మధ్యకము నైజా 1-ర్రడాం " " 0-12-0

కేరొకనైజా 2 " " " 1-4-0

వెద్దనైజా 4 " తేక 1/2 కొన్ను " " 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుద్ధి 1-కి 0-6-0, 8 బుద్ధుకు 0-14-0 ప్రత్యేకము.

వల్లెల, పట్టుమలులందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమృతములను దొరకును. నిర్ది
 ఆనేకమగు నకలు సెట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపై
 ను, కార్డుపైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు ఈ ఆటో
 దిల్ బహార్ యొక్క నులక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరవారి దిగువవారికి
 (వ్రాసినచో అకాకిమృత్యుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

హోటలుచందలు: ఆంగ్లోయండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ నెం. 155, బామ్బాయి నగర్, బొంబాయి.

మృత్యుమరణము: మృత్యుమరణము, మృత్యుమరణము, మృత్యుమరణము.

అమృతార్ణవ ఆవరేహ్యము.

ఈ ఆవరేహ్యము రక్షణనుబట్టి చేసి శిర్యమును హెచ్చించి
 వి బలమును కలిగించి యున్న శిర్యమును చేసి శిర్య కాలి
 మంటల పోగొట్టును. మొదలగు చట్ట చేసి శిర్యమునకు
 తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘతయ, ధేయము, తలనొప్పి,
 రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.

(219) అర్థశాన డబ్బీ 1-కి రూ. 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,

అతనికిగ్రహ కౌమధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మలయ చందనము

(1251) సెగరోగమునకు మరలము
 మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని
 తెలియదు. పత్తము లేదు. పిచికారి
 మున్నగు కఠినవికీర్ణల పనిలేదు. దుశ్చ
 మైన మామలయచందనము ఎలుపు
 తొలుపు, పచ్చ అను మూడు విధములు.

సెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. డబ్బీ 1-కి 2-0-0
 గంధర్వపార్వతి, రాజమండ్రి.

మదరాసు అందు సదరమరాటా రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొన్నేటు కాబడినది.)

నోటీసు. (1394)

సాల్సుకొట్టార్పు స్టేషనుయొద్ద నియమిత దిన
 ములలో కొద్ది సామానులను మాత్రమే పంప
 వలయును, 25 మణుగులకంటె ఎక్కువ బరువు
 గల సామానులను పంపకూడదు అను యివ్వుడు
 ఆచరణలోనున్న యీ నిర్బంధములు 1918 వ సంవ
 త్సరము డిసెంబరు 20 వ తేది మొదలు యిందు
 మూలముగా రద్దుచేయబడినవి. వై న చెప్పబడిన
 తేదీనుండి ఆదివారములనాడు తప్ప మిగత ఏ
 దినమునందైనను ఏ స్టేషనుకు పంపుటకై నను
 54 మణుగుల బరువునకు లోపుగల సామాను
 ఏదైనను అంగీకరింపబడును. పూర్తి రైలుబండ్లు
 (Full wagon loads) వ్యాపారము సాల్సుకొట్టార్పు
 నొద్ద ఆపివేయబడి రావుపురము స్టేషనుయొద్ద
 ఎప్పటివలెనే సాగించబడుచుండును. సివిలు
 సప్లయను డైరక్టురుయొద్దనుండి సర్టిఫికేట్లు లేకుండ
 యీ క్రింద వివరింపబడు సామానులను కొద్ది
 కొద్దిగా పైకి ఎగుమతి చేయుటకు వీలులేదని
 యిందుమూలముగా జ్ఞాపకపరచుచున్నాము.

మిరపకాయలు, పంచదార, నూనెగింజలు,
 కూడి, (బొంబాయికి తప్ప) ఇనపముక్కలు,
 సిమెంటు సున్నము, (బొంబాయి రాజధానికి)
 కిరసనాయిలు, బియ్యము, ధాన్యము, రాగి, కంబు,
 జవారి.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ
 దృష్టి, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్ర
 కాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లు
 పేక తమాషాలు, విచిత్రవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక
 మనుష్యుని మాయలు చేయుట, మృతిచేయుట, పుట్టించుట,
 జీవముతో సమాధియగుట, కేరములేని తలకాయచేత మాట
 లాడించుట, భూమిపైన గజముయొత్తున గాలిలో మనుష్యుని
 నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము
 లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుచ్చుతముగా మేజిక్
 చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. దీనివల 4 రూ॥లు
 పి. ఆర్. జనార్దనం వాయును, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

ఫౌంటేన్ వేనాలు. 1386

బ్లాక్ బర్డ్ రూ. 3-12-0, వాటర్ మాస్క్ 7-8-0, స్పాన్ 7-8-0,
 అల్ట్రాగ్రాడ్ 2-12-0, అన్ సోనియా బి టైమ్ పీస్ 4-8-0,
 అలారిం టైమ్ పీస్ 7-8-0, తర్కస్టాన్కు 1 పింట్ 8-0-0.

R. K. Nathan & Co.,
 Fountain pen specialists, Triplicane, Madras.

కారణం బ: ఇది ప్రత్యేకత ధని యను శాటకము.
 సంఘటనాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మందుకావలసివచ్చి.
 అందర జదివితరవలయును. తెల 0-4-0 పోస్టేజీ చేటు.
 ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

2-వ ఆయుర్వేద సమేళనము.

కాకినాడయందు జరుగుట.

(ఒకవిలేవుని యొద్దనుండి).

కాకినాడ, దిసంబర 15:—రాజవైద్య యాచార్యులు యాభిషేకముక్తివలన రెండవ ఆయుర్వేద సమేళనము నేడు సమాపించిరి. ఆయుర్వేదమును ప్రసాదించిన వారికి కాకినాడ సమేళనము. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని అన్ని ప్రాంతముల నుండి వచ్చిన వైద్యులు సభకు వచ్చిరి. పండిత గోపాలాచార్యులు, డాక్టరు లక్ష్మీపతి, డాక్టరు అనధానిగార్లు చెన్నపురి నుండి వచ్చిరి.

ఆయుర్వేద ప్రదర్శనము లేవు ఉదయము 8 గంటలకు జరుగుచు, దానిని ఆనందము దివ్యులు బహద్రులు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయకులు ప్రారంభించెదరు.

అధ్యక్షుల సన్మానము.

సభాధ్యక్షులు తమ యువస్వాగత సారథులనుండి శ్రీ బాల్కీ సారథ్యమున నాయుర్వేద సమేళనము ప్రారంభించి అనంతర మిటులు చెలిపిరి:

“ఆయుర్వేద విద్యాసాం మూలం ధర్మార్థ కామమోక్షకామ, శ్రేయఃపరం కిమన్యత్ శరీరమజరామరం విహాయేకమ్”

అను నాశ్రయిస్తే మనస్సునందు సమస్తవైఖరినను గుణములను సహజమున శరీరమే ముఖ్యకారణముగ నున్నది. అట్టి శరీరమునకు అంతరాయము లగు రోగముల నుద్దేశించి యాయుర్వేదము కాదు, బాల, కృమి, కాలాగ్ని, కల్మష, దంష్ట్ర, జ్వర వృక్ష, అని యెనిమిదివిధములగా విశిష్టాది సౌకర్యమునకై విభజింపబడియున్నది.

వైద్యసంబంధ కల్యాణము మున్నగు నెనిమిది విధానము లను సంకల్పముతో గూడిన యాయుర్వేద వైద్యము అన్నియుగముల సంపూర్ణ వికాసమును పురాతనకాలమున జూపియున్నది. ఆ యుగముల లక్ష్యలక్షణసహిత మగు విజ్ఞానము అనేకసంవత్సర రూపమున వైద్యవాజ్ఞయముగ ప్రబలియున్నది. అయ్యది ఆయుర్వేదము రాజవైద్యము మున్నగు కలివాటిభూతముల కల్పనగా ముఖ్యముగ ప్రాత్యక్షిక పరిశోధనముల నిర్వహణ లగు పురాతనమున నాయుర్వేద లీజము నాటియుండుటం జేసి యిందుకైనను చలన మొందక యితరవైద్యకవిధానములు ప్రబలియుండు నీకాలమున గూడ నూటికి తొంబదితొమ్మిదివరకు ఆశోక్యభాగ్యమును గలిగింప గలిగినది.

వ్యాధిజ్ఞానోపాయములు.

ధర్మవర్తనలను పూజించు వైన యాయుర్వేదము వేదవోదితమగుటచే పురాతనమైన దని వైది చెప్పియుంటిని. ఇక్కాలమున పాశ్చాత్యవైద్యవిధానము మా పరిశోధన ములచే నుగంజి మని చెప్పుచుండు ఆశ్చర్యజనకము లగు విషయములు ఆవిరంజనకాలముననే యాయుర్వేదవేత్త వైద్య యాత్మలచే గర్భింబడిన వనిన చారిత్రాత్మకము జేరిన యేభారత పుత్రునకును మాతృవృక్షములేని యితరునకును మానవమున సంక సము పొంగుతుండునో అందు గొప్పటిని దివ్యోక్తము విమర్శించెదః—

ఆయుర్వేదము త్రిదోషవృద్ధి ననుసరించిన సిద్ధాంత కాత్రము. అందు మిథ్యాపరిచయములచే గల్గిన త్రిదోషముల వికృతయే వ్యాధి యనెరి. అట్టి వ్యాధి సామాన్యముగా గల్గించు కారణములను గుర్తించుటకు నిదానము (ప్రాగు) పము, రూపము, సంప్రాప్తి, ఉపశోధము ననునవి యైదును పరిధానసాధనము లనిరి. ఈ పంచోపాయములచేతను, దూష్యము, దేశము, బలము, కాలము, ప్రకృతి, వయస్సు, సత్వము (మనోబలము), సాత్వ్యము (అలవాటు), ఆచారము అను వానిచేతను, వీని యందర్భూతము లగు మాత్స్యమాత్స్యము వైన యితరోపాయములచేతను, నేత్రము, మూత్రము, రూపము, శబ్దము, స్పర్శము, రుచి, గంధము, నాడి మున్నగు వానిని పరిశీలించుటచేతను వ్యాధివినిశ్చయముల గనిపెట్టిరి. అట్టి యుపాయములచే గనిపెట్టి నిర్ణయింపబడిన వ్యాధినిధానము నిశ్చితముగ నందును గాని ఇతరవైద్యకవిధానముల యందలి సిద్ధాంతములవలె నేదోక సిద్ధాంతముగను అది యే మరి యొక వాడు మరయొక సిద్ధాంతముగను మాటునది కాదు.

వ్యాధివినిశ్చయవర్తనలను అన్నిటిని ఆశ్రేయములు వారి కృత్యముల నిదానసాధనమున జూపియున్నాడు. ఆయుర్వేద వ్యాధుల గర్భింబములనుగూడ నాడివిజ్ఞానముచే దోషవిభాగ పరిజ్ఞానము అగ్రగణ్యమని చెప్పుట యతిశయోక్తి కాకలదు. ఈ మార్గము ప్రకృతిపు నవనైద్యవిధానముల పా

యకముగ చెలియదన్న నాశ్చర్యము కాదు. స్మృతితప్పి మోహ మామరించిన రోగులయెడలను, రోగములు గూఢలింగములై యియ్యెడి యని గుర్తింప నలవికానపుడును, మాటలు రాని బాలరయెడలను రోగముల గనిపెట్టుటలో నాడిపరిక్షణము ఎంతటిసాహాయ్యకారియై యున్నదియో ప్రతియనుజాడు నెఱింగియే యున్నాడు.

కాయచికిత్స రాజయత్నము.

‘రాజయత్నము, లేక - త్నయము’ అను నామమున తెలియనివారు లేరు. ప్రాంతరమైన యీ వ్యాధినిగూర్చి పాశ్చాత్య వైద్యపండితులు పరిశోధనముల వెక్కిరించి సరిపెయి దీని తత్వమును చికిత్సావిధానములను ఇంతదనుక సిద్ధాంతముగ నిర్ణయించి యుండలేదు. దీని చికిత్సావిధానముల విషయమై పలువురు పరిపరిచయముల నభిప్రాయపడియున్నాడు. అందు బహిరంగప్రదేశమున మందిగాలిలో నుండుటయో, బలకరంబులను దీపనంబులను నగు నాహారముల నుపయోగించుటయు నుత్తమచికిత్స యని సిద్ధాంతపరిచి యున్నాడు.

ఆయుర్వేద ఈ వ్యాధిని రోగము, త్నయము, రాజయత్నము నని మూడువిధముల చెలిపియున్నాడు. ఇయ్యది త్రిదోషములలో కఫము ప్రధానముగ కల్గినదని సిద్ధపడిరి. ఈ మూడిటిలో నుత్తరోత్తర మొకవారికన్న మొకటి క్రూరమని సిద్ధాంతము జేసిరి. రాజయత్నమునకు ప్రధానమైన జ్వరముమార్చి మారంభించి యితరులు లగు నేకాదశలక్షణము లగు పనుమన్నును ఇయ్యది మేహజ్వరమగును నాడును సామాన్య వైద్యులకుడ విశేషపరిశోధనముల జేయకయే దీనిని గుర్తించుచుండుట ప్రసిద్ధము. భుజింపబడు నాహారము లన్నియు శరీరపోషణమున కించుకేరము సాయముజేయక మలమునే యధికముగ వృద్ధిపొందించునని “రసోఽభ్యస్య సరత్కాయ మాంసాయ కుత ఏవతు, ఉపప్రభకృత్కృత్ సృశేరలం వర్తతే త్నయో” అని వాగ్భటోక్తి చాలుచున్నది. దోషధాన్యపచారములగూడ రోగము ననుమాలింపజేయక శరీరమును త్నయించ జేయుటయే యీ వ్యాధినిగూర్చునని కనుగొని దీనికి త్నయమున నవ్యర్థ నామము నిడిరి. (అనగా నీ వ్యాధిపీడితులు చికిత్సావిధానములచే నల్పసంఖ్యాకులే జనుములు గాంచెద రని తెలిసికొనిరి.) బలిష్ఠుడై దోషాధిక్యముతో గూడిన పురుషుడు స్నేహస్వేదచికిత్సల నాచరించినచో శార్యసిద్ధి నొందు నని స్నేహాయుక్తము లగు వసునవిరేచనములను శోధనచికిత్సల జేయవలె నని కనిపెట్టిరి. శోధితుడైన పిదప పుష్టికరములగు మేకపాలు మేకనెయ్యి మేకనెన్న మేకమాంసము మాంసములు భుజించుచుండు జతువుల మాంసములు మున్నగునవి హితములని కనిపెట్టిరి. ఇందు మేకల సంబంధములగు ప్రతినిష్ఠువులును అత్యుత్తమములని నిర్ణయించిరి. దీనియంతయొగంబును దానగలుగు ఫలంబును లోకవిదితము. నీటితుంపలలేని గాలి నీరు జాంగలప్రదేశము కఫము కఠినముగ జేయకుండును గాన నట్టి ప్రదేశమున నివసించుట యుత్తమ మనిరి. మరియు మేకల మందయందు నివసించుట యుత్తమ మని ‘భాగోపనేకా సంకతం భాగవద్భేదం యత్నయతే’ అను వాక్యముచే యొగరత్నాకరమున జెప్పిరి. మరియు సాధోపభాగముల శోగ్య హనునంబరగు చంద్రకాలయందు నివసించుటయు నుచితమని యు గొన్ని వందల వర్షములకు పూర్వమే తెలిపియున్నాడు.

మరియు రత్నమిశ్రిములగు మహారాజ్యుగాజ్ఞానము, రాజ్యుగాజ్ఞానము, త్రైలోక్యవిద్యావీటి, మొదలగు నామధరాజ్యములు; బృహచ్చాలాదిపుత్రము, నాశాస్త్రము మొదలగునవియును, ఇతరవైద్యుల చికిత్సాచరణము నిష్ఫలమైనపుడు గూడ నపారమగు నిజ ప్రభావమును జూపుచు ప్రాణరక్షణ మొనరించుచుండుట విజ్ఞులగు తమరి కందరభుజులది తమే.

కఫప్రధాన మగు నీ వ్యాధియందు దోషవిభాగముల పరిచయములేని యితర వైద్యకవిధానముల నాడు వైత్యోపచారము జేయుటయూ, దానజేసి కఫము మిక్కిలి ప్రకృతితమై తుదకు వ్యాధి కూర్చితర మగుటయు, దానిచే ప్రకృతములు సంభవించుటయు మనకందరభుజు తెలిసివయే. ఆయుర్వేదచికిత్సావిధానమున నటుగా దోషదూష్యముల జక్కగ నెఱింగి తదనుగుణములగా చికిత్సావిధానముల నేర్పజిచి యుండుటంజేసి వైద్యసంబంధ యామధరాజ్యములు కూర్చు మగు నీ వ్యాధియందు మిక్కిలి హితకరము లని నాయువధరముచే మరియొకతూర మిక్కిల వక్కాణించెద.

వైద్యసంబంధ రాజయత్నము ఓషధీకరమగు చంద్రునకు తొలుత గల్గినదని దెబ్బపుడు దానిశేషసోపానములను వేదముల బలుతెఱంగుల చెలిపియున్నాడు. అందలిచికిత్సావిధానముల నాతాతపికము (ఒపిసిర్) మున్నగు చికిత్సాములను

ఆర్యవైద్యులు తెలిసి పరంపరల నభివృద్ధి గావించి యున్నారని మిశ్రాంధజనుల నివేదించుటలో మిక్కిలి యుత్సాహము గల్గియున్నాడను.

కామరభ్యుత్థము.

ఆయుర్వేదమునందలి యెనిమిదివిభాగములలో ‘కామరభ్యుత్థ’ మనునది యొకయధ్యాయము. ఇందు శిశువు జనించినది మొదలు చేసి కామరభ్యుత్థ మదలనంతదనుక బాలరము బాల్యమునాశ్చర్యసాధనములనుబట్టి ప్రవృత్తానము జేయువారని యు, తీరసానమును అన్నాదిభోజనమును జేయువారనియు, కేవలము అన్నాదుల భుజించువారనియు, మూడువిధములగా విభజించిరి. వీలో కేవలము ప్రవృత్తానము జేయువారినివయమున తీరవిభాగమును దాని ముచిచెట్టలకు దానియందలిపులకు గల్గు నుపయోగములను విశదముగ చెలిపిరి. కల్లుల వద్ద ప్రవృత్తము లేనినాడు శిశుసోదనముకై యావమాతకు నియమించుకటి ఆయావోగమున జనించి యట్టియూ వారములు గల్గిన ధాత్రిని (దానిని) నియమించుట యవసరమని తెలిపిరి. ఆ యావమాత స్వయాపలక్షణములకు ప్రవృత్తలక్షణములు మొదలగు వానిని మిక్కిలి నేర్పుతో ‘యథావర్ణా ధాత్రి ముచేయాత్’ ఇది మున్నగు వాక్యములచే నుశువులు అతినిపుణముగ చెలిపి యున్నాడు. ఇచ్చట ఆయుర్వేదములవారికి ఆయావర్ణముల జనించిన దాదుల నియమించుట యావర్ణకమని తెలుపుట జూడ నాయావోగమున పరంపరాకరములగు బాసత్తొడి స్వప్న వైశధ్యముల గాపాడుటకు శిశువుల కుగ్గుపాలతో గూడ నభ్యసించ జేయునట్లు సూచించగి యున్నది. ఇట్టి విషయముల బరికించినచో మన యాయుర్వేద శిశు సంరక్షణవిషయమై యెంతటి పరిశోధన పరిజ్ఞానము గల్గియుండినో లేదు తెల్లచుచున్నది.

ప్రమాదభయమున బాలరము సంభవించు పలువిధములగు వ్యాధులకు వాని చేయు రోగవనిశేషమునుండియు, వారు తాకు చుండు ఆవయవప్రదేశములనుండియు, వ్యాధినిగ్రహముల జేయుచుండి రనియు, ఆక్షినిమాలనముచుండి శిశు ప్రదేశమున రోగము గల్గినదని తెలియవలె ననియు

“శిశోస్త్రీవాం అతీవ్యాప్య రోదనాల్లక్షయే దుర్బిజమ్”

స యం స్ఫుర్తే భృశం దేవం యత్ర చ స్వస్మాత్కమః” ఇది మున్నగు వాక్యములచే పరహిత సహితాది కృత్యముల యందు విశేషముగ చెలిపి యున్నాడు.

బాలరము సంభవించు వ్యాధులలో గొన్నిటికి రేవత గృహము, పూతనాగ్రహము, ఇవి మున్నగు నాయముల నిడుటచే నియ్యది భూత ప్రేతపిశాచముల యావేశముగాని వ్యాధి విశేషములు కావని వైద్యులును ఇతరులును భయనీ సకాలమున దగు చికిత్సల జేయక యుచేమీరుకుటచేతను, ప్రవృత్తములై శుద్ధాశుద్ధతల నెఱింగి యుపయోగించక సామాన్యముగ నుపయోగించుటచేతను, అలవాటులో లేని యితర విదేశాచారముల నుపయోగించుట చేతను పారిగడ్డికము (కడుపులో పాలగడ్డ) మొదలగు వ్యాధులు వెక్కిరింప గును. వానిచే కామరభ్యుత్థ తుల్యమున పరిజ్ఞానము లేని వైద్యుల సలహాలు నిష్ఫలములై శిశుమరణములు అంతకంతకు అధికము లగుచున్నదని దొరతనమువారి నివేదికలకుండి తెలియచున్నది.

ఇట్టి భూరవిపత్తులనుండి తొలగించి శిశువులను సంరక్షించుటకై యాయుర్వేదవేత్తలు ముఖ్యముగ గనబడిన చికిత్సా విధానములను శాస్త్రీయముగ నాచరణమునకు దెచ్చుటకై వైద్యవికారము లందఱును అనేకవిధముల బ్రయత్నింపవలెనని పలుమాఱు హెచ్చరించుచున్నాడను.

ఇందలి చికిత్సావిధానములు మిక్కిలి కఠినములు గాక కేవలము నుకరములును నులభసాధ్యములును నగు సామానురమును, గోవుచ్చమునందలి వెండ్రుకలు, నేపాకు, ప్రత్తి విత్తులు, మ్రంగకాయ, మొదలగు వానిచే సంఘటితములైన ధూపయోగములు మున్నగునవియై యున్నవి. ఇయ్యది మిక్కిలి ఫలకాయకములగు నుండుట యనుభవసిద్ధముగ నున్నది. కావున నీ చికిత్సావిధానము నాచరణమునకు దెచ్చి మన యాయుర్వేదసంకలిపితుల గాపాడుటకై పటియోగతూర హెచ్చరించుచున్నాడను.

శిశుతప్త్రము.

ఆయుర్వేద! శిశుతప్త్రముల సాహాయ్యమున జేయబడు చికిత్సావిధానమునకు శిశుతప్త్రమనునది యాయుర్వేదమున వేరు. ఈ శిశుతప్త్ర విధానములను దానికి కావలసిన యంత్రములు శిశుతప్త్రములు మున్నగు సాధనములను నుశుకమున నభినిపుణముగ జ్ఞించియున్నాడు. ‘శలకత’ అను ధాతువునుండి శిశుతప్త్రము నిష్పన్నమైనది. శరీరమున కిప్పు

మన బ్రహ్మచారిని కలవలసి యున్నప్పుడు జెప్పవలసింది. అయ్యది కాశీరక మనియి, మానసికమనియి రెండువిధములు. శరీరమున నుండు రక్తము మున్నగునవి చెడి వాడగిరించునది కాశీరకము. కేవలము మనస్సునకు మాత్రము వ్యధగల్గించునది మానసికము. ఈ రెండినిని నివర్తించుటకు ఇరువదియైదు శ్రీ యోగములు ఎవలయున్నవని యిందరకల్యము లనబడును. వీనిలో నివర్తకల్యములు యుద్ధాదులచే సంక్రమించును. ఇట్టి కల్యముల నన్నిటిని గూర్చియు కల్యలంకరియును విపులముగ జెప్పబడినది. గామము నల్ల నిరంగుళిగి మిక్కిలి బాధకల్గి చీమున రక్తమును కలుపుచు గురిచుచు కఠినమైన వాపు కల్గియున్నచో నందు కల్యమున్న దని తెలియవలయు. గాయమున రంగుమాటి కఠినమై యున్నచో కల్యము చర్మ గతమైన దనియు, బాధ మిక్కిలి యధికమై యుండునెడ కల్యము మాంసమున జేరియున్నదనియు, నెలుంగునని, కండ రముల నడుమ కల్యము చేరియుండునపుడు ఇంకను అనేక లక్షణములు గానవలయును. ఇట్లెఱుంగున కల్యముల గమనించు పద్ధతుల ననేకముగ జెప్పియున్నాము.

మనకును కల్యముల నిరూపించుకొని వాని యాకారములను పరిమితిని వాని సుపయోగించు విధానములను విశదముగ జెప్పియున్నాము. అట్టి కల్యములు తలవెండ్రుకలను గూడ చేరిపంపగల్గిన వాడిగిరియుండవలెనని చెప్పెను. మరియు వాడిగిరియుండవలసిన కల్యములు వాడితేరుండుట, వంకరటింకరగనండుట, విడిగియుండుట, తుప్పపట్టి యుండుట, చాల దళముగ నుండుట, మిక్కిలి పలుచనై యుండుట, చాల పొడవుగల్గియుండుట, మిగుల పొట్టిగనండుట, అనునీయెనిమిది దోషములకు కల్యములు క్రియాచర్యములని కల్యదోషములను నుత్కృతుడును వాగ్ధటులును విశదముగ జెప్పియున్నాము. మరియు వాడితేర యుండవలసిన స్వస్తికాదులకు ముఖ్యములగు లక్షణముల జెప్పి వానికి సంబంధించిన పండ్లెండు దోషముల నిరూపించి యట్టి లోపములు లేకుండు సాధనములచే నాయాక్రియల నాచరింపవలసిన పద్ధతులను నిపుణతరముగ నుత్కృతులు నిరూపించియున్నాము. విస్తరభీతిచే వాని నియోగడ వివరించుటకు మానితిని.

అర్థమేలా! మన యాయుర్వేద తంత్రములయందు కల్యచికిత్సావిధానములు వానికి గావలసిన సాధనసంపత్తి యు మిక్కిలి సేర్పరితనముతో ఋషిపుంగవులు సామర్థముగ గనిపెట్టి వివరించుచుండుటచే నాయుర్వేదపద్ధతుల యందు కల్యచికిత్సాపద్ధతులు తదంతరములగు లగు సుపచర్యావిధానములును బొత్తుక లేవనియు, ఒకచేత నన్నును అని సమగ్రములును క్రియాచరణసమర్థములును కావనియు నెల్లవారును తలంచుట యెంతటి పెట్టివనము? ఆయుర్వేద విధానములలో తక్కినవానికన్న కల్యచికిత్సా విధానమే మిక్కిలి ప్రాముఖ్యమును వహించియున్న దని నుత్కృతాది గ్రంథముల బరిశీలించినవారికి నుట్టయుగ గోచరింపకమానదు.

ఆయుర్వేదము-దొరతనమువారి యభిప్రాయము.

అర్థమేలా! ఇంతవఱకును ఆయుర్వేదమునకును ముఖ్యము అందలి యుత్కృష్టతను గూర్చియు తెలిపియుంటిని. ఇట్టి యాయుర్వేద వైద్యముపట్ల మన దొరతనమువారి యభిప్రాయమును గూర్చి యిందుక ముచ్చటించెదము:—

శ్రీయ వైద్యకపద్ధతుల ననుసరించిన వైద్యగ్రంథములను చికిత్సాప్రక్రియలను వృద్ధికి జేవలయునని ఆనందలి మొంబుర్లు, వీ. యస్. కృష్ణరావు పంతులుగారును, టి. రంగారావుగారును పలుకడవలం దొరతనమువారికి నివేదించియుండిరి. దాని కులన వీరిమొఱుగు విధములగుటయ కాక తుట్టుతుదకు ఆయుర్వేదమున కొన్ని మందులుమాత్రము గల్గినది కాని అత్యధి సాంప్రదాయకకాశ్రమము కాదనియు, దీనికై దొరతనమువారు ఏమాత్రమైనను ప్రజాద్రవ్యమునుండి సాహాయ్యము జేయవలను పడదనియు జెప్పినది తమ కందరకు ను విదితము. మరియు దొరతనమువారిపక్షమున ఆనందలి సర్ కావ్యుర దొరగారును, సర్జక్ జనరల్ గిద్దగారును ఆయుర్వేదమును గూర్చియు తత్సంబంధమైన వైద్యమును గూర్చియు బహులు ఇచ్చి చెప్పిన కఠినవాక్యములను స్మరించినచో నే శ్రీయ వైద్యులకును శ్రీయ వైద్యాభిమానిని మానసమున విషాదము గల్గవలయును! బహుసంఖ్యాకు లగు ప్రజలచే నాచర జీయమై యనేకుల కాశోగ్యము నిచ్చుచు జనసామాన్యము నకు నులభమై విలసిల్లు నాయుర్వేద చికిత్సావిధానమును వృద్ధినిందించుటకై నిష్పక్షపాతు లగు దొరతనమువారి ననేక్షించినచో వారు నిరాకరింపట యెట్టియో తెలియకున్నది! ఆయుర్వేదమున కొన్ని మందులు మాత్రము కలగట! కాశ్రమము కాదట! ఇవి యెట్టియూహాలో తెలియకున్నవి.

దొరతనమువారి వైద్యులైన శ్రీయ వైద్యులు విషయమై కాశ్రమవిమర్శనముల సలిపిరా? సలుపదలచిరా? సామాన్యజానన వైద్య ప్రధానాధికారియగు సర్ పాడిలాక్ష్మి వంటి పాశ్చాత్య వైద్యులైనవారు ఆయుర్వేదము కాశ్రమ పద్ధతుల ననుసరించి యున్నదనియు, పూర్వకాలమున ఆయుర్వేదము గనుగొనబడిన యనేకాపూర్వాంశములను ఇప్పటికిని పాశ్చాత్య వైద్యులును తెలిపియుండలేదనియు, చిట్టచివరకు శిష్య సంజావాగ్ధికి ఆపధ్యమును సంగతి వీరికి తెలియదనియు నెలవిచ్చి యుండిరి. ఇట్లుండ మన దొరతనమువారు ఆయుర్వేదము కాశ్రమము గాదనియు మందులు మాత్రము గల తనము ముగ్ధులగు బహుట మాడ వోద్యముగ నున్నది.

ప్రజాద్రవ్యముచే స్థాపితము లగు డిప్రెట్టుబోర్డులు తాలూకా బోర్డులు మునిసిపల్ సంఘములుండి యాయుర్వేద చికిత్సాప్రచారము జేయ కుతూహలై దొరతనమువారికి నివేదికల బంప ప్రజాద్రవ్యమును ఆయుర్వేదమునకై వినియోగించగూడ దని దొరతనమువారు బహు సంగీనములు చెల్లించుచున్నది.

బహుసంఖ్యాకు లగు ప్రజలు ఆయుర్వేద చికిత్సల సమర్థవించుచు దానంజేసి యాశోగ్యమును బొందుచు మాకట్టి యాయుర్వేదచికిత్సలే కావలయునని యుద్ఘోషించుచుండ దొరతనమువారు ప్రజలచే నియ్యబడు వైద్యమును ఆయుర్వేదమునకై వినియోగించ వగ దని కానించుట చాల విచారకరము. ఈవిషయమున తగువిమర్శనలతో వైద్యసభలు సలిపి దొరతనమువారు పరిస్థితులు మార్పుకొనవల్లుగా తగు ప్రయత్నముల నందఱును జేయవలయునని హెచ్చరించెద. శ్రీయ వైద్యులకు తగు ప్రోత్సాహము గలిగింప గోరుచు పలుకడవలం హాసరలి మొంబుర్లు గోరగా దొరతనమువారు ఆయుర్వేదము చికిత్సాపద్ధతులను విమర్శించ రావుసాహెబు డాక్టరు కోమల్ గారిని నియమించిరి. వీరినియూచుకము మన శ్రీయ వైద్యులు నాదరించి యభివృద్ధికి చెప్పుటకు గాదనియు, ఆయుర్వేదమునది వివాదమైన మందులను మూలికలను తెలిసి కొని యాంగ్లేయ వైద్యులగుపాతమునకు జేర్చుకొనుటయే వీరి యుద్దేశమనియు దొరతనమువారు తెలిపియున్నారు.

ఆయుర్వేద యూహాని వైద్యములయందలి చికిత్సా పద్ధతులు మొదలగువానిని విమర్శించి యభివృద్ధి మొందించుటయే దొరతనమువారి యుద్దేశమయినచో నాయుర్వేదాంగ్లేయ వైద్యముల రెండిటియందును పారీణులగు వారిచే నియమించి యుండురు. అటుగాక కేవలము ఆంగ్లేయ వైద్యమునందే పాండితిగల వారిని నియమించుటచే ప్రకృతము దొరతనమువారిమనంబున నేమాత్రంబును శ్రీయ వైద్యాభివృద్ధికై యవకాశముకలగజేయుట లేదని యూహింపవలసియున్నది. శ్రీ డాక్టరుగారు కాంతస్వభావము కలవారనియు ఆయుర్వేదాభిమాను లనియు తెలియుచున్నది. ఇట్టి సద్గుణసంపత్తిగల వీరు సంస్కృతజ్ఞులై ఆయుర్వేదవిద్య తెలిసినవారై యున్న వీరు జేయు శ్రీయ వైద్యక విమర్శనమునకు మిక్కిలి తన్ను హెచ్చుచుండును. వీరికి ఆయుర్వేద వైద్యసాంకేతికములు తెలియకపోవుటచేత ను, వీరలు వైద్యులకదగ్రహింపవలసిన విషయములను తెలుపుచేయు వైద్యులు ఆంగ్లేయ వైద్యాభిజ్ఞు లగుటచేతను, రోగములకును, మందులకును, సంబంధములు మొదలగునవి వాచే జెప్పవల సాంకేతికపదముల సదభిప్రాయము పరస్పరము తెలియక భిన్నములుగా పరిణమించుట సహజము. అట్టి దానిలో వీరి విమర్శన విపరీతముగ పరిణమించునేమో యని యనే

కులు భయపడుచున్నారు. శ్రీయ వైద్యులకుగల మందులను మూలికలను విమర్శించి యాంగ్లేయ వైద్య గుణపాతముల జేర్చుకొనినను ఈభయజ్ఞులగు వైద్యుల నియోజించుట కాశ్యకారి యనియు విచారింపక దొరతనమువారు చేసిన సాధనము చక్కగ లేదనుట వెల్లడియగుచున్నది. కావున ఈవిషయమై దొరతనమువారు తగువారల సలహాల నందుట యవసరము.

ఆయుర్వేదవిద్యావిశారదులారా!

నేనింతదనుక తమకు నివేదించిన విషయములనుండి యాయుర్వేద వైద్యమును కాశ్రమపద్ధతుల ననుకరించి యభివృద్ధికించెప్పుట యవకాశకర్తవ్యమని ముఖ్యముగ నేర్పడినది. మరియు నాయుర్వేద వైద్యమున నూటికి తొంబది తొమ్మిండుగురు ఆశోగ్యమును గాంచుచు న్నారని దొరతనమువారి తేలునందీ తెలియుచున్నది. సర్వజనాపేక్షితంబును నులభనిర్యావ్యాంబును నగు నీ యాయుర్వేదవిధానములను మన దొరతనమువారు పోషింపక యూహించియుండుట కడుశోచనీయమని మరలజెప్పెద. ఆయుర్వేద వైద్యప్రక్రియలచే సిద్ధములుగ జేయబడు నావధములకై యెట్టి యంత్రాది సామగ్రిలు నక్కలులేను. తిరుపయోగ్యములగు నోషధులు మొదలగునవి భారతదేశపు శీతోష్ణస్థితుల ననుసరించి మనతో గూడ పుట్టియున్నవి. ఇయ్యవి మన యిండ్లయందలి దోడ్లయందును ఉపనములయందును సమీపారణ్యభూములయందును నులభముగ లభింపగలవు. కొన్ని కొంతదూరమునుండి సుపాదింపవలసి యున్నను మిక్కిలి శ్రమలేక స్వల్పద్రవ్య వ్యయము చేతనే సాధింపదగియుండును గాని దారిబత్తెముల వైకొని శ్రమమునకొర్పి ద్వీపా వైరములకుబోవ నవసరముండదు. ఇయ్యవి భారతీయప్రకృతులను శీతోష్ణస్థితులను పరిశీలించి తదంతరూపముగ నుండునట్లు ఆయుర్వేద గనిపెట్టబడినవి. మన యాచారాదుల కనుగుణములుగ నుండును. ఎట్టి సామాన్యపు కుగ్రామములనైన సంపాదించ ననుకూలముగనందును. ఎట్టి ఘోరములగు ఔషధములు సంభవించినను వీనినిసంపాదించ దుర్లభముగ నుండదు. ఇట్టిసౌకర్యములతో గూడిన యాయుర్వేదచికిత్సా పద్ధతులను కాశ్రమక్రమము ననుసరించి వృద్ధినిందించుటకై సార్వకాలంబును తగుమైన కృషి సలుపకలేనని మరియు తూరి హెచ్చరించుచున్నాడను.

మఱియు సాధ్యమగుసంతకము వారివారి శక్తికొలది సర్వజనస్సాక్ష్యదాయక మగు నాయుర్వేదమును సద్ధించుటకై పాటుపడవలె ననియు ఆంధ్రప్రదేశ్మున శీఘ్రముగ నాయుర్వేదాభివృద్ధి గల్గింపవలెననియు శ్రీ భస్మతరిని మిగుల బొగ్గించెద.

ఆంధ్ర జిజ్ఞాసా.

శిష్యులైన చక్కని గ్రంథము. తెల. రు. ౩-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాశ్యాలయము
పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యె దాండ్ర మహాజనసభలయందలి
సన్మాన సంఘాభ్యుదయ, సభాభ్యుదయ, యువశాసన
ముఖ, వారి శిశువులుముఖ, సభా తీర్మానములుగలవు.
తెల. రు. 1-8-0. పోస్టాఫీసు.
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాశ్యాలయము, 1, కంబుకెట్టిపేట,
మదరాసు.

ఆయుర్వేదకళాశాల, చెన్నపురి. (1045)

ఈ కళాశాలలో చేరిన ఆయుర్వేదభూషణ, భిషగ్వరపరీక్షలకును, అఖిలభారత ఆయుర్వేద విద్యావీర పక్షమున జరుగు ఆయుర్వేదాచార్య, విశారద, వైద్య, ఈ పరీక్షలకును ప్రత్యేక శాఖ లేర్పరుపబడి విద్య కలపబడును.

నూతన తరగతులు 1919 జనవరిలో ప్రారంభమగును.

జీతములు:—ఆయుర్వేదాచార్య కాఖకు నెలకు 5 రూపాయలు. తదితర కాఖలకు 3 రూపాయలు మాత్రమే. ప్రవేశపరీక్షకును దుర్భిల్లు లగు కొందరికి విద్యావీర శతనము లొసగబడును.

యోగ్యతాంశములు:—భిషగ్వరకాఖ లేవు తక్కిన కాఖలలో చేరగోరువారికి సంస్కృతమున చక్కని భాషాజ్ఞాన ముండవలయును. భిషగ్వరకాఖకు మాత్రము ఆంధ్రమునగాని, ప్రవిదమునగాని చక్కని భాష ముండిన బాలురు. ప్రతికాఖకు 50 గురకు మాత్రమే ప్రవేశము గలదు.

వివరములను తెలియగోరువారును విరళాస్త్ర ఫారములను బడయగోరువారును మదరాసు మాంటుకోర్డులో నుండు తిలివిలాసము: చెన్నపురి ఆయుర్వేదకాలేజి ప్రిన్సిపల్

“పండిట్” పండిత డి. గోపాలాచార్యగారికి

మదరాస్. } (ప్రాసికోనకలయును.)

నేత యంత్ర గారములు

కూలివాండ్ర దుస్థితి

I

యంత్ర గారము లింకను మూడుబడియే యున్నది. కూలివాండ్ర పరిస్థితులలో నేమి మారుట కావలయును లేదు. మొన్న మేము చూచినవలె ప్రకారము కూలివాండ్ర ప్రతినిధులు బిన్నికంపెనీవారి కార్యనిర్వాహకులగు సర్ క్లీ మెంటు సిన్హునుగారిని, యంత్ర గారముల మేనేజరులను దర్శించి కూలివాండ్ర కోరికలను వెల్లడిచేసిరి. కార్మికసంఘము చేసిన తీర్మానమును వారికి సమర్పించిరి. యంత్ర గారాధిపతులు తీర్మానమునందు నూనింపబడిన ప్రకారము యంత్ర గారములు మూడుబడి యున్నంతవరకు కూలివాండ్ర జీతము లిచ్చుటకు సన్నాహమునండి తొలగింపబడిన నలుగురు కూలీలను తిరుగ పనిలో చేర్చుకొనుటకు సమ్మతించివారు కారు. కూలివాండ్రు పనిలో ప్రవేశించి యొక సంవత్సర కాలము అధికారులపట్ల విభేదము జూపుచు నుండినయెడల ఈ మధ్య రద్దు చేయబడిన సహాయనిధిద్రవ్యము తిరుగ కూలివాండ్ర నిధికిచ్చెద మనియు నుడిచిరి. ప్రతినిధులు ఈ ప్రతిష్టాత్మకములను తమకు సచ్చలబడిన చెప్పి అధికారుల యొద్దనుండి మరలి వచ్చిరి.

కూలివాండ్ర సభ.

అధికారుల ప్రతిష్టాత్మకము నాలోచించి యింకనుండు చేయబోవు కార్యవిధానము నాలోచించుటకు గాను శనివారమునాడు సాయంకాలము మరల కూలివాండ్ర సభ యొకటి జరిగినది. ఆంధ్రానుగారు, కల్యాణనుండర మొదలయ్యారుగారు ఇక కొందరు, కూలివాండ్ర సేవలు సభ నలంకరించిరి.

వాడియాగారు సభాధ్యక్షము వహించి ఆనాడు కూలివాండ్ర ప్రతినిధులను యంత్ర గారములవారికిని జరిగినరాయ కారములను వివరించి, మనమెంతయో యాశంపడుచున్న కార్యము ఫలింపజాల నందులకు చింతించుచు, వాడియాగారు తరువాత ఈ విషయములను కూలివాండ్రకు తెలిపిరి:

ఆంధ్రానుగారు సూచన

మికవైసిస్టరులను కనుగొనుటకు ప్రత్యేకముగా నిచ్చుట కిచ్చియున్న ఆంధ్రానుగారు మధ్యవర్తులసభ యొకటి సమావేశమై కూలివాండ్ర పరిస్థితుల నాలోచించిన వాగుగా నుండునని నూచించుచున్నారు. అందు ఆంధ్రానుగారు కార్మికసంఘముపక్షమున సభ్యులుగ నుండురు. బిన్నికంపెనీ వారికి ప్రతినిధి నెన్నుకొనవలయును. యంత్ర గారములతోడను కార్మిక సంఘము తోడను సంబంధము లేని మరియొకరును సభ్యులుగ నుండవలయును. వీరు ముగ్గురును సంగతిసం దర్భములను పరిష్కరించి యుండు చేయవలసిన కార్యవిధానమును నూచింపవలయును. ఈ సూచనను కూలివాండ్రు అంగీకరింపవలయును. కంపెనీవారు కార్యరూపమున బెట్టవలయునని ఆంధ్రానుగారి అభిప్రాయము. కావున ఈ విషయమును మీరు బాగుగా నాలోచించి మీ అభిప్రాయమును ఆంధ్రానుగారికి ఆదివారము మధ్యాహ్నము లోపుక తెలుపుడు. ఈ సూచననే కంపెనీవారు రంగీకరించినయెడల మధ్యవర్తులసభ కార్యక్రమమునకు పూనుకొని మీ జీతముల విషయము పనిలో నుండి తీసివేయబడిన నలుగురు పనివాండ్ర విషయము నాలోచింతురు.

గోఖేలు మండిరమున జరుగునట్లు వాడియాగారు, ఆంధ్రానుగారు వెళ్లవలసినందున వాడియాగారి యుపస్థాపనైన తదనంతరము సభ ముగిసినది. కూలివాండ్రందరు వాడియా, ఆంధ్రానుగార్లకు పుష్పమాలలను వేసి తమ సంతోషమును తెలిపుచుిరి.

మరల కూలివాండ్ర సభ యొకటి నేటి సాయంకాలము జరుగగలదు.

II

చెన్నైపురి పౌంసభ

నిన్నటిదినము సాయంత్రము 5 గంటలకు గోక్షేత్రవనమున బకింగుహాలు నేత యంత్ర గారములనుండి తొలగింపబడిన వెక్కువేలమంది కూలివాండ్ర దుస్థితికి సానుభూతిని తెలుపుటకు వారు తిరిగి పనిలో చేర్చబడువరకు తిండిలేక మలమల మాడిపోకుండ వారి పోషణార్థమై ధనసహాయమును చేకూర్చుటకును నొక మహాసభ గావించబడెను. వెక్కువమంది ప్రాప్తమగుటకు సభ నలంకరించిరి. ధనసమంతయు ప్రేక్షకులతో నిండిపోయెను. అనిలి సెంటుమ్యు అధ్యక్షతవహించెను.

అధ్యక్షులు

మొట్టమొదట సభాధ్యక్షమును గూర్చి ముచ్చటించెను. యంత్రాధికారులు తీర్పుజెప్పటకై మధ్యవర్తులను నియమించుటకు నిశ్చయించుకొని ఆతీర్పుల సంగీకరించుచు కూలివాండ్ర నడిగి నారట. వారి తీర్పులు న్యాయసమ్మతములుగ నుండగలవని నమ్ముచున్నాను. నేటిదినము కార్మిక సంఘములను గూర్చి ముచ్చటించవలసింది. ప్రపంచమందలి నాగరికత గల జేశములం దన్నిటినుండును యంత్ర గారములు గల ప్రతి పట్టణమునందును కార్మిక సంఘము నుండు టత్వంతావశ్యకము. భూమి, ధనము, కూలి ఈ మూడింటి సమ్మేళనము వలనను ప్రతిమనుజుని జీవనోపాధి కావశ్యకములయిన వస్తువులు ఉత్పత్తియగుచున్నవి. ఈ మూడును ఎప్పుడును సహకారముతో పనిచే యలసి యుండును.

పిమ్మట బిసెంటుమ్యు ఇంగ్లండు దేశమునందలి కార్మికోద్యమమును గూర్చి ముచ్చటించుచు ఇంగ్లండులో ఏ విధముగ యంత్ర గారాధికారులు కూలివాండ్రను హింసించి బాధపెట్టి నదియు, అధికారులను కూలివాండ్రను గల కలహములను గూర్చియు నుపన్యసించెను. ఇప్పుడు ఇంగ్లండునందు ఆకట్టు లన్నియు అంత మొందినవి. కూలివాండ్రవైరుండు నిబంధనములు కానవలయు అన్నియు రద్దుపరుప బడినవి. అధికారులు కూలివాండ్రును ఒకరినొకరు సోదరభావముతో సమానముగ జూచుకొనుచున్నారు. వారిలో వారికి ఏదైన కలహము లుద్భవించిపోయియున్నను ఒక మధ్యవర్తుల నేర్పరచుకొని వారతీర్పుల సంగీకరించి వర్తించెదరు. అదేవిధముగ యీ దేశమునందు గూడ ఏర్పడినవి విశేష విచారమున కవకాశ ముండజాలను. ఈ దేశమునందు గూడ యంత్ర గారాధికారులకును, కూలివాండ్రకును నడుమ మధ్యవర్తులండు టవసరము. ఈ దేశమునందు ఇంగ్లండునందువలె ప్రత్యేక రక్ష వ్యాపారమునకును వర్తకసంఘము లుండుటవసరము. సంఘీభావము బలము. కాబట్టి ఆ సంఘీభావమును అభివృద్ధి జేపించుటకు వర్తకులను కార్మికులు యత్నింపవలెను.

పిమ్మట బిసెంటుమ్యు ప్రస్తుతవిషయమును గూర్చి యుపన్యసించుచు అనేక వేలమంది కూలివాండ్రు తమ భార్య బిడ్డలతో సహా తిండిలేక మలమల మాడిపోవు చున్నారనియు వారు కలెవుదేత మృతినొందకుండ కాపాడుట విచార్యధికమల విద్యుక్తధర్మమనియు నుడివెను. ఇంగ్లండుదేశమునందు యిటువంటి దురవస్థ ఒక నిమిష మై వను సహించ బడజాలదు. ఆంగ్లేయులు కూలివాండ్రను తమ సోదర సోదరీమణులవలె భావించి తమ సౌఖ్యముతోబాటు వారి సౌఖ్యమును గూడ సమానముగ జూచుకొను చుండురు. కావున ప్రతిమనుజునను తన కక్తివంచనలేక ధనసహాయ మొసగితమ సోదర సోదరీమణులు మృత్యువాత బడకుండ కాపాడెదరు గాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆన్సూగారు

పిమ్మట ఆన్సూగారు యుపన్యసించుచు తాను చెప్పిన మాటలన్నీటిని కడుయోపికతోచిని మధ్యవర్తుల నేర్పరచుట కంగీకరించినందులకు తాను నింపుచు గారికి తనయొక్క కృతజ్ఞతా పూర్వక వందనము లర్పించవలసి యుండునని నుడివెను. ఇకమీదట ఆమధ్యవర్తు లేవిధముగ నీ సమస్యను పరిష్కరించెదరో చూడవలసియున్నది. ఇంగ్లండునందలి కార్మికోద్యమమును గూర్చి బిసెంటుమ్యు వక్కాణించిన దంతయు సత్యమే. నేను వారి దురవస్థను కండ్లార గాంచితిని. కూలివాండ్ర ప్రస్తుత దురవస్థ యంతకాలమువరకు సాగింప బడుటకు కారణము యంత్రా కారాధికారులుగారు. కూలివాండ్రును గారు. ఈవిద్యాధిభలే గారణము. ఏలన వారు వేలకు వేలమంది ఢిల్లీ వెడలి ఇండియా ప్రభుత్వమువారితో తమ సోదర సోదరీమణులు యిక్కట్లులను మనవిచేసుకొని వాటిని బాపుటకు ఏర్పాట్లు గావించ వలయు నని వారిని నిర్బంధించి యుండవలసినది. వారు దుస్థితిని మారుచు నెంతకాల మూరకుండగలరు? తన్ని వారణోపాయములు నాలోచించి ద్రవ్య సహాయము చేకూర్చి వారిని దుస్థితినుండి, తొలగించెదరు గాక యని కోరుచున్నాను.

నల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు

గూడ యుపన్యసించుచు యీ కార్మిక సంఘము రాజకీయ వ్యవహారములకు సంబంధించినదని అధికారులు దానిని దూషించుట కడు శోచనీయము. ఆ సంఘ నాయకులు రాజకీయ పరిజ్ఞాతలగుటవలన అట్లు తలంపబడుచున్నది గాని వేరు గారు. నేను ఆ సంఘముయొక్క ఉపాధ్యక్షుడ నగుటచే

కూలివాండ్రనుభవించు పాటన్నియు నేను కండ్లార గాంచుచుంటిని. చిన్న చిన్న పిల్లలు శ్రీమ 2, 3 దినముల కొకపర్యాయము భుజించి ఆకలి దీర్చుకొనుట చూచినచో ఎటువంటి గాతిగుండెయైనను కరిగి తీరగలదు. తిరిగి మామూలు పరిస్థితులైనప్పుడువరకు వారిని పోషించు భారము మనమీద యున్నది. నేను 100 రూప్యములు విరాళ మొసగుచున్నాడను.

పిమ్మట పి. చక్రవర్త్యుగారు గూడ ద్రవిడభాషలో నుపన్యసించిరి. ఆనంతరము

బి. పి. వాడియాగారు

గూడ యుపన్యసించు మేము 15 దినములు వేచిచేచి చిట్టి చివరకు యీ పురపాలకసభ యొకటి జరిపించు టవసరమని దలచి అట్లు ఏర్పాట్లు జేసితిమి. ఇప్పుడు కూలివాండ్రకును యజమానులకును జరుగుచున్న కలహమునకు కారణము పుగాని మరియొకటి కాదు. ఈ పోరాటమునందు యజమానులు విజయము పొందవలయునా లేక కూలివాండ్రు విజయము పొందవలయునా అనిపట్టింపుగాని వేరొకటిగాను ఈ దేశమునందు మొట్టమొదట కార్మిక సంఘ మేర్పరచబడినపుడు యంత్ర గారాధికారుల కొకవిధజైవ అనుమానమును ఆగ్రహమును జనించినవి. మా సంఘము స్థాపింపబడి 6, 7 నెలలుమాత్రమే అయినను ప్రతివారము ఉపన్యాససభలు జరపుచుండుటవలన కొంతవరకు వారియందు విజ్ఞానము కలుగచేయుట కవకాశ మేర్పడినది. మొట్టమొదట వారికి మేము నేర్పించి ఆత్మగౌరవము అప్పటి నుండియు వారియొక్క సత్ప్రవర్తన మిక్కిలి కొనియాడదగి యున్నది. వారిలోవారు 18 మందిని పరీక్షింపుటకు నెన్నుకొని వారి సభికారులయొద్దకు మాట్లాడుటకై పంపిరి. వారి ఆత్మగౌరవము హెచ్చినందువలన వారు అధికారులచే గావించబడుచువిధమైన దౌర్జన్యమును, తిట్లను, దెబ్బలను యింక ముందు సహించ జాలరుని గట్టిగ వక్కాణించియుండిరి. అందుమాలమున ఆ సంఘమును చెల్లించెదరు జేయుటకై అధికారులెన్నియో మాయోపాయముల బన్నిరి. కూలివాండ్రు తమ దుస్థితి నెంతయోష్యతో నెంతయుత్యాహముతో సహించుకొను చున్నది చూచినచో చునకు ఆత్మరక్షమును గర్వమును జనింపకమానదు. వారు యంతవరకును తాము తమస్వల్పజీతములలోనుండి వారు కొనిన మొత్తముతో పోషించుకొనుచు వచ్చిరి. ఈవిధముగ వారెంతకాలము పోషించుకొనగలరు? నేను వారిని మీ కవరను ధనసహాయము జేయనిచో మీరేమిచేసెదరని నడిగి నడుపువారు తాముగారుయలకువెల్లి కూలివారిచేసికొని జీవించుననిధులై యున్నారనియు అటులగాడని మృతినొందుటకై నను సిద్ధులగు నున్నారనియు నుడిచిరి. వారియొక్క దృఢ సంకల్పము, వారి విషయ మార్గాలంబమునందు వారికి గల న్యాయ వివాసములును దృఢసమ్మతములును మిక్కిలి ఆచ్యుతపును పొందించుచున్నవి. శ్రీలకునూడ నామిక్కిలు కొంతమంది వారి దుస్థితినిగూర్చి బోధపరచినపుడు 100 శ్రీలు వెంటనే సంఘసభ్యులైరి. వారిస్వభావము, పరీకర్త, విభేదత మిక్కిలి మెచ్చుకొనదగి యున్నది. తమటకుతిండిలేక వారుయరు భవించుచున్నది యంతంత నీ చెప్ప నా తరము గాదు. భారతీయు లందరును వారికి తోడ్పడి, సహాయము గావించి వారియుద్యమమును ఫలవంతముగ జేసెదరు గాక యని గోరుచున్నాను. హిందూదేశమునందు యిటువంటి కూలివాండ్రుండగ ఆమె భావ్యోదయమున కేమియు కొరత కలుగ నేరదు

పిమ్మట చంచాలపట్టియొకటి తెరవబడి నుమారు 1000 రూప్యములవరకు నందు చందాలు ప్రముఖులచే జేయబడెను. ఇవిగాక ఉండీలలోనూడ కొంతసామ్యుకు ప్రాగుచేసిరి. కొంతమంది బద్దిక నేతలతో పట్టణమందంతటను సామ్యు కనూలు చేయబడుటకు నిశ్చయింపబడినది.

ప్రకటన

హింగోలు మ్యునిసిపాలిటీలో పనిజేయుటకు మిక్కిలి తగియున్న (fully qualified) శ్యానిటరీ ఇంజనీర్స్, రోకరు శాశ్వతముగ కావలయును. కనీసపు జీతముతో ప్రారంభింపబడి 13-2-17-వ తేదీని ప్రకటింపబడిన 247/7 నెంబరు గల జి. బి. ప్రకారము కాలప్రమాణమును బట్టి జీతము హెచ్చు చేయబడును. ప్లేగు హ్యూటీ ట్రయినింగు పొందినవారి వద్దనుండి వచ్చిన దరఖాస్తుల కాధికర్యత కనబరచబడును. (Sd) సి. వి. కృష్ణరావు, (1896) చేర్వేక.

ద్వితీయ ఆంధ్ర ఆయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనము.

(స్వకీయ విలేజునుండి)
14-12-18

నిన్నటి మధ్యాహ్నము వై సమ్మేళనమునకు రెండున్నె వేలమంది విశేషాత్మీయులతో రాధానిమార్గము ననుసరించి జగన్మాధపురుషునకు బోయి యుచున్నట్లుండి ఆభ్యుదయ విడిది కుబ్జులయిరి. వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలచార్యులువారు, నాళము పద్మనాభులుగారు, వైదా నూర్య నారాయణమూర్తిగారు, ఈ మొదలగు పెద్దలందఱును ఆభ్యుదయము, కాళహస్తివాసులు, నగు కొంపల్లి చెంచురామయ్యకాశ్రిగారి నాదరించి వారినుసరించిపోయిరి. ఆయుర్వేదము పునరాభివృద్ధి గాంచుటకు సంతోషభరితులై ప్రజలు వందలకొలదిగ వచ్చి "ఆయుర్వేదమునకు జయ" మనుచు కరదాళధ్వజులు చేయసాగిరి.

15-12-18

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ప్రదర్శనము నేటి యుదయము 9 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను.

మా॥ లగు దివానుబహద్దరు కోమిరెడ్డి నూర్యవారాయణమూర్తి నాయుడుగారు, సభకు రాజాలనందున జిల్లా బోర్డు ఆభ్యుదయ, దివానుబహద్దరు చురుకేటి శేషగిరిరావు పంతులుగారు ప్రదర్శనము నారంభించిరి.

నాయుడుగారి యుపన్యాసమును శేషగిరిరావు పంతులుగారు చదివిరి. ప్రదర్శనము నారంభించునపుడు పంతులుగారిట్లు చెప్పిరి. "మన కాశ్రియములు యోగీశ్వరులచే రచియింపబడినవని నేను నమ్ముచున్నాను. వారు తమ యమానుషశక్తిచేత మానవశరీరతత్త్వమును బాగుగ గ్రహింపగలిగిరి. ప్రత్యేకకోడైకములతో వారు కాశ్రియములను వ్రాసిరి. వారి కాశ్రియములను బాగుగ వర్ణనించుట మూలమున నే మనము వారి ఋణ విముక్తులము కాగలము. మీరు ఏ కార్యమును నిర్వహింప బూనినను మొదట మీ శరీరదౌర్భాగ్యమును బాగుగ జూచుకొనవలయును. నిష్కారణముగ రోగములపాల బడి ఆరోగ్యమును పోగొట్టుకొనుదు.

మనము మాట్లాడునపుడు చాల బాగుగ మాట్లాడగలము గాని సహాయార్థము సామియవలసి వచ్చినపుడు మాత్రము వెనుకంజను వేయదును.

ఇటీవలవ్యాపించిన ఇన్ఫ్లుయెంజా జ్వరము ఆయుర్వేద ఔషధముల సామర్థ్యమును తేటతెల్లము చేసెను. ఈ నగరమున నొక ఆయుర్వేద ఔషధాలయమును నెలకొల్పి ఉచితముగ మందు లిచ్చుటకు కాకినాడాయుఁదలి పెద్దపెద్ద వర్తకులందఱును తగిన సహాయ మొనరించెదరు గాక యని నేను కోరుచున్నాను."

అధికలాభములపైని పన్ను.

రాబోవు ఫిబ్రవరి మాసమున సామ్రాజ్యశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడు అధికలాభములపైని పన్నులనుగూర్చిన బిల్లుగ జెట్టు ఆఫ్ ఇండియా యందు ప్రకటింపబడినది. ఆబిల్లు ఉద్దేశము లివి:- యుద్ధము విశేష కాలము జరుగుచో హిందూజాతీయు ఈజాతీయన తయారుచేయబడు సేనలకొరకు ఇదివఱకు తీసికొనిన భారముకంటె అధికభారమును కొన నవకాళ ముందునని కడచిన సెప్టెంబరు 10-న తేదీని జరిగిన సామ్రాజ్యశాసనసభలో సుకతిర్కాన మామోదించబడెను. ఆతిర్కానము నములు జరుపుటకు నిర్ణయింపబడు పనులకుగాను అధికలాభములపైని పన్నులను విధించుటయే ఈ బిల్లు ఉద్దేశము. ప్రభుత్వమువారి విషయమున ఏమి పూచీ నియ్యబాలకపోయినను, ఇటీవల ప్రభుత్వమువారు భరింపవలసిన యుద్ధవిషయభారమును వైవిధ్యమున వసూలుచేయుటకు పన్నులమొత్తము ఒక్కసంవత్సరమునకు మాత్రము వసూలుచేయుటకును గాన ఒక్కసంవత్సరపు లాభములమీదనే యీపన్ను విధింపబడును. ఒక నిర్దిష్టమైన మొత్తమున కధికముగా 12 మాసములందు లాభములను బడసిన వారిపైనే పన్నులు విధింపబడును. తక్కుకాలము మార్చి 1919-న సం. కలకు నుండును. కాని ఆదాయపు పన్నులవిషయమున వైనిజేప్పిన కాలముగాక నేటిక 12 మాసములు నిర్ణయింపబడినచో ఈ పన్నుల తక్కుకాలముగూడ అంతవఱకు నుండును. 1918 సం. నుండి యంతవఱకు వచ్చు ఆదాయముపై చేయబడిన ఆదాయపు పన్ను ఆభారముమీదనే వైలాభముల నిర్దిష్టమొత్తము నిశ్చయింపబడును. వై 12 మాసములలో 80 వేల రూ. లకు అధికముగ లాభములను బడయని కంపెనీలకు పన్ను విధింపబడెను.

స్థానిక వార్తలు

మదరాసు హైకోర్టు:— మదరాసు హైకోర్టులో తాత్కాలికముగ నిర్ణయింపబడిన న్యాయమూర్తుల పదవులు రెండును మరి కొంతకాలమువఱకు నుండుట కంగీకరింపబడినవి నూతు తెలియ వచ్చుచున్నది.

గవర్నరు మెంటు రెసిన్యూ శక్రబిరి:— ప్రస్తుత మీయిన్స్ట్రక్షనునున్న మా॥ లగు ఏ.ఆర్. నాపుగారు చాల కాలమువరకును సెలవుపుచ్చుకొన నున్నారు. వారిస్థానమున ఎ. వై. జి. శేంభుదత్ సి. వి. ఇ. గారు నియమింపబడవచ్చునని తెలియుచున్నది.

ప్లేగు మరణములు:—బ్రిష్టికేనులో 12-న తేదీ నుండి 16-న తేదీ వరకు 17 మందికి ప్లేగుతగిలెననియు, 9 మంది చనిపోయి రనియు, డాక్టరు రాఘవేంద్రరావు గారు మాట తెలుపుచున్నారు. ఈ వ్యాధి బ్రహ్మాండ బాంబాయిగుండ వచ్చినవారలద్వారా చెన్నపురికి తేబడినదని వీరు వ్రాయుచున్నారు.

యువజనభ్రాతృమండలి:— శేపురుంగళవారము సాయంకాలము 5 గంటలకు (9 బ్రాడ్యేలోనున్న) ఆంధ్ర సభాభవనమున, భారత నిమ్న జాత్యుద్ధారకసంఘమునకు కార్యదర్శిగానున్న శ్రీయత పి. ఆర్. పిండే బి. ఏ. గారిచే జాతీయ పురోభివృద్ధికి సంఘసంస్కరణ మొకపరిశ్రు అనువిషయమును గూర్చి ఆంగ్లమున ముచ్చటెందురు. శ్రీయత బి. పి. వాడి యాగారు అగ్రాసనాధి పత్యమును వహింతురు.

మదరాసు నగర పారిశుద్ధ్య సంఘము:— శేపురుంగళవారము సాయంకాలము జరుగు సభయందు జి. ఏ. నటేశముగారు, సంఘమువారిచే జార్జిటవుకు, తిరువల్లి కేట్టి మైలాపురములందు నిర్వహింపబడుచున్న వైద్యాలయముల అద్దెలకుగాను రాబోవు సంవత్సరపు వ్యయ పట్టికయందు రూ 15,000 లు చేర్చగోరుచు నొక తీర్మానమును, సమద్రవీర పరిస్థితులు బాగుండుటలేదని దొరతనమువారికి నూచించుటకు మరొకతీర్మానమును సుపాదించెదరు.

ప్లేగు:— తిరువల్లి కేట్టియందు ప్లేగు క్రిమీల వ్యాపించుచున్నది. రెండుదినములక్రిందట పార్థసారథి కుప్పము పిల్లలలో మొదటిదానియందు ప్లేగుప్రారంభమై క్రిమీల రెండవ పిల్లియందు వ్యాపించినది. శనివారమునాడు 15 గురను అంతకుముందు ఇద్దరును ప్లేగువలన మరణించి రని తెలియుచున్నది. స్వరూపవరలు, కానిటరికమీషను, కార్పొరేషను (వెసిడెంటు గార్లు ప్లేగు వ్యాపించియున్న స్థలములను తరీక్షించి తేడివెల్లువపార్కు వసు పాములకును మధ్య నున్న ఇరుకప్రజాతీయన తాత్కాలికపయోగమునకుగాను వంద పాకలను కట్టించుటకు ఉత్తరువులను సాలించినారు. ప్లేగు తగిలిన పాకలను నగరపారిశుద్ధ్యసంఘమువారు అనుదినము తగులబెట్టించుచున్నారు. నేపేటిలో నయితము ప్లేగు వ్యాపించు నూచనలు గవబడుచున్న రని తెలియుచున్నది.

భారత యుద్ధసామగ్రిసంఘము:—క్రేటుబ్రిటన్ బిల్లందులనుండి రావలయు యుద్ధసామగ్రినిగూర్చి యుద్ధసామగ్రిమంత్రికి ముందుగా దరఖాస్తులనుబంపుకొనట ఇక మీద నవసరము లేదని హిందూజాతీయమంత్రిగారు తెలియబరచిరి. శ్రీభ్రమణ్యనే కావలయు వస్తువుల విషయములను భారతీయయుద్ధసామగ్రిసంఘమువారు వలయు సహాయము నొనరింప నిర్ణయగనన్నారు. అట్టి విషయములందు దూష్టికేటు సహితముగ స్థానికాధికారులకు దరఖాస్తులను పంపించుకొనవలయును. ఆ కారణములు భారతీయయుద్ధసంఘమువారికి సయుక్తికగ గన్పించిన యెడల వారు వెంటనే అందును గూర్చి హిందూజాతీయకార్యదర్శి గారితో నిఘారను చేసెదరు. తంత్రి వార్తల రాకపోకలు కొంచెములస్వముగ నుండుటవలన కొంచె మాలస్యము రాగలదు.

క్రేటుబ్రిటన్ బిల్లందులనుండి తెప్పించుకొను సామగ్రిని గూర్చియే వైదివరములు తెలుపబడినవి. అమెరికా సంయక్త రాష్ట్రములనుండి రావలయు సామగ్రిని గూర్చి ఇది వరకునెలది ఈ క్రింది విలాసమునకు దరఖాస్తులను బంపవలయును; కంట్రోలరు ఆఫ్ మ్యానిఫెస్టేషనుదరాసు పోస్టుబాక్సు సం. 454, నేపేటి మదరాసు.

మా॥ పండిత మదన మోహన

మాలవ్యగారి ఖండనము

జాతీయ మహాజనసభాసభ్యులందరును భిన్నభిన్నరకము లేక సంఘభావముతో కార్యభారమును పూనుకొనవలయును. మాలవ్యగారు పత్రికలకు జాబులనందిరి. ఇటీవల లీడరుపత్రికలో ప్రత్యేక జాతీయ మహాజనసభాద్వైత్యములను గూర్చియు మితవాదుల సమావేశపు టుడ్యేముల గుంించి నాగి యబడిన పత్రికా వ్యాసము ను ఖండించుచు మాలవ్యగారు ఇట్లు నడిచిరి:—ముఖ్యవిషయములయందు జాతీయమహాజనసభవారును, మితవాదులు ఏకీభవించిరి. అందుచేతనే డిల్లీలోజరుగబోవు మహాసభయందు అన్నికక్షలవారును ఏకమత్యముతో పనిచేయుట ముఖ్యవసరము. ఇది మనధర్మము. ప్రత్యేక జాతీయమహాజన సభయు, మితవాదుల సభయు జరిగినప్పటినుండియు కొన్ని సంగతులు సంప్రాప్తమైనవి. పరిస్థితులన్నిటిని ఒకమారు పర్యాలించి జాతీయభ్యుదయమునకు ఉపయోగముగ నుండునటుల మన విధ్యుక్త ధర్మములను మన మిప్పుడు నిర్వహించు చలనీయున్న యవి దాదాభాయి నారోజీ మున్నగు మహాసభాపులందరును ఇటులనే జాతీయభ్యుదయమునకై తమ ప్రాణములను ధారపోసిరి జాతీయజాతీయులు కింతకంటె మంచితగుణము ఇదివరలో మన కెన్నడు జిక్కలేదు. మన హిందూజాతీయ రాజ్యాంగసంస్కరణములకు వ్యతిరేకముగ ఇంగ్లాండులో కొంతమంది బలకరముగ పనిచేయుచున్నారు. యుద్ధము ముగియనుండుటయే ఈ వైషమ్యమునకు కారణము. అంగ్లోఇండియనులు; కొంత మంది శ్వేతముఖులు మన సట్ల కలిసితన తన తనమును వహించుటకు గూడ అవకాశము కల్గినది ఈ రెండు కారణములంతటి మన అభిప్రాయభేదము అన్నిటిని సమారించకొనవలయును. మన మందరము సంఘభావముతో ఏక మనస్కులమై పని చేయవలయును. మన శత్రువులనుండి తప్పించుకొని మనము కాపాడుకొనవలయును. కాన మన మీ యవకాళమును బోగొట్టుకొనరాదు. మనము మాంటెగుర్య చెల్లకుపర్చు సంస్కరణములను మనము కూడ అంగీకరించక పోవుటచే మాంటెగుర్య చెల్లకుపర్చు సంస్కరణములను వారు నూచించిన రీతిగ పార్లమెంటువారు ఆమోదించెదరని తలచిరి. అయ్యని వివేక రాహిత్యమైన యోచన యని నుడువవలసి యున్నది. మనమందరము ఒకేభావముతో ప్రవర్తించి మన ఆశయములను ఇంగ్లాండు ప్రజలకునచ్చజేప్పిన గానిమనము నూచించిన సవరణములను గాని, క్రొత్తమార్పులను గాని పార్లమెంటువారు అంగీకరించుట దుష్టరము. మన మందరము సంఘభావముతో పనిచేయుటకు ఇంతకంటె గొప్పసమయము చిక్కదు. కాన నామిత్రులగు మితవాదులందరును వాప్రార్థన పోటించి కార్యమునకు గడంగెదరు గాక యని ప్రార్థించు చున్నాడను.

బొంబాయిలో ఆరోగ్యస్థితి మరల ఆందోళనస్థితి యందున్నది. 6,14 తేదీలనదురు చాలమంది మృతులైరి. 8 తేదీని 96,14 తేదీని 194 గురు మృతులైరి. ఇంతమంది చనిపోవుటకు ఏకూచిజాడ్యము కారణము.

కల్లు సారాయి మొదలగు వానినినమ్ముటకు లైసెన్సు తీసికొనినవారు రోజున కిన్ని గంటల కంటె నెక్కుడుకాలము వాని నమ్మరాదని కొంత విశ్రాంతికాలమును తగ్గించి చేయవలయునని హిందూజాతీయదొరతనమువారు ఆలోచించుచున్నారు. ఈయంతయునుగురించి వారు స్థానికప్రభుత్వముల అభిప్రాయములను వాంఛించుచున్నారు.

వెల్లింగ్టన్ సతిగారికి స్వార్థకచిహ్నము నేర్పరుచుటకు భవనగిరి మహారాజగారిక కార్యక్రమమును ప్రత్యేక జెట్టిరి. 28 సంస్థానములందున్న మహారాజులు, రాణీలు వీగములు వీరికి తోడ్పడిరి. కుమారు 7 లక్షల ఎండ్రపుమెంటు నిధి ఏర్పడినది. ఈసొమ్ము కనూలైనది. సంస్థానమునుండి ఇప్పులై మేరీరాజ్ఞి సాంకేతిక సాతకాలయందున్న వైసికల ఉపయోగార్థము ఈ సొమ్ముమీద వసూలుగు వడ్డీ కొంతకాలము వ్యయపరచబడును. కొంతకాలమైన పిదప ఈ 7 లక్షలను విరాళము లొసంగిన రాష్ట్రములందున ధర్మప్రతిష్ఠాపనకు వినియోగించి ఆయా ధర్మకార్యములకు వెల్లింగ్టన్ సతి నామ మిశ్రవలయును. దీనితో సమానముగ మహారాణీలు, వీగములు, రాణీలకలసి వెల్లింగ్టన్ సతిగారికిక వీడుకొనుపుత్రము సమర్పించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. కాని ఈ ఏర్పాటులనన్నిటిని గావించి మహారాజగారు మృతినొందుటచే అతను స్వయముగ వెల్లింగ్టన్ సతికి అర్పించుటకు వీలులేకుండుటచే రజితపేటికలో దీనినలంకరించి దానిపైఅందరి పేర్లుచెక్కించి వెల్లింగ్టన్ సతిని వీరితరపుగ భవనగరుదినాను గారు సమర్పించిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1918-వ సం. డిసెంబరు నెల 16-వ తేది

సోమవారము.

మాలవ్యాగారి సందేశము.

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు, రాజకీయ వాదులలో నుభయపక్షముల వారును ఢిల్లీ కాంగ్రెసులో గలసి, యొకమత్యముతో కృషి సలువవలయునని, సందేశమును ప్రకటించుచున్నారు. ఢిల్లీ కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షులుగ నియుక్తులైన మాళవ్యాగారే ఇట్టి సందేశమును ప్రకటించుటచే, దాని ప్రాముఖ్యము మరింత యధిక మగుచున్నది. మితవాదులు కాంగ్రెసు నుండి చీలి, దేశమునకు చేసిన కీడింతనరాదు. రాజకీయవాదులలో నిజమగు భేద మెద్దియు లేకున్నను, మితవాదుల చర్యచే, ఆంగ్ల దేశములో విపరీతాభిప్రాయములు వ్యాపించుటకు కారణము కలిగెను. ఈ చీలిక నాధారపరచుకొని, ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలును, లండను టైముస్ మొదలగు నాంగ్ల దేశపు పత్రికలును, భారతీయులలోని భేదాభిప్రాయములను గోరంతలు కొండంతలుగ జేసి ప్రజాశయములను భగ్నపరుప యత్నించుచున్నవి. మితవాదులు తాత్కాలిక గౌరవపదవుల నన్నిటిని బొందుచున్నారు. ఇందుచే, స్వార్థము పెంపొందినను, ఫలితము జాతీయాభివృద్ధికి భంగకరముగ పరిణమించుచున్నది. మితవాదులు గౌరవ పదవుల యాకర్షణముచే ఐకమత్యమునకై కృషి సలువవలెను. మితవాద జాతీయవాద భేదములు వంగ దేశవిభజనసమయమున ఎట్టియనర్థముల తెచ్చి పెట్టెనో, అంతకన్నను నెక్కు డనర్థములనీ తరుణమున దెచ్చిపెట్టుచున్నవి. ప్రజల జన్మస్వత్వములకు భంగము కలిగించిన దేశరక్షణశాసన నిబంధనలు శాశ్వతముగ శాసనములోనిముడ్చబడనున్నవి. జన్మ స్వత్వములకు, భంగము కలిగించే నిర్బంధములు దొరికింపబడ వలయునని మితవాదులు వట్టుదల చూపుటలేదు. దేశమునం దింకను బాధ్యతాయుత పరిపాలనము ప్రారంభించబడనపు డీ కక్షలు ప్రబలుట దేశానర్థక మనుటకు సందియ ముండదు. ఈ కక్షలమూలమున, కాంగ్రెసు సభపై సభిమానము వహించి ఆంగ్ల దేశీయులుగూడ ప్రజాభిప్రాయము దెలియక పరితపించుచున్నారు. ప్రతిపక్షులు మాత్రము తమ యాటల కొనసాగించుటకు మిక్కిలి యనుకూలావకాశము లభించినది. మాంటాగూవిధానముపై సభిసంఖ్యాకుల యభిప్రాయ మెద్దియో నాంగ్ల ప్రజలకు దెలియకుండ, నీ కాంగ్రెసు చీలిక మరుగుపరచుచున్నది. మాంటాగూ విధానముపై సభిమానము జూపుచున్న ఇండియా పత్రికాధిపతియు, సర్ వెంటు ఆఫ్ ఇండియాపత్రికా విలేఖరి మొదలగు నాంగ్లేయులు, మితవాదుల చర్య నామోదించుటలేదు. ప్రతిపక్షు లీ చీలిక నాధారపరచుకొని, చేయుచున్న కలనరము వారికి ప్రస్తుతముగ గాన్నించుచుండుటచే, నిజము తెలిసినప్పుడు. ఈ విభేదముల గూర్చి వ్రాయుచు ఇండియాపత్రిక మితవాదుల కీ రీతిని హితము గఱపి యుండెను: “ప్రతిపక్షులకు గావలసిన దిట్టి విభేదమే. ఈ విభేదము నెటు లయినను విస్తరింప జేయుటకు వారు ప్రయత్నించెదరు. వివాదాంశపు గుణావగుణములతో వారికి నిమిత్తము లేదు.

ఎద్దియో నొకసంకల్పముకొని జాతీయోద్యమమును నిరసించుట కవకాశము దొరకనేని, వారికిజాలును. పార్లమెంటులో సంస్కరణవిధానముపై చర్చ జరుగకముందు, అందుగూర్చి దురభిప్రాయములను వ్యాపింప జేయుటయే వారి యాశయము.”

మారదృష్టి గల వారెల్లరును ఇట్టి హితమునే యొసగుచున్నారు. మితవాదులకును జాతీయవాదులకును భేదమెద్దియో గలదని యూహించుచుండిన “ఇండియా” మొదలగు పత్రికలు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును జూచిన పిమ్మట తమ పూర్వాభిప్రాయములను సవరించికొనుచున్నవి. సురేంద్రనాథ బెనర్జీ, శ్రీనివాసశాస్త్రి మొదలగు మితవాద నాయకులు తమకును, కాంగ్రెసు సభ్యులకును ఎన్నఁగిన భేద మెద్దియును లేదని అంగీకరించుచునే యున్నారు. నిజ మూలో చించిన, కలకత్తా కాంగ్రెసులో సంస్కరణ తీర్మానము నుపపాదించిన బెనర్జీగారికిని తదితరులకును భేద మెటుల యుండ గలదు? ఇంతియ గాక, మాంటాగూ విధానము చాలవరకు కర్మసువిధానము ననుకరించుచున్నది. కర్మసువిధానమును తీవ్రముగ విమర్శించుటలో, వాచా శ్రీనివాసశాస్త్రి గార్లను మించిన వారెవరులేదు. అట్టి వారు, మాంటాగూ విధాన ప్రచురణ మయిన వెంటనే ప్రాత విశ్వాసముల నెల్ల బోవాడి స్వవచన వ్యాఘాతు లగుట విచిత్రము. కాంగ్రెసు ప్రతిపక్షు లీ విభేదములు గలుగుటచే లోలోన సంతపించుచున్నను, నిజమగు భేద మెద్దియు లేదని అంగీకరించుచునే యున్నారు. కాంగ్రెసు సభ సంస్కరణవిధానమును పూర్తిగ నిరాకరించు నని మితవాదులు ప్రకటించిరి. కాని, అది సత్యవిరుద్ధ మయ్యెను. తుట్టుబడికు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభవారు గోరిన మార్పులకును, మితవాదులసభ గోరిన మార్పులకును భేదము విశేషము గాన్నిండుటలేదు. ఈ కారణముచే మితవాదులు వేరుగ నుండుట ఎంతమాత్రమనసరముండదని మాలవ్యాగారు ప్రబోధించుచున్నారు. మితవాదనాయకులు చాలమంది తమ ఐక్యత్వము నిపుణిపును గ్రహించుచున్నారు. మితవాదుల సభ ప్రజామోదము బడయదని మీరు గ్రహించిరి. అందుచే, సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియాపత్రిక ఢిల్లీ కాంగ్రెసులో మితవాదులు జేర వలయునని కుతూహలము జూపుచున్నది. కాని లీడరుపత్రిక మాత్రము ఉభయవాదులకును, ఆశయభేదమే గలదనియు, సమ్మేళనము గుచుటకు జాతీయవాదులు తమ కోర్కెలను విడనాడవలయునని, తన యున్నతీర్మానమునుండి సగర్వముతో బయకుచున్నది. ఉభయాలకును గల క్రొత్తభేదము నొకదానిని లీడరుపత్రిక గనిపెట్ట గలిగినది. కాంగ్రెసు సభవారు, తాము గోరెడి మార్పులు ప్రవేశ పెట్టబడనిచో సంస్కరణవిధాన మంగీకారము గాదని తెలిపిరట. మితవాదులన్ననో, మార్పులు ప్రవేశ పెట్టబడినను పెట్టబడక పోయినను, సంస్కరణవిధానము నంగీకరింపవలయునని, పట్టుదల జూపుచున్నారట. అటులయినచో, మితవాదులు మార్పు లేని గోరవలయును? అని యనసరమని తోచినచో, మార్పులు లేనిది సంస్కరణ విధానము ప్రయోజనకారి గాదని తెలుపుట మితవాదుల ధర్మముగాదా? మాంటాగూవిధానము విమర్శననిమిత్తము ప్రచురింపబడినది. అదియున్నది యున్నటుల పార్లమెంటు సభవారిచే సంగీకరింపబడు నని యూహించుటకవకాశము లేదు. అది తిరిగి పార్లమెంటుసభలో చర్చింపబడును. నిమగ్నన కొరకు ప్రచురింపబడిన సంస్కరణ విధాన

మును బాగుగ విమర్శించి, ప్రజాభిప్రాయమును దృఢముగ దెలుపుట కాంగ్రెసు సభాధర్మము. కాంగ్రెసుసభ ధైర్యముతో తన ధర్మము నెరవేర్చి నందులకు మితవాదులు వేరుగచీలి, కయ్యమునకు కాలుదువ్వుట, లాభకరముగాదు.

లీడరుపత్రిక చూపెడి విభేదము అర్థరహితమయినది. మాలవ్యాగారందులకే, లీడరుపత్రికా వ్యాసమునందలి అసందర్భముల వెల్లడించుచు, ఈ సందిగ్ధసమయమున అన్ని పక్షముల వారును కలసి కృషిసలిపిన గాని, ప్రజాశయములు సఫలము గావని స్పష్టపరచిరి. ప్రస్తుత సమయము స్వరసిపాలనా సాఫల్యమునకు మిక్కిలి యనుకూలముగ నున్నది. ప్రాపంచికకర్తు లన్నియు, స్వార్థం త్రాగియు లబ్ధికి ద్రోవజూపుచున్నవి. ఈ సమయముననే భారతీయుల యుత్కృష్టతయములు విజయము నొందగలవు. ఇట్టి యుత్కృష్టతరుణమున సందిగ్ధ మానసముతో కార్యమునకు గడంగిన లాభములేదు. ఈ సమయమున భారతీయనాయకులలో నైకమత్యము పెంపొందుట అత్యవసరము. మాలవ్యాగారి సందేశ మీ ఫలితమును చేకూర్చుగాక! లీడరు పత్రిక మాత్రము మాలవ్యాగారి సందేశమును లెక్కజేయుటలేదు. తన సొకుచిత దృష్టిని విడనాడలేదు. 13 వ తేది పత్రికలో ఇటుల వ్రాయుచున్నది:

“నిజము జెప్పవలసిన, ఢిల్లీ కాంగ్రెసులో నైకమత్యము ప్రబలుట కొక్కటే మార్గము గాన్నించుచున్నది. సంస్కరణ విధానము సభిమానించెడి వారెల్లరును పూర్తిగ లొంగిపోవలయును. దేశక్షేమమున కిట్టి లొంగుబాటవసరమని వారి కెవరయినను నచ్చజెప్పచో, అందుకు వారు సంతోష పూర్వకముగ నొడబడెదరు. వారెల్లరు జేయనిచో, వారు ప్రజాహిత జీవితమున పాల్గొనుట కప్పుడు. అటులగాక, వారి కిరుండు నచ్చజెప్పలేక బోయినయెడల, విమర్శకుల సంతృప్తికొరకై, వారు దేశక్షేమమును విడనాడవలెనా? కాంగ్రెసువాదుల కయిష్టులయ్యెదరని, వారు వెనుదీయవలెనా? ఇందుకు తగిన ప్రత్యుత్తర మియ్యగోరుచున్నాము. తగిన ప్రత్యుత్తరము వెలువడిన పిమ్మట, నైకమత్యము కొరకు కృషి సలుపుటకు వారు వెనుదీయరు.”

నిచురించువారిని మేల్కొల్పుట సులభము. మేల్కొనినవారిని లేపుట మిక్కిలి కష్టసాధ్యము. లీడరు పత్రిక హేతువాదము సంగీకరింప బూనలేదు. తన పట్టుదలను విడనాడ దలవలేదు. దేశములో సభిసంఖ్యాకులు తన పక్షమున నున్నటుల లీడరుపత్రిక దెలుపుచున్నది. అటులయినచో, తన పక్షమువారల సభిసంఖ్యాకుల దీసికొనివచ్చి జాతీయవాదుల తీర్మానముల నేలమార్చివేయగూడదు? తమ వాదబలమిచే, మితవాదులు జాతీయవాదుల నేల తమ పక్షమువకు ద్రిప్పుకొనగూడదు? ఇందుకు అధ్యక్షులగు మాలవ్యాగారు తగిన యవకాశముల నొసగెదరనుట తథ్యము. మితవాదులు తమ వాదదౌర్బల్యము గ్రహించియే, కాంగ్రెసులో జేరుటకు జంకుచున్నారు. వారి యభిప్రాయముల పటిమ, మితవాదసభయందే వెల్లడియైనది. మాలవ్యాగారి సందేశము సంగీకరించి, మితవాదులు దేశభక్తితో కాంగ్రెసునందు జేరిన సంతసమే. ఏకారణముచే నైనను, వారిందుల కొడబడరేని, కాంగ్రెసు సభవా రాత్మగౌరవము బోగొట్టుకొని, వారికి ప్రత్యేకసౌకర్యముల నొసగి లాభములేదు. అధిక సంఖ్యాకుల సమృద్ధులచే న్యాయముగ మార్పబడిన దప్పు, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు తీర్మానములను మితవాదులను సంతోష పెట్టుటకై మార్చి

లాభ ముండదు. భేదాభిప్రాయము లుండుట అభివృద్ధి సూచకమే. కాని అన్ని పక్షములవారును పార్లమెంటు సభ యందువలననే, కలసి యేల పని జేయగూడదో తెలియకున్నది. మితవాదులు తమ ట్టుదలను విడనాడనిచో, కాంగ్రెసు సభవారు ద్విగుణీకృతముగ నుత్సాహముతో పనిచేయవలసి యుండును. మితవాదుల యభిప్రాయములు స్వల్ప సంఖ్యాకులలో మాత్రమే వ్యాపించి యున్నవి. అందుచే కాంగ్రెసువారు భీతిజెందవలసిన యవసరము లేదు. కాంగ్రెసుసభ అన్ని పక్షముల వారును జేరుటకు పూర్ణావకాశ మిచ్చుచున్నది. అయ్యది జాతీయప్రతిష్ఠాపన యై వెలయుచున్నది. కాంగ్రెసు నాయకులు దృఢసంకల్పముతో పని జేయుచో, కాంగ్రెసు సభాతీర్థానములు సఫలము గాకబోవు. ఈ సమయమున కాంగ్రెసు సభ జూపెడిసంచలనమువై ప్రజాశయవిజయ మార్ధార వడి యుండును.

ద్వితీయాంధ్రాయుర్వేదవైద్యసమ్మేళనము

ఈ సమ్మేళనము నిన్నటిదినము కాకినాడ యందు ప్రారంభమయ్యెను. సభాధ్యక్షులగు కొంపల్లి చెంచురామయ్య పంతులగారి యుపన్యాసమును పేరొకచో ప్రచురించుచున్నాము. వీరు ఆయుర్వేదముయొక్క అనాదిత్వముగూర్చి యు, ఉత్పత్తిప్రతీతి గూర్చియు, సుబోధ పరచిరి. త్రిదోష కద్ధతి సాధారణరచికొని, ఆయుర్వేదము వ్యాధి నెట్లు నిర్ణయింప గలిగినదియు వివరించిరి. ఆధునిక పాశ్చాత్యవైద్యమున కలదిగాని తమ వ్యాధిని చికిత్స జేయుట కెట్టిమార్గములను ఆయుర్వేదము నిరూపించినదియు, వీరు తేటపరచిరి. ఆయుర్వేదముందలి ఎనిమిది భాగములలో “కామార భృత్య”మనునది యొకవంకము. శిశువు జనించి నది మొదలు కామారభృత్యను వదలునంతవరకును తరువాత గలిగెడి వ్యాధుల కెట్టి చికిత్స జేయవల యునో, ఆయుర్వేదమున వివరింపబడి యున్నది. ఇతియగాక శస్త్రచింత్రముల సాహాయ్యమున జేయబడు చికిత్సా విధానము గూడ ఆయుర్వేద మున గలదు. ఇదియే శీల్యతప్రతి మని పిలువబడు చున్నది. ఇట్టి ఆయుర్వేద శాస్త్రము శాసన నిర్మాణసభలో సర్వసమరలుగాచేతను, కాన్యా గారిచేతను, తృణీకరింపబడెను. ఈ తృణీకారము ఆయుర్వేద వైద్యులను నిరుత్సాహ పరు చుటకు మారుగ వారిని పురిం.త యుత్సాహవంతులుగ జేయుట శుభమాచకము. నేటికిని, ప్రజాసామాన్యము ఆయుర్వేదవైద్యము వైసనే ఆధారపడుచున్నారు. పాశ్చాత్యవైద్యము సామాన్యల కందుబాటులో లేదు. వైద్యుల యము లయినను, కొలదిప్రదేశములందు మాత్ర మేగలవు. అందుచే నవి బహుళసంఖ్యాకుల కుపయోగింపకున్నవి. ప్రజా సామాన్యమున కింకను, జేశీయవైద్యమువై విశ్వాసము దగ్గలేదు. అది దేశపు శీతోష్ణస్థితికి దిగి యున్నది. ప్రభుత్వదృష్టము పూర్తిగ మోచిన గాని, ఆయుర్వేదమునకు ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహము లభించుట కష్టము. అందుచే జేశీయవైద్యులే అభిమానము వహించి ఆయుర్వేదవైద్యవ్యాపకమునకు కృషి సలుపవలయును. ఇందుకు ధనవంతుల సాహాయ్య మత్యవసరము. ఆయుర్వేదము ప్రాచీనకాలమునం దభివృద్ధి విశేషముగ గాంచినను, ఆధునికశాస్త్ర జ్ఞానాభివృద్ధి బట్టి ఎప్పటికప్పుడు అభివృద్ధి జెందు చుండవలెను. క్రొత్తవ్యాధు లుండుంచుచున్నవి. శరీర రహస్యముల గూర్చి ప్రత్యక్షజ్ఞాన మభివృద్ధి

జెందుచున్నది. సూతనయంత్రములు నిర్మింపబడు చున్నవి. ప్రజాచికిత్సా విధానము దిన దినాభివృద్ధి జూపుచున్నది. యుద్ధానుభవములచే, నిది యింకను పత్వరాభివృద్ధి జెందగలదు. ఈ సూత నాభివృద్ధి నంతను ఆయుర్వేదవైద్యులు సజకుజేసి, దానిని యాధారముగ గైకొనవలయును. ఆయుర్వేద వైద్యమువై దేశమునం దభిమానము వ్యాపించుచున్నది. ఈ యభిమానము ప్రాచీన వైద్యమాహాత్మ్యమును పొగడుటతో సంతమొంద గూడదు. వైద్యశాస్త్ర మింకను అభివృద్ధిజెంది మానవుల జీవమును పెంపొందించునటుల ఆయుర్వేదవైద్యశిఖామణులు ప్రయత్నించుట సంభా వ్యము. ఆయుర్వేద మహాసభలును ప్రదర్శన ములును నిట్టి సత్ఫలితములకు తోడ్పడు గాక యని గోరుచున్నారము. అద్యక్షులు, తమ యువ న్యాసంతమున జేసిన ఈక్రింది హెచ్చరిక ఆయుర్వేదవైద్యాభివృద్ధికి మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నుండు ననుటకు సందియము లేదు.

“నే నింతిదశక కరుణ నివేదించిన విషయములండి యాయుర్వేద వైద్యమున శాస్త్రీయకర్తల కనుకరించి యభి వృద్ధికిందెప్పుడు యశశక్త కర్తవ్యము నావ్యయగ కేసేదెనది. మరియు నాయుర్వేదవైద్యమున నూటికి తొంబది తొమ్మిండు ఆ రోగ్యమును గాంచుచున్నా రని దొరతనమువారి తేఖులందీ తెలియబడుచున్నది. సర్వజనాపేక్షితంబును కులభ నిర్వాహ్యంబును నగు నీ యాయుర్వేదవిధానములను మన దొరతనమువారు పోషింపక యుపేక్షించి యుండుట కడు శోచనీయమని మరల జెప్పెను. ఆయుర్వేదవైద్యప్రక్రియలచే నిర్ణయముగ జేయబడు నావధములకై యెట్టి యంత్రాది సా మగ్రముల కక్కజలేదు. తదుపయోగ్యములగు నోషధులు మొదలగునవి భారతదేశపు శీతోష్ణస్థితిల ననుసరించి మన తోగూడె పుట్టియున్నవి. ఇయ్యని మన యుద్ధముందలి దొడ్ల యందును ఉపయోగములందును సమీపారణ్యభూమిలయం దును కులభముగ లభింపాలవు. కొన్ని కొంతసూరమునండి సంపాదించుట నీ యావ మిక్కిలి క్రమతక స్వల్పద్రవ్య వ్యయముచేతనే సాధింపదగి యుండును గాని దానివైపుల గైకొని క్రమమున కొన్ని ద్వీపా ప్రదములకు బోవనసరముం డదు. ఇయ్యని భారతీయప్రకృతులను శీతోష్ణస్థితిలను పరిశీ లించి కడకరూపముగ నుపయోగము ఆర్యులచే గది పెట్టుబడినవి. మన యాచారాదుల కడగుణములగు నుండును ఎట్టి సామా న్యపు కుగ్రామములనైన సంపాదించ నవకూలముగ నుండును. ఎట్టి ఘోరములగు ఔషధముల సంధించినను వీనిని సంపా దించు దుర్గుటముగ నుండదు. ఇట్టిసాకగ్యములతో గూడిన యాయుర్వేద చికిత్సావృద్ధులను శాస్త్రీయక్రమము ననుస రించి వృద్ధికొందిండుటకై సార్వకాలంబును తగువైసకృషి సలకవలెనని మరయొకతూరి హెచ్చరించుచున్నాడను.

సోదర వైద్యులారా! ఇంతిదశకము మియందలి తోడ్పాటైన యాయుర్వేదవిషయముల గొన్నింటిని వెలిపి యుండిరి. మన మిక్కాలమున నీసభయందు పలువు రొక్కడగుడి యాయుర్వేదవిషయముల కత్యుత్సాహముతో జర్పిం చినట్లులే సాధ్యముగనునంతిదశక వారివారి శక్తికొలది సర్వజన స్యాభ్యుదాయక మగు నాయుర్వేదము సుద్ధించుటకై పా టుచడవలెననియు ఆంధ్రవందలమున శీఘ్రముగ నాయుర్వే దాభివృద్ధిగల్గింపవలెననియు శ్రీభగవంతునిమిగుల ప్రార్థించెద.”

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము - సభ్యత్వము

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమునందు బి. ఏ. పరిక్షయం దుత్తీర్ణులైన వారెన్నుకొనగల యొక సభ్యత్వపదవి దాగల జనవరియందు ఖాళీగాగలదు. ఆ స్థానమునం దింతవరకును గౌరవనీయు లైన శ్రీనివాసశాస్త్రీగారుండిరి. వారు తిరిగి ఎన్ను కొనబడుట కర్హులు. వారభ్యర్థులుగ నుండగలరు. శ్రీనివాసశాస్త్రీగారి గుణగణంబు లింతవరకును విఖ్యాతములు. బి. సి. శేషచార్యులుగారు బి. ఏ., బి. ఏల్. అల్లాడ కృష్ణస్వామయ్యగారు బి. ఏ., బి. ఏల్. ఆళ్లారు శ్రేణిగారు బి. ఏ. గజవల్లి రామచంద్రానుగారు ఎమ్. ఏ. ప్రత్యర్థులుగ

నిలుచుచున్నారు. ఒక పదవికి అయిదుగురు ప్రత్యర్థులు గలరు. ప్రత్యర్థుల గుణగణంబులు ఎన్నికస్వాతంత్రము గల వారికి విదితమై యున్నవి. ప్రత్యర్థు లందరకును నేదో సుగుణవిశేషమును వాశియును నుండి యుండును. ప్రత్యర్థులందరును పలువిధముల విద్యాభివృద్ధికై తోడ్పడుచున్నారు. లేని యెడల వారి స్థానమునకు బ్రయత్నించి యుండరు. ఒక స్థానమున కయిదుగురు ప్రత్యర్థు లుగ నుండుట మాత్రము విచిత్రముగ నున్నది. గజవల్లి రామచంద్రానుగారు స్వవిషయమై ప్రచురించిన ప్రకటన వేరొక పుటయందు ప్రచురింపబడినది. అల్లాడ కృష్ణస్వామయ్యగారు వారి ప్రకటనను ప్రకటింపిరి. ప్రత్యర్థు లందు విజయ మొకరికి మాత్రము సాధ్యము. అనవసరమైన పోటీవలన నేమియును ప్రయో జనము గలుగదు. విజయమునందు సంతోషము గలవారు తమ ప్రత్యర్థిత్వమును వదలుకొనుట యును విజయము సాధ్యమైనవారి కవకాశములను గలుగజేయుటయును యుక్తముగ నుండును. నియో జకులు యుక్తాయుక్తవిచక్షణతో ప్రత్యర్థులకు వారివారి సమ్మతుల నొసంగుదు రని సమ్మత మున్నాము.

చీనా-ప్రాచీనభగోళ పరికరములు

లండను, డిశంబరు 12:—1900 సం॥న జన్మముల చీనా వారి ప్రాచీన భగోళ పరికరములను బెర్లినుకు గొంపోయిరి వీటి నన్నిటిని మరల చీనా వారికి జర్మనులు ఇచ్చివేయు నటుల సంధిసమాజేశమున, మరతుగ సంధి మరతులలో జేర్చ వలయునని కోరిరి. అందరును దాని నంగీకరించిరి. ఈతీర్మాన ము సెంట్రీజువీషియా సామూహీసమాజేశమున సి. పి. ఏట్టి గారిచే చేయబడినది.

క్రొత్త బ్రిటిషువర్తకసంఘము

లండను, డిసెంబరు 11:—ప్రెస్టుపత్రిక ఇట్లు తెలుపు చున్నది:—10 లక్షలపానుల మూలధనముతో బ్రిటిషువర్తక సంఘ మొకటి క్రొత్తగా నేర్పడును. దగ్గర తూర్పురాజ్యముల యందు బ్రిటిషువర్తకమును విస్తరింపజేయుటకు (నియంత్రకాన్పు) ఈ సొమ్ములో 200 వేలు ఇయ్యబడును. ఈ సంఘమునకు సర్ మాంసే డిబెకె సెక్ నా రధ్యక్షులుగా నుండురు. దగ్గర తూర్పురాజ్యములయందు వర్తకపరిష్కాసము గల ఆంగ్లేయవర్త కులు ఈ సంఘములో ప్రవేశ పెట్టుబడును. కాక్ స్టాంటి నోపిలులోను ముఖ్యవర్తకసంఘమును (జే. డబ్ల్యూ. నిట్టలుగారి వర్తకసంఘము) వీరు తీసికొనెదరు. తత్కాలమునకున్న రెండు జాతీయబ్యాంకులతో పని ఏర్పాటులుగూడ జరిగినవి. గ్రీసు, ఈజిప్టు, సూడాన్, మెసపొటేమియా, పెర్షియా, రుమేనియా, బల్గేరియా, చీనికి అనుబంధముగ వర్తకసంఘ ములను నెలకొల్పుటకు ఉద్దేశించబడినది.

చీనాలో ప్రజాకలహము.

లండను, డిశంబరు 10:—చీనాలో ప్రజాకలహములు చాల సంతాపకరములుగ నున్నవి. జానిని నివారించుట కిపు దుచేయబడుచున్న ప్రయత్నములు నేటివరకులను నుద్దేశము న నైకమత్యము నెలకొని జేశాభివృద్ధికి తగిన కార్యమును జరు గగలవనియు మేమాసింపెదమని చీనా దొరతనమువారికి మిత్ర మండలి రాయబారులు ప్రాసిరి. ఇట్లు వ్రాయబడలన కాం టు ప్రభుత్వమును మిత్రమండలివా రంగీకరించినది తలంప గూడదని కాంటును దొరతనమునకు ప్రాసిరి.

వెల్లింగ్టన్ దంపతులు యుద్ధకాలమున ఒకప్పుడు భుజ సహాయమునకు తనకృతజ్ఞతను, దెలుపుచు ముఖ్యసేనాని అభి సంధనవార్తను డిల్లీనుండి డిశంబరు 9 తేదీని బంపిరి. దంపతు లిద్దరును సుఖముగ ఇంగ్లాండు జేరుగాక యని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించిరి: ఇంగ్లాండులో ఉన్నంతకాలము ఆరోగ్యముగను, విశ్వర్యముతోను మనసులుల పార్థింపిరి. వైద్యములకు వైద్య సాయము వీరు అర్పియ్యముగ జేసిరి. సైనికులు మీమేలను మరణముల రసిరి.

చిరపాయుధ విరామము

(రైతు పిజిన్)

ఇంగ్లండు

బ్రిటిషు విమానబలము.

లండను, డిసెంబరు 14:—బ్రిటిషు దేశమునట్లును నున్న రైతులు రాకుండ కావలిగా ముందు విమానదళము కడచి 7 మాసములందు 216 క్రతుసంఖ్యను గుర్తించి 189 సంఖ్యను ముట్టడించెను. 851 క్రతువిమానములను గూడ ముట్టడించెను. అందు 184 ధ్వంసము చేయబడి 151 బాగుగా కొట్టబడెను. 69 గనిసానములు గుర్తింపబడెను. అందు 82 ధ్వంసము చేయబడెను. 661 బాలులు చేయబడెను.

ఇండియాకు విమానము

లండను, డిసెంబరు 14:—ఆంగ్లము నిన్ను ఇప్పించి నుండి విమానముగా ఇండియాకు బయలుదేరి. వారు కరాచి కిని డిల్లీకిని వెళ్లెదరు.

భారతీయ ప్రముఖుల రాక

లండను, డిసెంబరు 10:—బిక్రీస్ మహారాజా, సర్ ఎస్. పి. సింహా, పి. హేమలక్ష్మి గారు మొట్టగను నందరులు 12-వ తేదికి లండనుకు వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

జర్మను అధినివేశనములు.

లండను, డిసెంబరు 11—జర్మను అధినివేశనము లండలి ప్రజలను జర్మనులచాలబాధించి. ఆఫ్రికా దేశమునందు దక్షిణ కప్రియ భాగమునను కాచూరులోను ప్రజల జర్మనుల పరిపాలనమునకును బ్రిటిషువారి పరిపాలనమునకునుగల భేదమును బాగుగా గుర్తించిరి. ఇతరులకు తమమునుమరల జర్మనులవశము చేయవలదని వారందరును కోరిరి గాన నాఅధినివేశములను మరల జర్మనుల కియ్యరా దని ఆహ్వానపదనము వాటి దలబాధగాదు నుడిచిరి.

ఇరుపదారులు ప్రభుత్వయాజమాన్యము.

లండను, డిసెంబరు 10:—పరిశ్రమలను వ్యయసాను నును అభివృద్ధి నొందించుటకు వారందరూను రైల్వేలవలన లాభమును పడలుకొనియొన పని చేయవలెను. గాన రైల్వేల యాజమాన్యమును ప్రభుత్వమువారు నడిపించినగాని కొత్త పరిశ్రమలు, వృత్తసానుని స్త్రీలు, భూముల పరిష్కారము మున్నగునవి జరుగలేదవు. ఇందుల కొక సంఘము నేర్పరుచుటయు వారు దేశమునందంతటను సంచరించువరకు నుపేక్షించుటయు ననవరము. ఇదివరకే చాల విషయములు గ్రహింపబడినదని దండీలో చర్చిలు గారు నడిచిరి.

యూధపుష్కలములు.

లండను, డిసెంబరు 11:—బ్రిటిషు సేనలో ఇతరదేశములందు 2½ లక్షల గుట్టములున్నవి. 7 లక్షల గుర్రములను బ్రిటిషువారు ఆమెరికాలో కొనిరి. బ్రిటిషుదేశమున వ్యవసాయాలగు పనులు చేయు గుట్టములలో 100 కి 17 వంతున యుధమున నిరూపించిరి. బెల్జియం దేశమున మరల బాగుచేయుటకు వారివలకు 50 వేల గుట్టముల నిచ్చెదరు. ప్రాన్సుకు గూడ హెచ్చుసంఖ్యయే కావలసియుండును. జనవరి నెలాఖరులోగా ఇంగ్లాండుదేశమున 25 వేల గుట్టములను విక్రయించెదరు. యుధమునకు పూర్వము వాణిజ్యసంఘములవారికి కను గుట్టములవద్దముకంటె యుధములవలన కలిగిన గుట్టములవద్దము చాలస్వల్పమనియే చెప్పదగునని సర్ విలియం బర్క్లెయ్ గారు నడిచిరి.

జర్మనులచే పట్టుకొనబడిన భారతీయులు.

కోపెనహేగకు, డిసెంబరు 10:—జర్మనులచే యుధమున పట్టుకొనబడి ఇపుడు వదలబడిన భారతీయులు కొందరు వచ్చిరి. బార్నికోకనాకనై నుంచిరి. పిమ్మట వారిని స్వదేశమునకు పంపెదరు.

భారతీయవాదములు 800 మందిగూడ వచ్చిరి. వారందరును పూర్వాపాకే పట్టుకొనబడిన నౌకలలోని వారు.

రాజగారి నావికనిధి.

లండను, డిసెంబరు 10:—ఈ నిధికి మలయద్వీపముల వారు 6,462 పౌనులనిచ్చిరి. దీనితో మొత్తము 20 వేల పౌనులై నది. పత్రికలు క్లాఫించినవి.

హార్డెయ్ మెనాక.

లండను, డిసెంబరు 14:—ఈ నౌక స్త్రీలతోను పిల్లలతోను సురక్షితముగా ఈ నెల 9 వ తేదీని లండను నగరమును చేరినది.

లక్ష్మి వ్యాపారము.

లండను, డిసెంబరు 13:—లైసెన్సు తేకుండ నెలకు 7½ బౌండులకు మించి లక్ష్మి వ్యాపారము చేయరాదనను నిరోధము తొలగింపబడినది.

ప్రాట్లను లెక్కించుట.

లండను, డిసెంబరు 14:—ఈనయము 7 గంటలకు లండను నగరమున పోలింగు ప్రారంభమైనది. ముఖ్యగానుండి కొద్దిగా చితులుబడినవి. ప్రారంభమున తొందరలేకుండనే పనిజరిగినది. స్త్రీలు ముందుగా తమహక్కును ప్రకటించుట చాల హోట్ల గోచరించినది. కేంబ్రిడ్జిలో మాంటాగూ గారికి ప్రభు అను కార్మికవాది ప్రతిస్పర్ధి యయ్యెను. ఫిత్స్బరీలో కాటనుగారికి కల్పలు ఆర్బరున్ (కొయిలేషనిస్టు) పోటీ చేసెను. లింకలకులో సి. హెచ్. రాబర్ట్సుగారిని డేవిసు (కొయిలేషను యూనియన్)కు తెయిలకు (కార్మికవాది) గార్లు ఎదుర్కొనిరి. తూర్పునాటింగులో ములో జే. జి. రిసు (కొయిలేషను యూనియన్) ప్రాక్టరు (కార్మికవాది) బ్రూక్స్ (ఇండిపెండెంటు) గార్లు పోటీగా నిలిచిరి. దక్షిణపోర్ట్సుచకులో అలిసను గార్లండుకన్య (లిబరలు)కు మేజరు హెచ్. ఆర్. కెయిజరు (కొయిలేషను యూనియన్) లాసీ (కార్మికవాది) గార్లు ప్రతిస్పర్ధిలై. సెవెంటిన్స్ లో జి. బెన్నెటు (కొయిలేషను యూనియన్)కు స్కిన్నరు (కార్మికవాది) ప్రతిస్పర్ధి యయ్యెను. హిందూబారిస్టరు డాక్టరు తారాచంద్రగారు (ఇండిపెండెంటు) మానిఫీలుకు పోటీగా నిలిచెను. హెచ్. పి. ఫిమరు కొయిలేషను లిబరలు) సర్ మార్టిన్ కాన్వే (యూనియన్) గార్లు ఇంగ్లాండు విశ్వవిద్యాలయములవారివలన నియోజిత బడదగిన భూమిలోను ఇద్దరుగా నిలిచిరి.

నియోజనదినము సమీపించుచున్న కొలదిని నియోజనము చర్చ తీవ్రతరమగుచున్నది. యుధవ్యయము నెవరు భరించెదరు, నైకనిర్బంధమును తొలగించెదరా, కెయిజరుకు యువరాజును విచారణచేసెదరా, ఖైదీలను బాధించినవారిని శిక్షించెదరా అను ప్రశ్న లధికముగా చర్చింపబడుచున్నవి. యుధవ్యయములను వీలగునంతవరకు జర్మనులవలన రాబట్టవలెను భావ ము ధికముగా నున్నది కాని జర్మనులలో భూతుకముల నొనరించినవారిని శిక్షాపాత్రులను చేయవలెను భావము తీవ్రతరముగ నున్నది. క్రతుదేశములవారిని బ్రిటిషుదేశమునుండి పంపివేయవలెనను దీక్షగూడ ప్రబలముగా నేయున్నది. కొయిలేషను పక్షమునకు నేరని పక్షములలో కార్మికులు చాల హెచ్చుగా పనిచేయుచున్నారు. డెయిలీ మెయిలు, డెయిలీ న్యూసు, ఈవినింగు న్యూసు, స్టారు ప్రత్రికలు కార్మికులకు తోడ్పడినవి. కార్మికులు వానిని బాగుగా నుపయోగించుచున్నారు. వారికి ప్రత్యేకదినపత్రిక లేనిలాటులేదు. నిర్బంధము తొలగింపబడునని కొయిలేషను పక్షము వారు తెలిపినది కవటము గాని యధార్థము గాదు. దేశమునందు యుధము వలన భనికులు పెట్టుబడిదారులగు పద్ధతి అంతరించినది. ఇనుప దారులు దొరతనమువారి యాజమాన్యముక్రింద నుండుట వలన అనేక లక్షల పౌనులు లాభించినదని నోసట్లాగారే పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నడిచిరి. కాన ముందుగూడ నట్లే జరుగవలెనని కార్మికులు ప్రకటించిరి. ఇంతవరకు తీవ్రగు మనస్తాపము కలుగలేదు. లండను సభలకు హెచ్చుమంది రాలేదు. కొయిలేషను వారులే హెచ్చుమంది రని తెలిసినవారు పలుకుచున్నారు. కెన్సింగ్టనుకు ప్రతినిధిగా నిరూపింపబడిన కల్పలు

లూకను చనిపోయెను. ఆతనిస్థానమున ఆతనిభార్య నియోజింపబడగోరినది. ఈ కారణమున కెన్సింగ్టను నియోజనము ఈ నెల 20 వ తేదీవరకును నిలుపబడినది.

నివేదికము

లండన్, డిసెంబరు 11:—గ్యూమూన్సు, స్వామూను, టోగోల్యాంసు జర్మను వైర్యు అఫ్రికా, జర్మను తూర్పుఅఫ్రికాలో నున్న సాయంతరాజులు తాము బ్రిటిషుసామ్రాజ్యాని పత్యమున నుండుట కొంతయు సంతోష భూవ్యకముగ అంగీకరించెదమనియు అట్టినుదిన మెప్పుడైన మారు కల్పనా ముని నుడివింట్లును అధినివేశ కార్యాలయముచాలా లోక నివేశమును తయారుజేసిరి. వీరు నుడివిన వారి నిన్నిటిని పక్కటిచిరి. ఈనివయమును గురించి ఇదివరలో ఆక్స్ఫర్డులో లాగు మంతిగారు చదివి వినిపించిరి. కొన్ని విషయములలో తామెచెప్పటకు గూడ భయముగ నున్నదనియు ఒకవేళ తమ యభిప్రాయమును వ్యక్తపరచిన ఈ అధినివేశమున పాటి యతః జర్మనులకే స్వాధీనము చేయబడిన తమకు హాని నాటిల్లు ననియు అందుచే తామే ము జెప్పటకు వీలులేకుండెనని గూడ వీరు తెలిపిన పక్కటింపబడినది. కాని ఈ భయముతో నున్నను బ్రిటిషు సతాకమునే కోరుచు తమ అభిప్రాయమును నూచించిరి. జర్మనులు తమప్రారక్యత్యములచే నిర్భయముగ పోలేనట్టియు, పోవుటకు జంకినట్టి పోదేశములకు బ్రిటిషువా రెట్టి భయము, కాపురల లేకను వెల్లిరి. ఇదియే అధినివేశములవారు బ్రిటిషువారి కోరు కొనవకుటకు వ్యస్తాంతము వైర్యుతి జర్మను ఆఫ్రికాలో జర్మను ఆఫ్రికాలో జర్మనులొనర్చిన దురాగతము జగద్విఖ్యాతములు. కానవానిని మరల ఇనబు నుడువ నవసరములేదు. ఇచ్చేరిక సురీకత జర్మను అధినివేశములందు కొంచెము తక్కువగనున్నయది. జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికాలో పృతి జిల్లాముయను జర్మను పోలీసు వీరిని బాధపెట్టుటచేతను వీరికష్టములు జర్మను అరము కందుటచేతను మారు బ్రిటిషు పాలన కావలయు నని కోరుటకు కారణమని తెలుస బడినది. సాక్షులు తమకు బాధింపబడుచుండిరి. బండిలను పకుపాియులుగ ఆదరించుచున్నారు ఈ అనావరణచే కొంతమందిగూడ చనిపోయిరి. అయినను దీనినిగూర్చి జర్మను అధికారులు విచారణ సజ్జుటయేలేదు. తోటహాలీలకు బలాత్కారముగ పనిచేయించినవారినికొరడాతో కొట్టిని చెప్పినవారలేరు.

వర్తకము మరల విజృంభించుట

లండన్, డిసెంబరు 11:—మెంకెసలరు, ఓరియంటలు కంపెనీ వార్షిక సమావేశమున ఇందికేపు ప్రభువుగా రిట్లు నుడిచిరి. అధినివేశములలో ఉన్యోగము చిహ్నును. ఇందుల కక కాశము గలదు. రాబోవు పదివర్షములలో పంటలు అపరిమితముగ పండును. 4 కేండ్లనుండి కల్గిన నష్టమును పూరింపవచ్చును. కాశ్యోకముగ వ్యాపారము జరుగుటకును, వ్యాపారమునకు వలయు రాకపోకల సౌకర్యములు (యూదులు) ఏర్పరబడును. మామూలుగ జరుగు కార్యక్రమంతయు మరల పూర్వం భ మగును. 10 కేండ్లలో వర్తకవ్యాపారములు బెన్నెత్తికను పొందును.

లండన్, డిసెంబరు 12:—మొపు పూజలుగారు అంగరక్షనమేకుడై లెప్సిగెంటు కర్నలు లారెన్సు, విశేష కార్యాలయపు ప్రతినిధితోడను బకింగుహము తుందిరమున సామ్రాట్టుచే నేను గౌరవింపబడెను. పూజలుగారును రాజుగారును ఒండొరులతో ముచ్చటించిరి. 'విక్టోరియా ఆర్డరు' బిరుదమును రాజుగారు పూజలుగానికి ఒసంగిరి. ఈయన స్వామిలూంకుకు పోయి అందు వారమురోజులుండును.

ప్రాస్తు

వెసి డెంటు విల్సనుగారు

త్రెస్తునకు వచ్చుట

పారిసు, డిసెంబరు 13:—వెసి డెంటు విల్సనుగారు త్రెస్తునకు వచ్చిచేరిరి.

వెసి డెంటు విల్సనుగారు పారిసుకువచ్చుట.

లండను, డిసెంబరు 14:—నేడుదయమున వెసి డెంటు విల్సనుగారు పారిసుకువచ్చిరి. గౌరవాధ్యక్షు ఫిరంగులను కార్పిరి. నేనల బొండువాద్యములు జరిగినవి. మొదట వెసి డెంటు పయిస్కేరుగారు ప్రెసి డెంటు విల్సను గారికి స్వాగత మొసగిరి. పయిస్కేరుసతి గారితో వెసి డెంటు విల్సనుగారు బోయి నుడి బాలోను స్టేషను వెలువలకు రాగానే జనులు కరతాళ వ్యవలను గావించిరి. జాన్ వక్రపత్రికారి ఆహ్వానము నంగీకరించి వెసి డెంటు విల్సనుగారు లండనునగరమున కేగ నిశ్చయించిరి.

ప్రెసిడెంటు వయస్కేరుగారి ప్రసంగము.

పారిసు, డిశంబరు 14.—ఎలీసీలో ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారికి విందుజరిగినది. పయస్కేరుగారు స్వాగతోపస్వాగతమును చదివినది. విల్సన్ గారిని ఆమెరికావారిని చాలప్రశంసించిరి. జర్మనులు జేయును పూర్తిగా ధ్వంసము చేసిరి. అందులనుగూర్చి జర్మనులు పంపిన లేఖలను మీకు చూపెదను. ఇట్టి దారుణములను సలిపిన వారిని శిక్షింపక వదలదునా? అట్లు వారిని వదలిన పరాసువారి త్యాగమంతయును నిరుపయోగము కాదునునా? మరల నెరయను యుద్ధమునకు ప్రయత్నింపబోలు లేకుండ సంధి నిబంధనలుండవలెను. ఇదివరకు శత్రువులు కలిగించిన దారుణకృత్యములకు పరిహారమును బడయవలెను. ముందు మరలనట్టివి జరుగకుండ కట్టుదిట్టములను చేయవలెను. ఎన్నికట్టుదిట్టములు చేసినను ఘాతుకములు మరల తలచూపవనుట కాధారమేమియునులేదు. గాన ఎంతదీర్ఘ కాలము వరకు నట్టికాంతి నెలకొల్పసాధ్యమో అంతవరకును నెలకొల్పబడు తగినవిధములను మనముచేయవలెను. ఇట్టి న్యాయమును సంధిని మీరుజరిపెద రని పరాసువారు మీయందు సంపూర్ణ విశ్వాసముతో మీకు సహాయకారులగుదు రని ప్రెసిడెంటు వయస్కేరుగారు నుడివరి.

విరామపు షరతులు.

లండను, డిశంబరు 12.—జర్మనులకు ఆహార పదార్థముల సందచేయుటకు జర్మనులు 25 లక్షల టన్నుల నాకలను మిశ్రమండలివరకును చేయవలెను. ఆ నాకలు జర్మనుల సాత్తుగానే యుండును. క్రూరమైన మెట్లవైపును పూర్తికానందున దానికి బదులుగా జర్మనులు చేడకు నాక నియ్యవలెనని మిశ్రమండలివారు కోరిరి. హెరువిట్జ్ బర్గ్ రాజకీయినిగారిని మిశ్రమండలివా రంగీకరింపలేదు. తూర్పు ఆఫ్రికా కై డీల నిషయమున ఎర్జిబర్గ్ గారి లేఖకు మార్పులు ప్రాభుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదరు. అననరమునబట్టి మిశ్రమండలివారు హాలంకు సరిహద్దువరకుగల జేతము వాక్రమించు హక్కును నిలుపుకొనవలసిని బ్రీత్సనుండి తంతివార్త వచ్చినది.

స్కాండినేవియా - సంధి

క్రిస్టియానియా, డిశంబరు 14.—సంధిసభయందు స్కాండినేవియా (నార్వే, స్వీడనులు) కను ప్రాతినిధ్యము సుశుగునట్లు ప్రయత్నింపవలెనని ప్రభుత్వమువారు దేశస్థుల స్వీడను ప్రభుత్వములకు ప్రాసరి. నార్వేవారు సంధిసభయందు ముఖ్యముగా వివిధజేత సాభాత్మికవిషయమునను, యుద్ధకాలమున నష్టమైన నాకల నష్టపూర్తివిషయమునను తమకు ప్రాతినిధ్యము గానవలయునని కోరిరి.

జపానువారి నొక

కాక్ స్టానినోపిలుకు వచ్చుట

పారిసు, డిశంబరు 10.—హిస్పిం అను జపానుక్రూరమైన ఎడ్మిర్లు కాల్ గారి పతాకముతోను రెండు టూర్నిడోపడ వలతోను 6 వ తేదీని కాక్ స్టానినోపిలు చేరెను.

తాత్కాలిక సంధికాలము వృద్ధిచేయబడుట.

లండను, డిశంబరు 14.—ప్రెసిదునుండి ఈ క్రింది తంతివార్తవచ్చినది:—తాత్కాలిక సంధికాలము జనవరి 17 వ తేదీ యందయును 5 గంటలవరకు వృద్ధిచేయబడినది. మిశ్రమండలి వారంగీకరించినచో, సంధి జరుగువరకు ముఖ్య వృద్ధి చేయబడవచ్చును.

ప్రాన్సు జర్మనీ.

పారిసు, డిశంబరు 14.—“ఎకోడిపాక్షికు” అను వార్తాపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది: ప్రెసిదునున్న సంధి విషయసంఘమువారు విడిపోవరు. కాని సంధిపత్రమున సంతకములు చేయబడువరకు వారచ్చటనేయుండి పరాసు, జర్మను సంబంధములను విమర్శించుచుండురు. సంధిపూర్తియైన వెనుక జర్మను లాక్రమించుకొనిన పరాసుజేతమును పాలించు సంస్థాపన లేర్పాటుపడును. అంతవరకును జర్మనులు పరిపాలించుటకు అంగీకరింప బడును.

సంధిసభ.

లండను, డిశంబరు 14.—లాయడు జార్జి గారు ఎన్నికలు జరుగుటకు ముందు ఒక ప్రకటనము గావించి అందు అన్ని జేతములందును నిర్బంధవైసక కాసనము ననుసరించి

చేర్చుకొనబడిన వైసకులను తీసివేయుటకు తామనుకూలముగా నుండినట్లు ప్రత్యక్షముగా తెలుపుచుంటి”ననిరి. అట్లుచేతు నివో సంధిసభ నిరుపయోగమును, బూటకమును అగును. ఆసభకు జోపు ప్రతిబిటిషు ప్రతినిధియు ఈ విషయమును సాధింపవలెను.

ప్రాన్సునుండి సేనలను తీసివేయుట.

పారిసు, డిశంబరు 14.—రాజ్యాంగసభయందు ఎం. డీమోపుఅను ఉపకార్యదర్శి నిలువసేనను తీసివేయుట డిశంబరు 25-వ తేదీ నారంభమగునని చెప్పెను. మొత్తముమీద 12 లక్షలమంది సేననుండి తీసివేయబడుదురు. జర్మనీయందు సేనలు తీసివేయబడలేదని వారు చెప్పిరి.

జర్మను దౌర్జన్యములు.

పారిసు, డిశంబరు 11.—లిల్లిపురమునందున్న నారీయలు, కెయిజరు ఉత్తరపుట క్రింద జర్మనుసేనావతులు మైనరులగు తమకొమాల్లెలను 1916-వ సం. ము ఏప్రిలునందు నిర్బంధమున తీసికొనిపోయి వారిని వృధిచాటులతో కలిపి, నానా బాధలను పెట్టి, జర్మను వైనికులకు పంచివెట్టిరను నేరముమీద కెయిజరువై కేసుచేసిరి.

అమెరికా

నూలువ్యాపారము.

న్యూయార్క్, డిశంబరు 9.—న్యూయార్క్ న్యూఆర్లియన్స్ నూలువ్యాపారసంఘము తొలగింపబడినది.

జర్మనీ

అమెరికను దళము

పోలాకు వచ్చుట

అంస్టర్డాం, డిశంబరు 13.—తెబాస్ అను పురమునుండి ఈక్రింది తంతివార్త వచ్చినది:—ఒక అమెరికను వైనికదళము పోలా అను సానమునకు వచ్చి అచ్చట సర్వాధిపత్యమును వహించెను. అచ్చటనున్న నాకలలో దక్షిణస్లావ్ యుద్ధనాకలు నుండెను. ఈనాకలు అమెరికను పతాకము నెగుర్చుచుండెను.

అమెరికను పురోగమనము

లండను, డిశంబరు 14.—అమెరికను లిల్లు ప్రకటించిరి:—మేము రైసునదినిదాటి కొల్లెట్టు వంతెనస్థానము వాక్రమించుకొంటిమి.

బ్రిటిషు పురోగమనము

లండను, డిశంబరు 13.—బ్రిటిషువారి లిల్లు ప్రకటించిరి:—ముందున నడచుచున్న మనసేన రైసునదినిదాటి కలోను వంతెన స్థానము వాక్రమించుకొనెను. సాయంకాల మవ్వకు మనసేనలు ఒబర్గెన్స్-సీబర్గ్-ఒడెక్ ఛాల్, ఒస్టాడెక్ అను పంక్తినిజేరెను.

బ్రిటిషుసేనల ఆదరణ

లండను, డిశంబరు 13.—కలోనునుండి ఈ క్రింది తంతివార్త వచ్చినది:—ఫీల్డు మార్షలు 50 డిగ్రీలు పేగుగారు “జేతములోని వారెరును బ్రిటిషుసేనలయెడ దౌర్జన్యమును చూపగూడద”నియు “బ్రిటిషు యుద్ధసామగ్రిని ఆక్రమముగ నుపయోగింప గూడద”నియు, “గొప్ప భవనములు యున్నగు సంస్థాపనలకు నష్టముగలిగింపగూడద”నియు, “అట్లుచేసినచో మరణదండనయో ఇంకేతయో విధింపబడుననియు, ఉత్తరపుట సతిక్రమించెను జర్మనువైనికులను సినిలియనులను దాచి యుంచువారికిని, శత్రుమార్గములను చూపకుండువారికిని కఠిన శిక్ష విధింప బడుననియు” ఒక ప్రకటనము గావించిరి.

బ్రిటిషుదళము

స్టామకూం, డిశంబరు 14.—12-వ తేదీని ఒకబ్రిటిషు నాకాదళము రివాలుకు వచ్చెనని హెల్సింగు ఘర్షణనుండి తంతివార్త వచ్చినది. ఫిన్లండు రాజ్యాంగసభవారు ఇప్పుడు లండనులోనున్న జనరల్ మాన్రీం అనువారిని ఫిన్లండు పరిపాలకునిగ నెమొకొనిరి.

బవేరియాతో ప్రత్యేకసంధి.

కోఫుచుగోగును, డిశంబరు 14.—10-వ తేదీని బవేరియా ప్రధానమంత్రి మిత్రమండలి ప్రతినిధులతో ప్రత్యేక సంధినిగూర్చి దీర్ఘ కాలము చర్చించెను.

రీచిస్టాగు సమావేశము.

లండను, డిశంబరు 14.—రీచిస్టాగు సభకు సమావేశ పరచుటకు అధ్యక్షు డాలోచించుచున్నాడని బెల్జినునుండి తంతివార్త వచ్చినది.

వట్టుకొనబడిన బ్రిటిషు వాణిజ్యనాకలు.

లండను, డిశంబరు 14.—జర్మనులచే వట్టుకొనబడి జర్మను లేవులలో నుంచబడిన బ్రిటిషువాణిజ్యనాకలు నన్నిటిని కిలనందు సమావేశపరచి జర్మనువాసులకు నియమించి బ్రిటిషుజేతపు లేవులకు పంపెద రని హాలండునుండి తంతివార్త వచ్చినది.

రీచిస్టాగు సమావేశము

లండను, డిశంబరు 14.—రీచిస్టాగు సభ సమావేశ మగుటకు తత్తరనిచ్చితిని రీచిస్టాగు అధ్యక్షుడు ప్రతినిధులతో తెలియజేసె ననియు ఎచట ఎప్పుడు సమావేశమగు సంగతిని తామే నిర్ణయించెదమని చెప్పి రని బెల్జికునుండి సమాచారము తెలియుచున్నది.

జర్మను స్థైర్యము.

లండను, డిశంబరు 11.—బెల్జికునుండి ఇల్లు తెలియుచున్నది. బెల్జికులో సేనలు పురోగమించుచున్న ఉత్తరము జరుగవలయునని వైనికులు గోరగ వారికోరిక అంగీకరించబడినది. జర్మను రాష్ట్రములందున్న సేనలన్నియు చేర్చబడినవి. ఈ ఉత్తరమునకై ప్రత్యేకముగ ఒకకాళి నియమించబడినది. జర్మనుల జేతభక్తిని, సామ్రాజ్యమునకు ఎట్టి భయములేదని దృఢపరచుటకును వీలైన అతివాదులకు భయపెట్టుటకును ఇదంతయు ఎత్తిన రాజకీయపు ఎత్తుగతోచుచున్నది.

ఆస్ట్రీయా

జకోస్లావకులు.

అమెస్టర్డం, డిశంబరు 14.—జర్మను బాహిమియాలోని రీచెనబర్గ్, క్రూంబెనో, గాల్లంజు పట్టణములను జకోస్లావకు లాక్రమించిరి.

దుస్సా

రమ్యానోవియులువారు 320 లక్షల మార్కుల నడుగుట.

బెర్న్, డిశంబరు 14.—సోవియులు దొరతనమువారు బెల్జికు బాంకిలో నుంచిన 320 లక్షల మార్కులను మరల నిచ్చివేయ వలెనని సోవియులువారు జర్మనుల నడిగిరి.

సి బాస్ట్రూలునుండి జర్మనులను బహిష్కరింప నెంచుట.

పారిసు, డిశంబరు 13.—సి బాస్ట్రూలులో జర్మనులు జోర్జి విక్కులకు తోడ్పడి చాలతొందరలను కలిగించుచున్నందున జర్మనులను సి బాస్ట్రూలునుండి తొలగించుటకు మిత్రమండలి నాకాదళాధికారిని ఒడెస్సా పూర్వ ప్రతినిధులు కోరుటచే నాకాదళము ప్రయత్నించుచున్నది.

హాలండు

బెలియం-హాలండు దేశములు.

లండను, డిశంబరు 13.—హాలండువా డిటికుల జర్మను సేనలను సామగ్రులను లింబర్గ్ మీదుగా సోనిచ్చియులే బెల్జియం యుద్ధసామగ్రులను ఆంబ్రెపుకు పెట్టి మీరుగా పంపుట కనుమతింపవలెనని బెల్జియునువారు హాలండువారి నడిగిరి. లింబర్గ్లో బెల్జియునువారి చర్యలకు గూర్చి హాలండు ప్రజాసభయందు దీర్ఘమగుచర్చ జరిగినది. లింబర్గ్ ప్రజలు తమ సానమును నిలుపుకొన నిశ్చయించిరి. లింబర్గ్ వారి జేతభక్తి హాలండు దొరతనమువారికి స్పష్టమైన దని ప్రధానమంత్రి నుడివెను.

వీతాపురము ఆర్. సి. ఎచ్. హెన్రూలు ప్రాత విద్యార్థులసంఘము:—ఈసంఘ మిటీకుల క్రొత్తగా స్థాపింపబడిన ఈ నెల 29-వ తేదీని పాఠశాలప్రభువర్గంబి జరుపుటకు నిర్ణయింపబడినది. మెంబరులు ఒకయోసాయికి తక్కువకాని చందాయయ్యవలెను. మెంబరులు కాగోరు ప్రాత విద్యార్థులు వెంటనే సంఘ సహకార్యదర్శులకు వ్రాయవలెను.

Towards Peace.

(Reuter's Agency)

France

Mr. Wilson's Arrival at Brest.

London, December 13.
PARIS.—President Wilson has arrived at Brest.

President Wilson's Arrival in Paris.

LONDON, December 14.
President Wilson arrived in Paris this morning. Guns thundered a welcome. Military bands played the national airs. President Poincaré was first to receive President Wilson, who, when he appeared outside Bois De Bologne station with Madame Poincaré on his arm, was the recipient of a great ovation from a vast crowd.

President Wilson has accepted the King's invitation to visit London.

President Poincaré's Speech at the Luncheon.

A message from Paris states, that President Wilson was later entertained to luncheon at the Elysee by President Poincaré who made a speech of welcome in the course of which, after eulogizing his guest and the crusaderlike enthusiasm of the Americans, he referred to devastations, promising to communicate the German General Staff's cynical instructions in this connection. Should these misdeeds go unpunished, said President Poincaré, France's sacrifices will have been in vain. We have now to build up together a peace, preventing reconstitution or organization for the conquest or oppression. A peace which will make amends for the miseries and sorrows of yesterday and which will be a guarantee against dangers of tomorrow, while whatever safeguards are established, it is impossible, alas, to assert that mankind will for ever be spared from the horrors of war. This peace must include all conditions of justice and all possibilities of duration which it is possible to incorporate. France is ready with full confidence to work with you to this end.

Demobilisation in France.

LONDON, December 14.
PARIS.—In the Chamber, the Under Secretary M. Deschamps announced that demobilisation of reservists would begin on Dec. 25th. Altogether, twelve hundred thousand would be demobilized. He pointed out that there had been no demobilisation in Germany.

Great Britain

German Atrocities in Colonies.

Natives Unwilling to be under Germany.
They want only the British.

LONDON, December 11.
In the course of a speech at Oxford, Mr. Walter Long, giving his reasons why Ex German Colonies should be retained by the British Empire, recalled German atrocities upon natives, especially the disappearance of eighty percent of Hereros, of South West Africa, under German rule and read statement from Five Chiefs of Cameroons to the effect that after their experience of German occupation and after the British occupation, they wished to remain forever under British flag, and begged assurance that Germans would never be allowed to return to carry out the horrible threats of vengeance they had made when the British drove them out.

A White Book.

London, December 11.
A White Book is published by the colonial office containing statements (previously read by Minister Long, in his speech at Oxford) by native chiefs of Cameroons, also Samoa, Togoland, German South West Africa and German East Africa. The book shows that everywhere natives hope to remain under British rule and express joy at such a prospect. In a few cases, the Chiefs said that they were afraid to say anything, lest after all, their land might be restored to Germans, who had threatened them with what they would do when war was over, but this fear failed to prevent a practically unanimous appeal for the retention of British flag. The contrast in feelings of natives towards the British and Germans is eloquently shown by the fact that British officials are able to go unescorted through regions, which Germans, owing to their cruelty are unable to enter unless supported by an armed force. Atrocious horrors of German rule in South West Africa are already too well known to require repetition, but the same system of tyranny is found in other German Colonies, in a more or less degree. Thus in German East Africa, in every District the first reason given by natives for their preference for British rule, is that they are no longer at the mercy of the German Police, from whom they suffered extortion and mal-treatment without any possibility of obtaining redress. Witnesses were frequently tortured and prisoners so brutally ill-used that they died but even in these cases no enquiry was made by German authorities.

Flogging, Flogging, Flogging.

The burden, running through all statements of the natives, in Togoland and Cameroons is, flogging, flogging flogging, especially in connection with forced labour on plantations.

Three Jobs for one Man.

Great Revival of British Trade Anticipated
By Lord Inchcape.

London, December 11.
An optimistic view of the prospects of the next decade is taken by Lord Inchcape speaking at the annual

meeting of the Peninsular and Oriental Company. Dealing with the question of employment Lord Inchcape after emphasizing that there were vast opportunities in the Dominions said that the coming decade would be one of immense production. Damage of last four years would be repaired. Permanent scheme of trade and communications improved, and normal operations which had been suspended by war resumed. It would be a decade in which we were more likely to see three jobs for one man than three men for one job. (cheers).

Honours to Sherif Feisal.

LONDON, December 12.
Sherif Feisal accompanied by his Aide-de-Camp General Nury, Lieut-Colonel Lawrence and a representative of the Foreign Office was received by the King at Buckingham Palace to-day. The King and Sheriff cordially conversed, Lieut-Colonel Lawrence interpreting. His Majesty conferred the chain of the Victorian order on Feisal who is going to Scotland for a week and who will visit the Grand Fleet.

Ancient Chinese Astronomical Instruments.

Their Return Demanded from Berlin to Peking.

LONDON, December 12.
At a meeting of the Central Asian Society Colonel Pemberton endorsed the suggestion of Colonel C. O. Yate that peace terms should include the restoration to China of the famous Astronomical Instruments taken from Peking to Berlin in 1900. General Sir Edmund Barrow presiding, who was chief of Staff during the Boxer Expedition said that Anglo-American commanders very strongly protested against the distribution of these instruments. There were heated discussions and two or three Powers notably Germany disagreed with the Anglo-American proposal to leave the instruments in Peking. He entirely agreed that the Germans should be compelled to restore these beautiful evidences of antiquity and range of Chinese Civilization, to their proper place on the walls of Peking.

A New British Company.

To Trade With the Far East.

LONDON, December 11.
According to the "Times" a new British Company namely the Levant Company "Limited" with a nominal capital of a million sterling two hundred thousand of which will be paid up, is being launched for extension of British trade in the Near East. Sir Maurice de Bunsen will be Chairman. English business men with long experience in Near Eastern Trade will be associated with his Company which starts with the acquisition of the leading Constantinople and Salonica firm Messrs. J. W. Whitall and which has also entered into close working arrangements with the National Bank of Turkey. It is understood that the formation of subsidiary Levant Companies in Greece, Egypt, Sudan, Mesopotamia, Serbia, Rumania and Bulgaria is contemplated.

The General Election.

Details of Polling.

LONDON, December 14.
The polling opened in London at seven in the morning. The weather was mild and muggy and rain fell later. The polling during the early hours was very quiet, but in many places women were noticeably prominent in exercising the new privilege without delay. Mr. Montagu's appeal by the Labourite Stubbz at Cambridge, Mr. Cotton by the Coalition Unionist Colonel Archer-Shee at Finsbury, Mr. G. H. Roberts by the Coalition Unionist Davies and the Labourite Taylor at Lincoln, Sir J. D. Rees, Coalition Unionist, by the Labourite Erector and Independent Brooke at East Nottingham, Miss Alison Garland, Liberal, by the Coalition Unionist Major B. R. Cayzer and the Labourite Lacey at South Portsmouth, and Mr. T. J. Bennett, Coalition Unionist, by the Labourite Skinner at Seven Oaks. The Hindu Barrister, Doctor Farachand, Independent, is contesting Mansfield, Mr. H. A. Fisher Coalition Liberal and Sir Marin Conway Unionist, are among the four candidates for two seats of the combined English Universities.

Coalitionist Majority Predicted.

LONDON, December 11.
The election campaign grows generally keener with the near approach the election day. The subjects which most interest the electors are, who is going to pay for the war, will conscription be abolished, will the Kaiser and the Crown Prince be tried for the crimes, and will the perpetrators of the tortures on prisoners be brought to justice. There is a deep feeling that Germany should be made to pay to her utmost capacity the costs of the war, while the feeling is, if possible, stronger on the point of bringing the German war criminals to trial and ousting enemy aliens from Britain. Of the non-Coalitionist parties Labour is making the biggest effort and is probably the most enthusiastically supported. It possesses no daily newspaper but is making effective use of the substantial space placed at its disposal by the "Daily News" the "Daily Mail," the "Evening News" and the "Star." It alleges to-day that the Coalitionist assurance that conscription shall cease is hypocritical. It also maintains that private capitalism has broken down under the strain of war and cites a recent statement by Mr. Bonar Law in the House of Commons that State control of railways has saved the country many millions and favours national ownership and control of industry. It can scarcely be said that the election has up to the present aroused much excitement or bitterness. Indeed there is a good deal of apathy. A feature of the election meetings in London constituencies has been the smallness of attendances. As regards the result of the election experts continue to predict a substantial Coalitionist majority.

The Peace Conference.

Abolition of Conscription.

LONDON, December 14.
Mr. Lloyd-George, in a statement issued on the eve of the poll says he wishes to make it indisputably clear

that he stands for the abolition of conscripted armies in all lands. Otherwise he points out the Peace Conference will be a failure and a sham. Any British delegate at the Conference must labour towards this end.

Nationalisation of Railways.

Mr. Churchill's Views.

LONDON, December 10.
In his speech at Dundee, Mr. Churchill, referring to the nationalisation of railways, said: It might be expedient for the State to run railways unprofitably in order to develop industries and agriculture, Land settlement, new industries and the extension of production could not be organized unless the State controlled transportation. He did not think that nationalisation would be delayed until a Royal Commission of Enquiry had wandered over the country. A great mass of information was already available.

Army Horses.

Problem of their Disposal.

LONDON, December 11.
The problem of the disposal of Army horses was referred to in a speech by Sir William Birkbeck, Director of Remounts. He said there were a quarter of a million of horses with the British Armies abroad. Great Britain had been denuded of seventeen percent of its working horses for the armies, while seven hundred thousand had been purchased in America. Regarding their disposal, Sir William stated that Belgium was being supplied with fifty thousand to assist the reconstruction, while a large number would be wanted in France for work. It was intended to sell twenty-five thousand in England by the end of January. The speaker remarked that the wastage of horses in the Army had been less than that experienced by commercial firms before the war.

King's Fund For Sailors.

Contribution by Malay States.

LONDON, December 10.
The newspapers refer in appreciative terms to the further contribution by the Malay States of £6,462 to the King's fund for sailors making a total contribution of nearly twenty thousand.

Indian War Prisoners.

Arrival at Copenhagen.

LONDON, December 10.
COPENHAGEN.—A batch of Indian war prisoners from Germany has arrived and been quartered on board a Cadet ship in the harbour until shipping is available to send them home.

Released Indian Sailors

LONDON, December 10.
COPENHAGEN.—Three hundred released Indian and Arabic sailors have arrived here. They chiefly consist of the crews of vessels captured by the raider Wolf.

Death of a Unionist Candidate

LONDON, December 14.
Colonel Lucas, the Unionist candidate for Kelangton, has died after nomination. His widow is standing for election in his place. The polling here in the circumstances been postponed so far as Kelangton is concerned, until December 20th.

Flight to India.

LONDON, December 14.
An aeroplane with a crew of six left Ipswich yesterday to fly to Karachi and Delhi.

Notable Indian Personages.

Expected in England.

LONDON, December 10.
The Maharaja of Bikaner, Sir S. P. Sinha Mr. A. Hamilton Grant, and Sir E. and Lady MacLagan are expected on the 13th.

British Air Force Record

Anti-Submarine Activities.

LONDON, December 14.
The activities of the Royal Air Force Anti-Submarine Home Coast Patrol during the last seven months of the war, included sighting 216 hostile submarines, of which 139 were attacked, 351 aircraft were attacked, of which 184 were destroyed and 151 were damaged. Sixty-nine mines were spotted, of which aircraft destroyed thirty-two. The patrol dropped 661 tons of bombs.

Germany

Armistice Prolongation

2½ Million tons of German Shipping Demanded.

LONDON, December 12.
A message from Treves states that armistice prolongation stipulates that, 2½ Million tons of shipping lying in German ports must be placed under the control of the allies, to supply Germany with foodstuffs, the ships to remain German property. The British have demanded the surrender of the Battleship "Baden" instead of the uncompleted Cruiser, "Mackensen" Herr Erzberger had protested but the demand has not been withdrawn. Von Erzberger's demand regarding prisoners in East Africa will be examined by Marshal Foch and a reply given in a few days. The Allied command reserves the right, if advisable in order to obtain fresh guarantees, to occupy neutral zone on the right bank of the Rhine north of Cologne Bridgehead and up to the Dutch frontier.

Armistice Terms Extended

Until the Morning of 17th Jany

LONDON, December 14.
A telegram from Treves says:—The armistice has been extended until five in the morning of January 17th and may be renewed after that until the conclusion of preliminary peace subject to the consent of the Entente.

Franco-German Relations.**Administration of Occupied Territories.**

LONDON, December 14.
PARIS—The "Echo de Paris" says:—The Armistice Commission at Treves is not dissolving but will continue to regulate Franco German relations until the preliminary peace conditions are signed after which the Commission for the Administration of occupied Territories will be appointed, to which German representatives will be accredited.

**Interned British Merchantmen,
To Proceed to British Ports.**

LONDON, December 14.
A telegram from Hamburg says:—All interned British merchantmen in German ports will be assembled at Kiel, where they will be manned by German crews and proceed to British ports.

The American Advance.**Coblenz Bridgehead Occupied.**

LONDON, December 14.
An American communique says:—We have crossed the Rhine and have occupied the Coblenz bridgehead.

The British Advance.**Rapid Progress.**

LONDON, December 13.
A British communique says:—Our advanced troops yesterday crossed the Rhine and began the occupation of the Cologne bridgehead. By the evening they had reached the general line Oberkassel-Sieburg-Odent-Opladen.

Treatment of British Forces.**A Warning.**

LONDON, December 13.
A message from Cologne states that a proclamation issued by F. M. Sir Douglas Haig has been posted up throughout the British Army zone, warning the inhabitants against violence against any of the Army, misbehaviour of the Army stores, or damage to public works under penalty of death or other punishment. Most severe penalties will, moreover, be inflicted on persons aiding German soldiers, or civilians disobeying Sir Douglas Haig's orders or failing to disclose means of communications of the enemy.

Russian Soviet Demands.**Restoration of 32 Million Marks.**

LONDON, December 14.
BERNE:—A wireless message from Moscow demands that Berlin should restore thirty-two million marks deposited by the Soviet Government in the Berlin Bank.

Entente and Bavaria.**Separate Agreement Discussed.**

LONDON, December 14.
COPENHAGEN:—A telegram from Munich says:—Premier Elsenr had a lengthy official conference with the "Entente" representatives on the 10th at which the question of arriving at a separate agreement with Bavaria was discussed.

Reichstag to be Summoned.

LONDON, December 14.
A telegram from Berlin says:—The President of the Reichstag is preparing to summon the Reichstag.

Reichstag Summoned.

LONDON, December 14.
A message from Berlin states that the President of the Reichstag has informed deputies that he has summoned the Reichstag to meet, but reserves the right to fix the time and place.

German Solidarity.**Attempts to Rekindle it****And to Put Down Extremists.**

LONDON, December 11.
AMSTERDAM:—A message from Berlin states that it was in response to the desire of the soldiers that Government agreed to the ceremonial entry of troops into Berlin. Units from all German States were included. A special department had been established to arrange for this. This appears to have been a significant political move to rekindle German patriotism and reaffirm the solidarity of the Empire as a whole, and possibly to overawe extremists.

Austria**The American Squadron.****Arrival at Pola.**

LONDON, December 13.
AMSTERDAM:—A telegram from Lelbach says:—The American squadron has arrived at Pola and assumed command there, including South Slav warships which are flying the American flag.

Czecho-Slovaks' Action.**German Bohemian Towns Occupied.**

LONDON, December 14.
AMSTERDAM:—A telegram from Vienna says:—Czecho-Slovaks have occupied the German Bohemian towns of Reichenberg, Trautenau and Gablonz.

Holland**Belgium and Holland.****Belgium's Request to Holland.**

LONDON, December 13.
In view of the recent passage of German troops and material through Limburg, Belgium is requesting Holland to grant facilities for forwarding war materials by the Scheldt to Antwerp.

Dutch Premier on the Situation.

LONDON, December 14

A message from the Hague states that in the Second Chamber of States-General lengthy debate took place on the alleged Belgian designs in Dutch Limburg. The Premier said that Government was convinced of Limburg's patriotism and determination of the Dutch people to maintain territorial integrity.

Belgium**German Atrocities.****Lille Women's Action.**

London, December 11.

PARIS:—A number of mothers of Lille have jointly initiated legal proceedings against the Ex-Kaiser on the ground that it was under his orders that the German Army leaders, in April 1916, forcibly carried off their daughters who were minors and subjected them to odious treatment, mixing them with prostitutes and distributing them among the German soldiery.

Russia**British Squadron.****Arrival at Reval.**

LONDON, December 14.

STOCKHOLM:—A message from Helsingfors states that a British squadron arrived at Reval on December 12th. The Finnish Diet has elected General Mannerheim, who is at present in London, to be Administrator of Finland.

Germans in Sebastopol.**Allies' Efforts to Remove Them.**

LONDON, December 13.

PARIS:—The allied squadron is undertaking to free Sebastopol from Germans who are co-operating with Bolsheviks and causing grave disorders. The squadron is acting in response to a deputation from Odessa urging the French Admiral to intervene.

America**Trade in Cotton.****Prohibition Order Rescinded.**

London, December 9.

NEW YORK:—Government has rescinded the prohibition issued on November 13th, prohibiting speculative short selling of cotton on New York and New Orleans exchange of foreign selling order except in liquidation of bull contracts.

General**Scandinavian Representation.**

LONDON, December 14.

CHRISTIANIA:—The Government has proposed to the Danish and Swedish Governments that steps be taken to secure Scandinavian representation at the Peace Conference, especially as regards the League of Nations and compensation for maritime war losses.

Civil Strife in China.**Allied Minister's Message.**

LONDON, December 10.

A message from Peking states that the Allied Ministers have handed to the Chinese Government an aide memoire stating that the Allies are gravely concerned regarding the civil strife in China and that they hope that the steps now being taken with a view to settlement will be successful. The note emphasizes that the Allies desire to encourage aspiration for that reunion which will enable China to participate in the reconstruction of the world. The allied consuls simultaneously handed an aide-memoire to the Canton Government intimating at the same time that this step in no way implied recognition of that Government.

Japan**Japanese Cruiser "Hisshim"****Arrival at Constantinople.**

LONDON, December 10.

PARIS:—The Japanese cruiser "Hisshim," flying the flag of Admiral Sato, with two torpedo boats, arrived at Constantinople on the 6th.

South India**Serious food Situation.**

CALCUTTA, December 14.

Some thousands of labourers, belonging to this town and suburbs, went to-day to the residence of the Collector of Malabar with a petition, begging that steps may be urgently taken to relieve the acute distress due to the prohibitive prices of rice and other foodstuffs. A number of shopkeepers and petty traders closed their places of business, apprehending an outbreak of looting, but the procession behaved in a quiet and orderly manner.

The Congress Deputation.**3 More Names Added.**

MADRAS, December 15.

Mr. C. P. Ramaswamy Iyer, Joint General Secretary of the Indian National Congress informs us that the names of the following gentlemen have been added to the list of members of the Congress deputation:—

- (1) The Hon'ble Mr. Krishna Sahay. (Behar.)
- (2) The Hon'ble Mr. Kamini Kumar Chanda, (Assam)
- (3) Dr. P. J. Mehta, (Rangoon.)

Indian Telegrams.**FROM OUR OWN CORRESPONDENTS**

—10—
(BY WIRE.)

Delhi**All-India Musical Congress.**

DELHI, December 14.

The Second All-India Musical Conference was held at Delhi at the Congress Pandit to-day, H. H. the Nawab of Rampur presided. Amongst those present were Sir James Meeson and Chief Commissioner, Delhi. In the course of his speech the President gave a brief historical survey of Indian music and pointed out that Hindu music was said to be of divine origin and Brahma revealed four Vedas, the last Sama Veda dealing with music. Mahomedan music was in a flourishing condition in the 12th and 13th centuries. Sultan Allauddin Tughlak was very fond of it and gave great encouragement. He appealed for raising the standard of musical education and emphasized scanty opportunity for its studies. He regretted his inability to be present all the sessions and hoped his cousin who was endowed with great musical talent would afford the valuable guidance during the deliberations of the conference. A resolution to establish a national academy of music for systematic study of Indian music at Delhi was adopted and a provisional committee consisting of Sahabzada Suddat Ali, Joshi, Mr. Jagannath and Rai Sahib Choudhuri, Raghubir Narain Singh with power to add to the number was appointed for the purpose of raising funds for the erection of buildings and for endowments. A practical demonstration is being given tonight.

The S. S. "Herefordshire" which left some time since with women and children reached home safely on the 9th December.

The Secretaries of the Indian National Congress notify that they have stopped enlisting any more volunteers from the 10th. Those who have been enlisted are asked to present themselves at Delhi on the 21st.

All-India Hindu Conference.

DELHI, December 13.

A public meeting of the Hindu citizens of Delhi was held on the 9th December to form a Reception Committee of the 5th All-India Hindu Conference. Pandit Dev Raha Sharma, Secretary, All India Hindu Sabha and Pandit Lakshmi Narayan Shastri of Delhi explained the need and scope of the work of the Hindu Sabha movement. Nearly one hundred gentlemen have enlisted themselves as members of the Reception Committee which meets on the 12th December to elect its office-bearers.

Trade in Shellac.**Prohibition Order Revoked.**

DELHI, December 15.

The order of the Ministry of Munitions forbidding dealings in shellac above seven and half hundredweight monthly, except by license, has been revoked.

Calcutta**Calcutta Convocation.****Extended to two Days.**

CALCUTTA, December 14.

Owing to the large increase in the number of candidates who have to receive their degrees and the limited accommodation at the Senate House it was decided to extend the annual Convocation of the Calcutta University to two days. To-day was the first day of the Convocation and the conferring of B.A. and B. Sc. degrees took place under the presidency of H.E. Lord Ronaldshay, the Rector. The conferring of more important degrees will take place on Monday when His Excellency the Viceroy and the Chancellor of the Calcutta University will preside. Among the candidates who were admitted to the B.A. degrees were 12 girls. The total number of graduates who were admitted to the B.A. and B. Sc. degrees were 517 and 102 respectively.

Lord Ronaldshay.

After the formal ceremony of conferring degrees was over, His Excellency the Rector offered his warm congratulations to those who gained admission to the degrees of the University and expressed the hope that the training they had received in College days would help them to be useful members of society and loyal citizens of the empire.

Sir L. Sanderson.

Sir Lancelot Sanderson, Vice-Chancellor, then addressed the Convocation, in the course of which he said:—I would impress upon you that it is not absolutely necessary that you should all be lawyers. It is not even necessary that those who are not lawyers should be Government officials. Be the one or the other, by all means if you are really satisfied that your interests, your abilities and your circumstances make this your best chance of doing something useful and worth doing. But do not drift into either, certainly not into the legal profession which is already greatly over-crowded from mere

Lack of Imagination

or energy or from an idle desire to follow a beaten track. It is evident that this country is on the eve of great industrial and commercial development. During the terrible war which happily is now drawing to a close in a great and complete victory for the British Empire and her Allies, the loss of men—splendid useful men—and the waste of material has been enormous, and it will require all the energy and resources of the British Empire to reconstruct the fabric of the world and civilization which has been ruthlessly damaged by the conflict which was so wantonly and deliberately brought about by the late German

Emperor and his people. There will, I think, be opportunities for every man who is willing to work and who can show himself capable and fitted to be trusted.

The Vice-Chancellor concluded his address with the following advice to those who were admitted to the degrees:—During the whole or at any rate the greater part of the time in which you have been students the world has been subject to the terrible ordeal of the greatest war which mankind has ever witnessed. This in itself must have been an education to any thinking man. You have seen

Our Brave Unselfish Men and Women

making supreme sacrifice and laying down their lives in hundreds of thousands, the most magnificent sacrifice the world has ever seen. And for what purpose? In order that the liberty of the world should be preserved, in order that civilisation be maintained, in order that you and I might live. But for this superb sacrifice your University education could not have been possible, and even if it could have taken place, it would have been of little value unless liberty, truth and justice, which are the foundation of the British Empire, could have been preserved. What lesson has this for us who have been thus safeguarded? Surely that we owe it to the brave dead and wounded who have fought our battle, that we who are allowed to live will make the best of our lives, that we will not allow ourselves to be engrossed in purely selfish ends, that we will do our best to uphold the traditions and principles for which they fought, that we by thought, word and deed preserve our loyalty to his Gracious Majesty the King-Emperor unswerving and intact and will do our best to weld this country more firmly than ever with Great Britain on which our prosperity and welfare depend.

Bombay

Rs. 1,20,000 For a Second Trade Arts College.

BOMBAY, December 15. Mr. T. A. Kulkarni, Chairman of the Gokhale Education Society, has received a letter from Shet Hanaraj Pragji Thakorey informing him that a friend of his has offered an amount of one lakh and twenty thousand rupees to the Gokhale Education Society to enable it to start a Second Trade Arts College in Bombay.

A Diamond Ring and Earrings for Lady Willingdon

BOMBAY, December 15. As president of the Women's Branch of the Bombay Presidency War and Relief Fund, Her Excellency Lady Willingdon was presented with an address, a diamond ring and a pair of diamond earrings in a silver casket.

Bhavanagar's Tribute to Lady Willingdon.

BOMBAY, December 14. The late Maharani of Bhavanagar inaugurated a scheme for perpetuation of Lady Willingdon's memory among the States of the Bombay Presidency. Maharani, Ranis and Begums of 28 States heartily responded to her appeal and an endowment fund of nearly seven lakhs of rupees was collected. The interest of this fund is in the meantime being devoted towards Queen Mary's Technical School for disabled Indian soldiers. Later it is to be utilised in each contributing State for some charitable or benevolent purpose to be named after Lady Willingdon. As a sequel to this scheme and as a token of the high esteem for Lady Willingdon the Maharani Ranis and Begums also decided to present her with a farewell address. The Maharani of Bhavnagar was to have personally presented it but, owing to her death the address which was enclosed in a beautiful silver casket with the crests of all contributory States engraved upon was informally handed over to Her Excellency yesterday by the Dewan of Bhavnagar on behalf of the donors.

Tribute from the Army.

BOMBAY, December 14. The following letter has been received by H. E. the Governor from H. E. the Commander-in-Chief dated Delhi, 9th December, 1918:—

"DEAR LORD WILLINGDON.—A line which I desire to reach you before you leave for England. It is on behalf of the Army to bid Lady Willingdon and yourself God-speed, a happy time in England and all good fortune for the future. The Army will never forget the great work rendered by Her Excellency and yourself on their behalf during the war. They recognise and are very sensible of all that was done for them and the unceasing labour which you both bestowed to brighten the lives of those in hospital. All your kindness to them briefly will never be forgotten by numbers who have benefitted by your unceasing devotion to their welfare.

With our united good wishes and respects to Lady Willingdon and yourself.

Yours very sincerely.

C. C. MONRO."

The Engineering Conference.

BOMBAY, December 15. The members of the Bombay Engineering Congress had an interesting afternoon on Friday when accompanied by Mr. P. G. Massant, C.I.E., Chief Engineer and other Officers of the Port Trust. They inspected the Alexandra Dock, Railway station entrance, Dock Rim, Bascule bridge, dry dock etc., after which they proceeded to the grain depot where sheds and arrangements of sidings were viewed. Wadala yard and cotton depot were also seen and inspection made of catch sidings. On Saturday the party went out to Kalyan on the G. I. P. Ry. where new hump siding, which has been laid out on the lines to meet Indian conditions was viewed and the party lunched with Mr. F. J. Preston, president of the Congress.

Bombay's New Governor Arrives.

BOMBAY, December 16. S.S. Chyebassa with Sir George Ambrose Lloyd Governor Designate and outward mails has arrived here this morning.

S. S. Chanda sailed yesterday for Middlesbro via Aden, Suez, Port Said, Marseilles and London with homeward mails, general cargo and passengers.

The health of Bombay is again causing anxiety and there had been gradual rise in the mortality figures on the 6th and 14th instant, being 96 and 194. Cholera is to a certain extent responsible for the increase.

Central Provinces

The Reforms and Franchise Committees.

Departure from Nagpur.

NAGPUR, December 14. The Reforms Committee finished their work at Nagpur to-day. The Franchise Committee, it is understood, had a conference with Sir Benjamin Robertson, Chief Commissioner. Mr. Setalvad joined the Committees at Nagpur. The members of both Committees left Nagpur for Calcutta to-night by special train. The Hon'ble Mr. Khaparde gave his evidence before the Committee to-day.

United Provinces

The Air Flight.

Plane's Expected Arrival in Allahabad.

ALLAHABAD, December 15. The Handly Page military aeroplane is expected to leave Delhi early on Monday morning and should arrive at Allahabad at about 2 p.m. Landing will be made in front of the Fort.

Education of Indian Soldiers' Children.

ALLAHABAD, December 15. His Honour Sir Harcourt Butler in a resolution on the subject of grant of concessions to meet the education of children of the Indian soldiers says:—The Lieutenant Governor feels that the children of all those who have lost their lives or been incapacitated in the operations of the war have very special claims on the consideration of the Government and public. In publishing the scheme to secure education of such children, Sir Harcourt Butler desires to obtain the zealous co-operation of all District Officers, District and Municipal Boards, Educational Inspecting Officers and staff of all institutions in bringing before those concerned the existence of the scheme. In explaining to them the details of concessions allowed by Government, and in urging them to make use of the fullest use of the opportunity offered, His Honour would appeal to all leaders of the public in villages and towns who are interested in education and welfare of the young to use their local knowledge and position in bringing the scheme to the notice of guardians of those children within their own local areas, who are entitled to benefit by the rules and to see that no one remains in ignorance of them.

Hon'ble Pandit M. M. Malaviya

Appeal for a United Congress.

ALLAHABAD, December 14. In a letter to the Press, the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya makes an earnest appeal to Congress men for unity. The Hon'ble Pandit criticises the recent leading article in the "Leader" of the views of the Special Congress and Moderates Conference and says:—This large measure of agreement between Congress and Conference on vital issues furnishes the strongest reason for all parties working together at Delhi. The path for united action is clear; that is also the path of duty. Since the Special Congress and Moderates Conference met, events have taken place which make it incumbent upon us to review the whole situation and to adopt a course which will enable us to discharge our duty to our country in the best way possible. Never before was there an opportunity so favourable to the cause for which the best among us beginning with Dadabhai Naoroji laboured throughout their lives. At the same time the end of the war has led a powerful association specially organized for the purpose to redouble its activity in England against the cause of Indian reform. It has also stiffened the attitude of the section of Europeans and Anglo-Indians here against us. Both these circumstances demand that we should sink all our differences and unite all our forces so that we may be able to defend ourselves from our opponents and take full advantage of the opportunity that lies before us. It would be unwise to feel too sure that the reforms even as they have been proposed by Mr. Montagu and Lord Chelmsford, will be passed by the Houses of Parliament with our opposition, but we may feel quite sure that there will be no chance for adoption of modifications which the Congress and the Conference have urged as essential unless we press that with one voice to be fully heard in England. The need for unity was never greater. I fervently hope this appeal will meet with hearty response from all my moderate friends.

Ceylon

Ceylon Legislative Council.

COLOMBO, December 13. The Ceylon Legislative Council passed a resolution against allowing Germans and Austrians into Ceylon for some years. The Ceylon Chamber of Commerce resolved that no enemy should be allowed to trade or own property and no imports or exports from enemy country permitted except through British or allied subjects.

Latest Telegrams.

LONDON, December 11. The British India Steam Navigation Company's report for the year ending September 30th, shows profit of £2,22,700 dividend of twelve percent free of tax and £20,231 carried forward. Three steamers were lost and two seriously damaged. One ship of 8258 tons was added to the fleet. Arrangements are being made to bring the fleet to the former standard.

LONDON, December 11. At the P. and O. meeting Lord Inchcape stated that company had just arranged for construction of two large mail steamers by Messrs. Harland and Wolf and three steamers for branch lines by Messrs. Caird. Orders would be placed with other builders as soon as they were able to undertake mercantile work.

LONDON, December 11. Thirty British prisoners from Turkey mostly men from West Kent, Dorset and Essex have arrived in London. One said he was better treated by Turks at Tarsus than by Germans at Entle. Sergeant Hawkes of Dorset who was captured at Gaza and was in hospital for a year, also said, he was well treated by Turks. When he left hospital he worked on Baghdad Railway under Germans and conditions there were very bad.

LONDON, December 11. WASHINGTON.—Agricultural Bureau's final estimate of cotton crop is 11,700,000 bales.

Polling going on.

Scuffle between Sinn Feiners and Nationalists

LONDON, December 15. There was complete absence of disorder at Polling yesterday except for slight scuffle between Sinn Feiners and Nationalists at Tipperary. An astonishing feature everywhere was the eagerness of women to vote. The proportion of women to men in one London Division was ten to one, while it is asserted that proportion in Hamersmith was fifty to one.

Bolshevists Defeated.

LONDON, December 11. STOCKHOLM.—A telegram from Kieff says.—Don Cossacks defeated Bolshevists in a two days' battle at Noyochopersk in Government of Voponez taking eleven hundred prisoners and twenty one guns.

Allies do not Recognise Soviets.

LONDON, December 9. AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says.—News papers assert that Marshal Foch told Kreuzmach Soviet who asked for facilities for journey of delegates through occupied regions to the Berlin Congress of Soviets the Allies did not recognise Soviets.

Herr Erzberger's

Complaint against the Allies.

LONDON, December 15. PARIS.—Herr Erzberger read to the Armistice Commission a declaration complaining of the increased severity of the Allies conditions and their failure to revictual Germany and demanding the raising of the blockade, liberation of war prisoners and immediate opening of peace negotiations.

LONDON, December 15. Stockholm:—Swedish Naval Attache in Petrograd has arrived here. He says, that Bolshevist Leaders heatedly discussed the question of abandoning the entire Soviet Regime. Lenin favoured abandonment and Trotsky opposed it. The latter secured a small majority for holding out to the last.

LONDON, December 15. Indian Delegates to the Peace Conference have arrived in London.

LONDON, December 15. The Belgian Communiqué says. Our Rhine front was extended yesterday from Ossenbreg to Wesel Bridge.

LONDON, December 15. PARIS.—A telegram from Berne says.—German papers state that a French regiment has occupied Wiesbaden.

The Spartacus Groups Programme. To Rob the Rich.

LONDON, December 15. A Telegram from Berlin says.—Spartacus Groups programme includes disarmament of all Non-Proletarian forces, formation of workers militia and Red Guard abolition of all Officers and Non Coms Replacement of all authorities of former regime by representatives of Soviets, Abolition of all Parliaments and Councils and election of Central Council which will elect and control the Executive Council, Cancellation of all public debts above a fixed amount of subscriptions, Expropriation of all landed estates, Banks and large factories and Confiscation of all fortunes above a fixed amount.

వృత్తాంతములు

రాజప్రతినిధి గారు జనవరి 3-వ తేదీని కలకత్తానుండి బయలుదేరి పూనాకునున్న కృష్ణసామంతాధికారాధ్యక్షులను చూచి జనవరి 3-వ తేదీకి ఢిల్లీ చేరుదురు.

విమానములు:— హిందూ షేజీ విమానము సోమవారము నాడుదయమున ఢిల్లీనుండి బయలుదేరి సిద్ధాపూర్ను 2 గంటలకు ఆలవాబాదుకువచ్చి కొటయొద్ద దిగును.

కాంగ్రెసు వాలంటీరులు:— 10 వ తేదీతో క్రొత్త వారిని వాలంటీరులనుగా చేర్చుకొనుట ముగిసెను. చేర్చుకొనబడినవారు 21 వ తేదీకి ఢిల్లీలో జరిగిన కార్యదర్శిలు ప్రకటించిరి.

హిందూ షేజీ మోటరుబండ్లను, మోటరుపైకిలులను, వానిభాగములను దిగుచుకొని కొనబడగూడదని యిది వజ్రవేయబడిన ఉత్తరువు రద్దుచేయబడినది ప్రకటించబడినది.

యాంత్రిక సమావేశము:— బొంబాయిగరమున యాంత్రిక సమావేశము జరిగినది. వారు చాల యాంత్రికస్థానములను శుక్రవారమునాడు చూచిరి. శనివారమునాడు వారు కళ్యాణకు వెళ్లిరి.

వెల్లింగ్డను ప్రభుత్వము గారికి బహుమానము:— బొంబాయి రాష్ట్ర యుద్ధసహాయ శ్రీ సంగమమునాథులకు సమర్పించు కథ్యక్షులను ప్రభుత్వము గారి కభినందనప్రముఖ వక్ర్రాంగుళీయకమున రత్నకర్ణాభరణములను రజితపేటికమును సమర్పించిరి.

కల్లికోటలో కలలు:— తెల్లకలలుండి ప్రజలు మలబారుకట్టకు కడకేగి హమ్మభరణముగూర్చి మొఱవెట్టుకొనిరి. తమకు కాణములను దోచుకొందురేమోయని కొందరు వర్తకులు దుకాణములను మూసికొనిరి కాని తొందర లేదు యెను కలుగలేదు.

రెండవ గ్రేడు ఆర్డరు కళాకాలకు గొప్పవిశారము:— బొంబాయిలో నొక రెండవ గ్రేడు ఆర్డరు కళాకాలకు ఏనుగుమట్టు నామిత్రులొకరు 120 వేల రూపాయల నియ్యదలచిరి నేటుహంసరాజు ప్రాగ్గి గారు గొల్లే విద్యాసంఘాధ్యక్షులగు టి. ఏ. కుల్కర్ణిగారికి వ్రాసిరి.

సంయుక్త రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమునకు రాబోవు సంవత్సరమునకు సందేతమోతలాల్ నెహ్రూగారి కధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. ఉపాధ్యక్షులలో మహమ్మదాబాదు రాజుగారును, పండిత మదనమోహనమోహనగారును గలరు. అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులను ఎన్నుకొనబడిరి.

కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు:— ఇదివరకు తెలుపబడిన కాంగ్రెసు ప్రతినిధులపట్టికలో గౌ. కృష్ణ సామే (బెహరు), గౌ. కామిని కుమారచంద్ (ఆసామ), డాక్టరు. పి. జి. దేవాతా (రంగూను) గార్ల పేరులను కూడ చేర్చులెనని కార్యదర్శి సి. పి. రామస్వామయ్యగారు తెలిపిరి.

సింహళమునాథుల సభ:— కొన్ని సంవత్సరములవరకును ఆస్ట్రేలియా జర్మనీ షేజీముల వారిని సింహళమునాథుల గూడదని సభవారు తీర్మానించిరి. శత్రువులతో నెట్టివాస్తవమున మధ్యవర్తుల పరిముఖమున నేగాని జరుపగూడదు. శత్రువులు భూమిని సాత్తును సంపాదించ గూడదని సింహళము వాణిజ్య సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

యానవార్త హిందూమహాసభ:— 5 వ హిందూమహాసభను ఢిల్లీగరమున జరుపుటకు సన్మాన సంఘమును నియోజించుటకు 9 వ తేదీని ఢిల్లీలో సభజరిగినది. హిందూ సభకార్యదర్శి పండిత దేవరత్న శర్మ, పండితలక్ష్మీనారాయణ కాశ్రి గార్లుపాల్గొనిరి. 100 మంది సన్మాన సంఘసభ్యులుగా చేరి 12 వ తేదీని వారు సమావేశమై యుద్ధాంగులను నియోజించెదరు.

భారతీయ సైనికుల పిల్లలకు చదువుచెప్పించుట:— యుద్ధమున చనిపోయినవారి పిల్లలగుటలై నవ్వియు సైనికుల పిల్లలకు చదువుచెప్పించుట దొరతనమునకును ప్రజలకును

ముఖ్యమగు బాధ్యతగా నున్నది. మండలాధికారులను లోకలు బోర్డులు మున్సిపాలిటీల వారును విద్యాకాభివృద్ధికు లందరును ఈ విషయమున చాల సహాయము చేయవలెను. ప్రతి గ్రామమునకు తెలిసినవా రి విషయము నట్టి సహాయమును బడయ నర్హులగు పిల్లల సంరక్షకుల కందరికిని స్పష్టముగా తెలిపి ప్రోత్సాహపరచ వలెనని సర్వోత్కర్ష బట్టరు గారు నుడివరి.

జాధవిహారము:— హిందూ షేజీ దొంగతనము వారిచ్చి ద మని వాగ్దానమొసగిన పూర్వకాలపు జాధవిహారము నుంచిమి త్తము వంగ షేజీమున నిర్బంధమునైన జాధవిహారము నకు రాబోవు సోమవారమునోజున శంఖుస్థాపనము చేయబడును. ఈవిహారము అజంటావిహారమునలె నుండును. నుమారు 80 రూప్యము లదునిమి త్తము వెచ్చించెదరు.

12-వ తేదీని లాహోరునందు జరిగిన కాంగ్రెసు సంఘ సభలో పంజాబు కాంగ్రెసు సంఘము వారిపక్షమున మహమ్మదీయ సంఘమువారి పక్షమునను భారతసంఘము పక్షమునను ఒక మిశ్రపక్షము, ప్రాంచెను కమిటీవారి యెదుటను రాజప్రతినిధిగారి యెదుటను తమ భావములను వెలుపరలె ననియు, నూతన రాజ్యాంగ సంస్కరణములందు పంజాబుకు వెద్ద రాష్ట్రములతో సమానముగా నంగీకరింపవలెననియు, సంధిసభ యందు సర్ ఎన్. పి. సింహాగారి భరతవర్ష ప్రతినిధిగా నియమింపగూడదనియు, సంధిసభలో భరతవర్ష ప్రతినిధులుగ నుండు వారిని భారతపాతీయ సభామహమ్మదీయసభ లెన్నుకొనునట్లు చేయవలె ననియు తీర్మానములు గావించబడెను.

12-వ తేదీ సాయంత్రమున సి. వి. వైద్యగారి ఆధ్యక్షత క్రింద బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ సభజరిగి ఢిల్లీ కాంగ్రెసుకుబోవుప్రతినిధు లెన్నుకొనబడి వారిపేరులు చదువబడెను ఎన్. ఆర్. బొమ్మంజీగారిని ప్రతినిధిగా బంపగూడదనియు, వారు కాంగ్రెసుకు దోహదము గావించుచున్నారనియు చెప్పి జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసు గారిని తేసింపిరి. ఆతీర్మానమును హర్షిమునుగారు బలపఱచినమీదట జోషి గారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా బల్కిరి. ఆవిషయము ఇంకొకసభలో తీర్మానించుటకు నిలిపియుంచబడెను. కలకత్తానుండి మితవాదమహాసభలో సర్ నారాయణ చందావర్మగారు చేసినఉపన్యాసము నాతేసింపుచును, వారు తాముచెప్పిన విషయముల నుపసంహరించుకొని సభవారి మన్ననగావలెననియు, అట్లుచేయనితో వారు ఇక సంఘమున కధ్యక్షులుగ నుండవలెననియు నొకతీర్మాన ముమోదించబడెను.

అలహాబాదులో సర్ మోక్మోర్ష బట్టరు గారు మారు కళాకాలయందు బహుమతుల నొసగుచు తమ యువస్వాసమున నిట్లు చెప్పిరి:—మీ పూర్వజులకంటె మీరు ముఖ్యత న్నితులయందు జన మొందితిరి. ఇకముందు భరతవర్షము ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమున ముఖ్యభాగ మై యుండి గౌరవము నొందు క్రమక్రమాభివృద్ధి నొందుచు బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునందును రాజ్యాంగ సంస్కరణముల వివరముల విషయములను ప్రత్యేకసంఘములు నిర్ణయించుచున్నవి. తరువాత ఆ సంస్కరణ విధానము పార్లమెంటునందు ప్రవేశ నెట్టబడును. ఎటుంటి రాజ్యాంగ సంస్కరణము లిచ్చినను మీరు వానిని నంగీకరించి భరతవర్షాభివృద్ధియందు బ్రతినిధువారికి తోడ్పడవలె నని ప్రార్థించుచున్నాను. సంస్కరణములను తర్జనభర్జన చేసి విమర్శించి నాళనము చేయకుండక అభివృద్ధి కరచుకు మార్గముల నవలంబింపవలెను.

ప్రతికలో సర్ విశ్వేశ్వరయ్య గారినిగూర్చి ప్రకటించబడుచున్న వార్తలసందర్భమున ఎస్.సి.యే.జెడ్. పెన్సన్ ప్రతినిధి యొకరు విశ్వేశ్వరయ్యగారితో మాట్లాడగా తాము నెలవుతీసికొని పోవు విషయమును పత్రికలలో చర్చించుట తమకు విచారము గలిగించెననియు, తమనెల వంగీకరించుటకుందు రాజ్యాంగపు ఏర్పాట్లలో మార్పుచేయు ఉద్దేశమే కలిగింపలేదని ఖండితముగా చెప్పగలమనియు, దివాను లిదివఱ కెన్నడును అనుభవించియుండని 6 సం॥ దివాను నొకరిని తాము చేసితిమనియు తమనెలవు ముగిసిన వెనుక తమ ఉద్దేశ్య మంతకును అందు వివరత మేమియు లేదనియు చెప్పిరి.

విశ్వేశ్వరయ్యగారియొద్ద నివ్వుడు కార్యదర్శిగారి సహాయకుడుగానీ గాన వారు స్నేహితుల కంటివారలకు గాని ఉత్తరములకు గాని త్వరలో పుత్తుత్తరముల నీయవచ్చునో స్నేహితులు మన్నింపవలెననియు వారుకొరునున్నాను. విశ్వేశ్వరయ్యగారితిల్లి గత బుధవారమునాడు కాలధర్మమునొండెను. కర్మణ జరిగినవెనుకను వారు 15 దినములలో బొంబాయికి బయలుదేరి వెళ్లువారు.

యానవార్త గానసభ:— రెండవ యానవార్త గానసభ ఢిల్లీగరమున కాంగ్రెసుకాలలో 14-వ తేదీ సిరాంపూయనవాబుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. సర్ జేమ్సు మెప్టను, ఢిల్లీ ఫిఫ్తకమిషనరు గార్లును మరికొందరును సభయందుండిరి. హిందువుల గానకాస్త్రము దైవదత్తమని, నెట్టలందును నాలుగు వేదములను బ్రహ్మ వచించెననియు అందు సానుజేదము గానకాస్త్రమునకు ప్రాతిపదికమనియు మన మెరిగియున్నాము. 12-13 శతాబ్దములందు చుహమ్మదీయుల గానకాస్త్రముత్యచ్ఛదశయందుండెను. నుల్తాను అల్లాముద్దీన్తో గ్లాసుగాను గానకాస్త్రపోషకులుగాన తదభివృద్ధికి చాల ప్రయత్నించిరి. ప్రస్తుతము గానకాస్త్రాభివృద్ధికి గట్టిప్రయత్నములు జరుగవలెను. విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహము చాలస్వల్పముగనున్నది. నేనన్ని సభలకును రాజాలముకి చింతింపుచున్నాను. నా సోదరులకు గానకాస్త్రమునందు మంచి పాండిత్యముగలదు. ఆతడు నా స్థానమున మీ కుపశేకుడు కాగలడని ఆభ్యర్థులకు నవాబుగారు నుడివరి. ఢిల్లీలో గాంధర్వ మహా విద్యాలయమును నెలకొల్పుటకును, అందులకు సాహజ్జావాసాదతాల్, జోషి, జగన్నాథ, రాయసా హెబు చౌదరి, రఘువీర నారాయణసింగు గార్లును మరికొందరిని వారు చేర్చుకొను నధికారముతో సంఘముగ నేర్పరుచుటకును ధనమును సమకూర్చుటకును తీర్మానింపబడినది. 14-వ తేదీరాత్రి గాన విద్యావ్రదర్శనము జరుగును.

మదరాసు అందు సదరకామ రాటా రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాడులో ఇంకొన్నా లేదు కాబడినది.)
నో టీ సు. (1893)

మదరాసు క్రిస్తునును,
పీపిల్సుపార్కు వేడుకలు 1918.

మదరాసులో 1918-వ సంవత్సరము డిశంబరు మాసమున క్రిస్తుమనునందు జరుగబోవు పీపిల్సుపార్కు వేడుకల సందర్భమున యీ క్రింద వివరింపబడు రైల్వే స్టేషనుల నుండి మదరాసునకు మెయిలుట్రెయినులో 1½ చార్జీకిని, యితర ట్రెయినులలో 1½ చార్జీకిని మూడవ తరగతి రిటరక్ టికెట్లు యివ్వబడును.

గూడూరునుండి విశాఖపట్టణమునకును తెనాలినుండి రేవులైకును రేణిగుంటనుండి రాయచూరునకును కాట్యాడినుండి బెంగుళూరు నెటికిని హాస్సేటనుండి మచిలీపట్టణమునకును హిందూపూరునుండి గుంతకలునకును ధర్మవరమునుండి పాకాలకును బొమ్మసముద్రమునుండి కొండగుంటకును గల స్టేషనులనుండి టికెట్లు యివ్వబడును.

పై రైల్వే చార్జీలకు పీపిల్సుపార్కులోనికి ప్రవేశ రుసుముగు నాలుగణాలు చేర్చబడును. టికెట్టునందు మూడు భాగములుండును. వాటిని యీ ప్రకారముగ నుపయోగించుకొనవలెను.

మొదటిభాగము చెన్నపట్టణమునకు నచ్చుచు కుపయోగించుకొనవలెను.

రెండవ భాగమును 1918 సం॥ డిశంబరు 24-వ తేదీ 1919 సం॥ జనవరి 1-వ తేదీ లోపుగ (రెండు తేదీలను కలసి) వదైన ఒక రోజున పీపిల్సుపార్కులోనికి వెళ్లు కుపయోగపరచుకొనవలెను.

మూడవ భాగమును రిటరక్ ప్రయాణమున కుపయోగపరచుకొనవలయును.

పిల్లలకు రైల్వే చార్జీలో సగమును పీపిల్సుపార్కు ప్రవేశ రుసుముగు నాలుగణాలును కలిపి చార్జీ చేయబడును. ఈ టికెట్టు 1918 సం॥ డిశంబరు 22-వ తేదీ మొదలు 1919 సం॥ జనవరి 1-వ తేదీ వరకు యివ్వబడును. 1919 సం॥ జనవరి 4-వ తేదీ అర్ధరాత్రివేళ లోపుగ రిటరక్ ప్రయాణము అంతమొందవలెను.

ఆంధ్రవిద్యానిలయము.

(౦) ప్రథమవార్షికోత్సవము.

(ఒక విలేజుకునియొద్దనుండి.)

విజయనగరమునందు 14 వ తేదీ ఆంధ్రవిద్యానిలయ ప్రథమవార్షికోత్సవము జరిగినది. శ్రీరాజా భుజంగరావుగారు ఆగ్రాసాధిపత్యము వహించిరి. వారి యుపస్థాన నుండి క్రిందివిషయము ముద్రితము:—

మన మిదివరకు "ఆంధ్రవిద్యానిలయ" వార్షికోత్సవ దర్శనార్థ మిచట సమావేశమైయుంటిమి. తర్క, వ్యాకరణ, మిమాంస, జ్యోతిష, ఛందః, కల్పములను వట్టాత్ముల యొక్కయు, గణిత, వృత్తు, భౌతిక, రసాయన, భరతాలంకార శాస్త్రములయొక్కయు, దక్షిణ శాస్త్రములయొక్కయు, సారమును వెనుంగు భాసతో బ్రస్తుతభాషావర్ణతో మన బాలకుల నేర్పుటకు వీలున్నదని ప్రపంచమునకు వెల్లడి చేయుట యీనిలయమువారి ముఖ్యోద్దేశమై యున్నది. ఈ విషయమును గురించి యొకరింకొకరు చర్చింపవలసియున్నది. విషయము కేవలము భాషావిషయమే కాక, రాజ్యాంగపరిస్థితులపై గూడ నాధారపడియున్నది. ఇందులకు మన దొర తనమువారి యామోదము మనకు బూర్ణముగా నుండవలెను. అట్టి యామోదము లేక యీ మహా కార్యమును ప్రజలే పూర్ణముగా నిర్వహింపనేరరు. జ్ఞానాభివృద్ధి, రాజ్యతంత్రములకు, ప్రజాభివృద్ధికును దోడ్పడును.

స్వయంనిర్ణయ నూత్రముచే వ్యావహారికధర్మములను ధారాళముగా నెఱవేర్చుకొనవలె ననెడి యూహలను ప్రతి మానవునకు నీ మహాసంగ్రామము కలుగజేసినది. మన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని వలసరాజ్యముల వారందఱు దమ తమ స్థితిగతులను మార్చుకొని, మంచి దశయందుకుటకై తగు నేర్పాటులను జేసికొనవలయు నని ప్రయత్నించుచు న్నారు. ఇట్టిస్థితిలో మనము నాగరకతయందు వారికంటె వెనుకబడినందుల వారు మనలను సమానప్రతిస్థితిలో జూడరనుట నిశ్చయము. నాగరకతకు విద్య ముఖ్యాంగము. ఇట్టి విద్యాధనమును ప్రజలకు విచ్చలవిడిగా వెదజల్లినగాని మనస్థితులను జక్కగ నాలోచించుకొనుకై వారికలవడనేరదు. ఇట్టివిద్య యు ఇంగ్లీషు భాషామూలమున నేర్చుకొనవలయునా? లేక మన దేశభాష యందుల కేమైన దోడ్పడునా? అను సంశయము మనము నిర్ధారణ చేయవలసి యున్నది. ఈ విషయమును గురించి మన దేశములలో బహువిధాభిప్రాయములు లున్నవి.

తెలుగుభాషలో కల్పములు లేమింటిని గణిత, భౌతిక రసాయనాది శాస్త్రములను వెనుంగు భాషయాలను మన బాలకులకు బ్రస్తుతావస్థయందు నేర్పుటకు వీలులేదనియును, మనవారి తరభాషలనుండి యీ శాస్త్రప్రచారమునకు వలయు కల్పములను గ్రహముగ సంపాదించవలయుననియు, నట్లు మన భాషను వృద్ధి నేసిననేగాని మన కళాకాలలయందు వెనుంగుభాష నే ప్రధానభాషగా నాడఁగూడదనియును, కొందఱి మతము. మన భాషకు సంస్కృతము మాతృభాషయై యున్నది. మనభాష సంస్కృతభాషా సంపర్కముచే నానాట వృద్ధి నొందుచున్న దనుటకు మన పూర్వకవికృత గ్రంథములే నిదర్శనము. కావుననే మనభాషకు అనేకములగు నన్యజాతి వదములను మహాపురుషు ప్రాచీనాగ్రముగాఁ దీసికొని ప్రయోగించియుండిరి. అందుచే భాషవర్ధిల్లుచున్నది. సంస్కృతమునందు సర్వశాస్త్రములు నిమిడియున్నవి. వాని నన్నింటిని మనవారు శ్రద్ధతోఁ బఠింపవలె కల్పములు లేదని చింతింపట కనుశోచనీయము. పాశ్చాత్యులు సంస్కృతభాషా ప్రణేతులై మనసంస్కృతగ్రంథములను వారు రచించిన భాషా తరీకరణములనుఁ జెలిసికొనవలసినవైన యీ దినములలో కల్పములు లేదని చింతపడుటలో విపరీతము కనిపింపదు.

ఈసందర్భమున నాంధ్రభాషాభివృద్ధికి, దేశాభివృద్ధి కిని పాటుపడుచున్న యాంధ్రోద్యమమును గురించి కొంత ముచ్చటపడవలసియుంటిని.

ఆంధ్రమహాసభ - ఆంధ్రమహారాష్ట్రము.

భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రమును మనదేశమునందేర్పరువవలె నను ముఖ్యోద్దేశముతో మన యాంధ్రనాయకులు, ఆంధ్రమహాసభల నేటటుగాంచి, ప్రబల ప్రయత్నముల చేయుచున్నారనుట యెల్లరకు విదితమే. ఇప్పటికి మనతెలుగుజిల్లాలన్నిటిలోను భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రయవసరమని తెల్పబడినది.

ఈ జాతీయతావ్యక్తి ప్రభుత్వమున గుంటూరు, బందరు పురములందుగల యాంధ్రనాయకుల యుల్లంబులు పల్లవింపవారు దేశాభిమానముతోఁ బనిచేసి యీ భావమును జనసామాన్యమునందుఁ గూడ నెలకొల్పిరి. బంగాళారాష్ట్రమునందీ బీహారును విదహిని వాని నొక ప్రత్యేకరాష్ట్రముగా నియమించిన సందర్భములో హర్షించిప్రభువును, ఇండియాకుంత్రిగా రును దానివిషయమై పంపిన రాజకీయ లేఖలను, ఆంధ్రులకుఁ బ్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము కావలయునను సంకల్పమును, ఉద్బవించఁజేసినవి. బంగాళానాయకుల బంగాళారాష్ట్ర విభజనమును రద్దునీయుంచుటకై సర్వీస ప్రయత్నములలో భాషాప్రయుక్తజాతీయభావము మనముల నుత్సహించజేసెను. ఈ భావము బంగాళాదేశముననే గాక హిందూదేశమునందెట్లుకొని చిన్నచిన్న తెగలలోఁగూడ వ్యాపించి మనల నందఱి నుట్టుత లాడించెను.

ఈ భావము విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు మున్నగు రాష్ట్రములయందు రాజులుటయేగాక యాంధ్రదేశమునందెల్లడల శాఖోపశాఖలై విస్తరించి యున్నది. ఈ వ్యక్తికే బ్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము ప్రధానాంగము. ఇంతవఱకును మనదేశమందు జరిగిన యాంధ్రమహాసభలను దర్శించి యందుఁబాల్సిన వారలకెల్ల నీ ముద్యమ మొత్తమును విజృంభించినదియు స్పష్టము కాగలదు. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రవాదము మూఁడు ముఖ్యనూత్రములపై నాధారపడి యున్నది.

(1) ప్రతి జాతీయారకుల బ్రత్యేకరాష్ట్ర మొకటి యుండవలెను. (2) ఏరాష్ట్రమునందును భిన్నజాతుల సాంకర్య ముండఁగూడదు. (3) ప్రతిరాష్ట్రమునందును, ఒక్కటే మాతృభాష గల ప్రజలుండవలయును. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్ణయము హిందువులమకు మనకు గ్రొత్తది కాదు.

ఈ భరతఖండమున బూర్వమున నేఁబడియున్న దేశములకు నేఁబడియున్న భాషలు నుప్రసిద్ధములై యుండుట యెల్లరకును విశేషమే

విశాఖాంధ్రమున నల్లకల్లలోలుజేసి తత్ఫలదానముల కాంతిని దన్మాతమునఁ బ్రపంచమునందలి సర్వజనులకును నలజడి కలిగించిన మహామొద్యమ, ఈ జాతీయతావ్యక్తి పాశ్చాత్యుల మనంబుల బూర్తిగా నాటఁజేసెను. వారిలో యుద్ధమునకుఁ బూర్వముకూడ మనకలహములకుఁ గారణమైన యీవ్యక్తి నిన్ను మొన్న ముగిసిన మహాసంగ్రామము వలన వేర్లుపాటి స్థిరపాదమును వహించిన దనుటకు సందియ మెంతమాత్రమును లేదు. ఈ మహాసంగ్రామమునకుఁ గూడ నీజాతీయతావ్యక్తియే ముఖ్యకారణమని చెప్పవచ్చును. ప్రపంచమునందలి దేశములన్నిటిలో నాట్టియా, హంగేరిదేశములందు జాతీయమతస్య యెక్కువగానున్నదని చెప్పవలసి యున్నది. ఆ రాష్ట్రాభివృద్ధి, ప్రజాసౌకర్యములు, తత్సమస్తమై నాధారపడియున్నవి. అచ్చట పోలము, స్థానములు, రూప్యములు, సర్వీయులు, కురోలులు, జక్కలు, ఇటాలియనులు, యూదులు, రోమీనియనులు, జర్మనులు, అను బహువిధభాషలుకలయించి దశభిన్నజాతులుగలవు. వీరిలోవీరి కెట్టి సంబంధమునలేదు. వీరికావో నివసించియుండుటచేత నేకరాష్ట్ర ప్రాతిభులు కావలసినవైనవి. విశాఖాంధ్రమునందలి జాతీయతా తత్వజ్ఞు లేర్పాటుచేసిన పయి మాఁడు సూత్రములలోను వీరికేదీయును బట్టుటలేదు. భాషైక్యముగాని, నాగరికతైక్యముగాని, జాత్యైక్యముగాని వీరిలోఁ గాన్పింపవు. భగవదనుగ్రహమువలన సంధియైన పితృకు మిత్రమందలివారు ఈ విపరీతమునకు ఏదోయొక యుపాయమును దప్పక యోజించురు. ఈ విషయముల నన్నింటిని ఇదివఱకు జరిగిన యాంధ్ర మహాసభలలోఁ బలుమారు వితర్కింపఁబడియే యున్నది. చర్చితచర్చణమగు నను, భీతిచే నింతటితో నీవిషయము విరమించుచుంటిని.

ఆంధ్రోద్యమమునందు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు ముఖ్యాంగము లని యిదివఱకే విన్నవించి యుంటిని. భాషాభివృద్ధియే దీనికి ముఖ్యనూత్రము. ఆంధ్రదేశమునకుఁ బ్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ ముండవలయుననుట నిర్వివాదాంశము. మన బాలకులకు సకలవిద్యలను నాంధ్రభాషవలనఁ గలుపవలయును. భిన్నభాషలతో వ్యవహరించు వివిధజాతులను ఏకముఖమునకుఁ జేర్చుట కుపయోగపడిన యాంగ్లభాషను బొత్తిగాఁ ద్యజింపవలసిన దని నాయభిప్రాయము కాదు. హిందూదేశాభివృద్ధికే దోడ్పడి మన మాతృదేశము నందలి యన్ని తెగలవారిని నేకభాషము వహింపఁ జేసిన, ఆంగ్లభాషను మనమెప్పుటికి విడనాడుటకు వీలులేదు. మనము సదా బ్రిటిషువారి యధీనముననే యుండి దేశాభివృద్ధికే బాటుపడవలయుచుంటిమి. కావున ఆంగ్లభాషయొక్క యవసరమును

గురించి వేరుగఁ జెప్పవసరము లేదు. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము నందు పాల్సాని మనబ్రిటిషుప్రభువులచే మనము లక్ష్యముగాఁ జెట్టుకొని ప్రజలకు విద్యాబుద్ధులలగుదుమాద్యములఁ జేసికొనవలయునని దేశీయ మహాజనసభయొక్కయు, నితర సభలయొక్కయు అభిప్రాయము. కావున మన విద్యాలయములలో నాంధ్రభాష ప్రధానభాషగను, ఆంగ్లభాష రెండవదిగాను ఏర్పాటుచేసినయెడల మనబాలకులలోఁబెక్కువరకు విద్యాబుద్ధులు కలుగుటగా లభించును. సామ్రాజ్య వ్యవహారములకు వలయు నాంగ్లభాషావేశముగూడ తన్మాత్రమున మనబాలకులకు వడఁగలదు. ఈ విషయముల నాంధ్రనాయకు లిదివఱకే యాలోచించుచున్నారు. ఆంధ్ర మహాసభలోను, ఇతరాంధ్ర జాతీయతావ్యక్తి విషయమైన సభలలోను ఈవిషయము చర్చింపఁబడుచున్నది. ఈవిషయమై బందరులోని జాతీయసర్వకళాకాలవారు సాధ్యమైనంతవఱకు పాటు పడుచునేయున్నారు. వీరికి ధవంతు తెల్లరుఁ దోడ్పడితగు సహాయము జేయుటయే విధ్యుక్తధర్మము.

ఈవిద్యానిలయమువారు ప్రస్తుతముగా సకల శాస్త్రములును వెనుంగుభాషయందే నేర్పనచ్చునని ప్రపంచమునకు వెల్లడిచేయు నుద్దేశముతోఁ జేయుచున్న కృషినిగూర్చి వందనీయులు. ఈవిషయమును రాజోవు మనయాంధ్రమహాసభలో విపులముగాఁ దర్కించి లేల్చుకొనుట మనకు కర్తవ్యాంగము. కావున దీనికి వలయు కృషి మనవారందఱు నిప్పటినుండియుఁ జేసి, ఈసభవారియ్యద్యమమును బూర్తిగా వెల్లడిలోనికిఁ దెచ్చి దరని నేను నమ్ముచున్నాఁడను.

మనయాద్యమము తప్పక నెఱవేరుటకు సందియమెంత మాత్రములేదని ప్రపంచమునకును, ప్రజలకును, గవర్నమెంటువారికి నివేదించి కాసన నిర్మాణసభలలో నీవిషయమును చర్చనీయాంశముగా నేర్పఁబడి మనమేదైన యొక చట్టమును గూడ పుట్టునట్లుజేయుట మనయెల్లరకు ముఖ్యమైనదని తోచుచున్నది. ఈపనికై మనము చేయవలసిన కృషి యెక్కువగా నుండును. ముందు మన ప్రజలలో నీవిషయము ముఖ్యమని లేల్చుకొనవలసి యున్నది. కావున భాషాభిమానులు దేశాభిమానులు నీవిషయమై పనిచేయుదురని నమ్ముచున్నాఁడను.

విద్యానిలయము

మనవిద్యాలయముల స్థితిగతుల నాలోచించి చూచినను అందలి విద్యార్థులనుగూర్చి చూచినను దక్షిణ దేశీయులకంటె నాంధ్రులు తక్కియున్నారని స్పష్టమగుచున్నది. ఈవిషయమును నిర్ధారణ చేయుటకు రాజధానిలోని, తెలుగు జిల్లాలలోని, కళాకాలల సంఖ్యనుబట్టియే తేలుచున్నది. రాజధానియందు కళాకాలలు 81 ఉన్న తెలుగు జిల్లాలలో 8 యు, బాలర సెకండరీ స్కూళ్ళు 700 లుండిన 170 దియు, బాలికల సెకండరీ స్కూళ్ళు 42 ఉండిన 6 ను, బాలర ప్రాథమిక పాఠశాలలు 30,000 లుండిన 14,000 ను, బాలర ప్రాథమిక పాఠశాలలు 1558 ఉండిన 553 ను, పురుషుల బ్రెయినింగు స్కూళ్ళు 97 ఉండిన 45 ను, స్త్రీల బ్రెయినింగు స్కూళ్ళు 22 ఉండిన 8 యు, ఇండస్ట్రి పాఠశాలలు 82 ఉండిన 12 ను, భిషగ్విద్యాలయములు 4 ఉండిన 1 టియు గలిగియుండెను. మన రాజధాని వైశాల్యములో నుమారు సగమున కెక్కువ తెలుగు జిల్లాల వైశాల్యముకలదు. రాజధానిలోని జనసంఖ్యలో సగమునకు కొంచెము తక్కువ ఆంధ్రజనులు గలరు.

దీనింబట్టిమాడ బాలర ప్రాథమిక విద్యా పాఠశాలలును, పురుషుల బ్రెయినింగు పాఠశాలలను తక్కు తక్కినవి, భాగ ప్రమున లేకపోవుటచే మన కోర్కెలు నెఱవేరుటకు సాధనములు చాలవు. బాలికాపాఠశాలలు స్త్రీలను తరబీతు చేయు విద్యాలయములును మనకు రాజధానియందు మాఁడవ భాగముగానున్నవి. బాలకుల సెకండరీ స్కూళ్ళు, భిషగ్విద్యాలయములు, నాలుగవ పాఠశాల నున్నవి. బాలికల సెకండరీ స్కూళ్ళు, పరిశ్రామిక పాఠశాలలు నేడవపాఠశాలలు, ఏదేని మిది సంకల్పములనుండి, దొరతనమువారి ద్రవ్యమునుండి రాజధాని ద్రవ్యమునకు వర్తింపజేయఁబడిన ద్రవ్యమువలన గొన్ని పాఠశాలలు వెలుగుటకు సాధనము కలిగినది. పాఠశాలలయందలి కళాకాలల యందలి విద్యార్థుల సంఖ్యనుబట్టి చూచినను నీవ్యత్యాసము స్పష్టమగుచున్నది. ఆలోచించిమాడ రాజధానియందలి యికింభాగములందు బోలె నాంధ్రమండల పాఠశాలల యందును, కళాకాలలయందును, విద్యాభ్యాసముచేయు బాలరసంఖ్య పాఠశాలలయందు పరిపవదగినవనుగులవారి మొత్తముకంటె నెక్కువ వెనుకబడియున్నది. ఆంధ్రజనసంఖ్య కనువుపడి నన్నివిద్యాలయములు ఆంధ్రదేశమునందు లేననుటకును, విద్య వెనుకంజేయుచున్న దనుటకును వీలు నిదర్శన మవసరములేదు. కావున ప్రత్యేకాంధ్ర

రాష్ట్రముల కొక్క విశ్వవిద్యాలయము మత్యావశ్యకమైయున్నది. అట్లయిన నాంధ్రదేశము శీఘ్రకాలమున విద్యావ్యాప్తిని కెందఁగలుగును.

ఈ మధ్యన విశ్వవిద్యాలయముల స్థాపన విషయమై, ఇండియాగవర్న మెంటువారు మంచిమాటలఁ జేసియున్నారు. కాశీ, డక్కా, పాటలీపుత్రవిద్యాలయస్థాపనముల దొరక నమువారికి విద్యావ్యాప్తియందుఁ గల యభిలాషను బాటుచున్నది. ఆంధ్రప్రదేశమున 1,80,00,000 జనసంఖ్యచే నిండియున్న విద్యావ్యాప్తి కాఁదగిన ప్రపంచమున 8-9 కళాశాల లొక లెక్కకు వచ్చునా?

పట్టభరతయందుఁ గృతార్థతఁ దీని పిమ్మట వారికి న్యబుద్ధిపాటవము విజృంభించక వృథామతిమందఁగా నిక సామాన్యపరీక్షలయందు కృతార్థత విద్యాలయముల నుండి బయటపడిన స్వల్పకాలముననే తా మధ్యనించిన విద్యను “గురోరధీతం గురజేనీదీతి” మృత్యున ట్టొరించుచున్నారు. ఈ చిట్టము ప్రకృతికాన్త్రవిద్య మాతృభాషేతరమగు నాంగ్లేయభాషయందు చెప్పబడుటవలనఁ గలుగు లోపమున సంభవించుచున్నది కలఁపఁబడుచున్నది. ప్రథమమున నింగ్లీషుభాషను ప్రకృతికాన్త్రముల నర్థముచేసికొనగలుగునంత దనుక నేర్వకొనుటకు పట్టుకాలమునందు, స్వభాషయందుఁ బ్రకృతికాన్త్రముల నలవరచుకొందురేని మనఃపట్టపరీక్షోత్తీర్ణులు ఆయా కాన్త్రములయందు మిక్కిలి ప్రవీణతను సంపాదించు కొనవచ్చునని ప్రమాణుల మతమై యున్నది.

ఇట్లు చెప్పటవలన నాంగ్లేయపాఠశాలలను కేవలము విసర్జించివేయవలయు నని చెప్పినట్లూహించవలదు. ఆంగ్లేయ భాష నూడ నింకొక ప్రకృతికాన్త్ర విధమున నిర్బంధపాఠముగానున్న బాటుగాని యిప్పటివలె సర్వమును నాంగ్లేయభాషామాత్రముననే యధ్యసించునట్లుండఁగూడదని నామతము. తగిన గ్రంథమువాయును దేశభాషలయందుఁ బూర్వముగాఁ జేయుటచేత తత్తఃకాలములలోకలగుటలందుఁగూడ దేశభాషామాత్రముననే విద్యావ్యాప్తము నొనర్చవచ్చును. ఇట్టి యాచారము భాషాసమాశ్రయము లగు సాశ్రమవిశ్వవిద్యాలయములు మిక్కిలి లోడ్డును. ఈ తరుణమున నిట్టి విశ్వవిద్యాలయములు మనకుఁ గోరఁదగినవియై యున్నవి. వానియందుఁ గొంతకాలముదనుక చిన్నతరగతులం దితరపాఠము లాంధ్రముననే గలఁపఁబడుచుఁ గ్రమక్రమమునఁ గళాశాలలయందలి పెద్ద తరగతులయందును, ఇతర కాన్త్రములను దెనుగుభాషతోడనే యధ్యసించునట్లుండఁ జనును.

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి.

మనదేశమునఁ జరిత్రాంశములు మిక్కిలి తక్కువగా నున్నవి. ఇప్పుడేవచ్చును కొందఱు కొందఱు కొన్ని చరిత్రగ్రంథములను వ్రాసి ప్రకటింపచుండిరి. ఒక్క మనహిందూదేశపు పూర్వచరిత్రములు వ్రాయుటయే గాక, ఇతరదేశ చరిత్రములుగూడ మనభాషలో వ్రాయవలసియున్నవి. ఆంధ్రాంగ్లేయ భాషలయందుఁ బరిశ్రమగల ప్రమాణు లీపనికి సన్నద్ధులై పూనుకొని, అచితకాలములో నీలోపమును దొలఁగింతురని నమ్ముచుండిరి.

వృక్షకాన్త్రము, రసవాదకాన్త్రము, భగోళకాన్త్రము, భూగోళకాన్త్రము, భౌతికకాన్త్రము, మున్నగు సకలకాన్త్రములను, సర్వవత్గ్రంథములను, ఆంధ్రభాషయందు వ్రాయుట ముఖ్యావశ్యకము. విరోధానిధివాదు లాంగ్లేయభాషయందు సకలవత్గ్రంథములను భాషాంతరీకరించి యుంచుకొని రస విషయ మందలికిని విశదమే. అట్టికృషిని మనయాంధ్రు లేల చేయఁగూడదను తలంపున మన్నుపాఠో తెలియరాదు. కాన్త్ర గ్రంథనిమయమై విజ్ఞానచంద్రికామండలివా రిదివరకే కొంత దనుకఁ బూని నిర్వహించియుండిరి. బుద్ధచరిత్రాదివత్గ్రంథములను ఒకటిరెండు మాత్రము వెలువడినవి. కాని యంతటి లోఁ దృప్తినించుటకు వీలులేదు. ఇంకనువిశేషముగా స్పష్టపడునట్లుగా నీవిషయమున ననేకగ్రంథములు బయలుపడఁ బడు యావశ్యకమై యున్నది.

యంత్రములు మున్నగువానితో జరుపఁబడు వ్యాపారములనేకము లున్నఁగాని మనదేశ మభివృద్ధి నందఁగలదు. ఇంగ్లండు, జపాను, అమెరికా, మున్నగుదేశములకుఁ బోయి యట్టి కృత్తుల మనదేశము లభ్యసించుటయేగాక తాము నేర్వకొనిన కార్యవివరమును, తత్తత్కార్యములకుఁ గావలసిన యంత్రసామగ్రిలు మున్నగు పరికరములు, వెలులు, ఉపయోగములు లాభము మొదలగు విషయములను నాంధ్రమునఁ జక్కఁగఁవ్రాసి ప్రకటింపవలయును. ఇట్టిగ్రంథరాజము లనేక

బినెంటువు ప్రతిమ బహిరంగ పరచబడుట.

దెన్నపురి పౌరగౌరవాత్మాహములు.

జాంబయి నగరవాసులును, లక్షాధికారులును, నుప్రసిద్ధరక్షకులును, బినెంటువుగారి ముఖ్యమిత్రులలో నొకరు నగు జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు గారు, బినెంటువుయొక్క తమకుగల భక్తివిశ్వాసములను గౌరవమును నూచించుటకై చలువరాతితో ఆమెవిగ్రహము నొకదానిని చేయించి బహుమాన మొసంగి యుండిరి. ఆవిగ్రహము ఆర్మీరుకును పీఠికుందు బినెంటువుచే నిర్మింపబడి ప్రౌఢరమునవసరమును కుచితముగా నొసంగబడిన భవనముయొక్క నడవయందలి మధ్యభాగమున నుంచబడినది. ఆ ప్రతిమకు బహిరంగపరచుటకై మొన్నటివరకు సామంతము లి గంటలకు గోక్షేభవనమున నొక మహాసభ గావించబడినది. ఆనడవంతయు పుష్పమాలలతోను, తోరణములతోను, విద్యుచ్ఛక్తి దీపములతోను అతిశృంగారముగను శోభస్మరముగను నలంకరింపబడి కన్నులపండువుగ గన్పట్టెను. మైనూరు, తిరువాంతూరు, బకోదా మొదలైన పెక్కు స్వతంత్రసంస్థానములకుఁ దివాన యువ్వోగముచేసి ఖ్యాతిగాంచిన వి. పి. మాధవరావు, సి. వి. యి. గారధ్యక్షత వహించి ప్రతిమకు బహిరంగ పరచిరి. తత్సమకేశమునకు పెక్కుమంది పురస్కరములును విద్యాధ్యయను విచ్చేసిరి. బినెంటువుగూడ సభకు విచ్చేసెను. భవనమంతయు ఉత్సాహముతో కిటకిటలాడి పోయెను. ఆ సమయమునందు పెక్కుమంది పురస్కరములు ఆమెయొక్క గొప్పతనమును గూర్చియు, ఆమెయొక్క ఆప్రతిమాన ప్రతిభావిశేషములను గూర్చియు, ఆసాధారణ మేధావీక్షి సంపన్నతను గూర్చియు, ఆసామాన్యదైర్యదైర్యములను గూర్చియు ఈ గుణములవలన ఆమె ఒక్కరాజ్యమునకును, ఒక్కదేశమునకును ఒక్కఖండమునకేగాక ప్రపంచమునంతటను గావించిన మహోపకారమును గూర్చి జ్ఞాపకాత్మకముగ ముచ్చటించుచు ఆమెయొక్క తమకుగల గౌరవము, అనురాగమును భక్తివిశ్వాసములను ప్రకటింపిరి.

మొట్టమొదట డాక్టరు ముబ్బయ్యయ్యగారు ఆమెనుగూర్చి ముచ్చటించుచు నొకపీఠోపవాసమును గావించిరి. భావిసంతతివారుగూడ నట్టిదేశోపకారమును దేశసేవను చేయుటకు పురికొల్పబడుటకై దేశోద్ధారకులయొక్కయు, దేశసేవకులయొక్కయు చిన్నములు విగ్రహపూర్వకముగనైనను చిత్రపటపూర్వకముగనైనను నెలకొల్పబడుట తత్వంతావశ్యకము. కాబట్టి మనదేశమునకై నెంతోపాటుపడి మహోపకార మొనరించిన బినెంటువు ప్రతిమ యొకటి నీ ప్రదేశమునందు నెలకొల్పబడుట మిక్కిలి సమంజసముగ నున్నది. ఆమె మనదేశమున కొనరించిన మహోపకారము నింతింతని లెక్కించుట దుస్సాధ్యము. ఆమెకు నేను మూడుకారణములకై గౌరవించుచున్నాను. మొదటిది ఆమె యీ దేశమందలి మతోద్ధయమునకు నాయకురాలు. రెండవది ఆమె రాజకీయోద్ధయమునకు నాయకురాలు. మూడవది ఆమె యీ జాతీయవిద్యోద్యమమునకు నాయకురాలు. ఆమె గావించిన మహోత్సాహమైన కార్యములవలననే ఆమె సామాన్యరాలుగాదని నువ్వక్తపడగలదు. ఆమె మిక్కిలి ఉన్నతపదవికి జెందిన మహాత్మురాలు ఆమెయందు దైవస్వరూపముపూర్ణముగ మూర్తీభవించి ఆమెములు బయలుపడవలసిన సమయ మింతకన్న జేతొందులేదు.

ఈ వైకాన్త్రగ్రంథముల నాంధ్రీకరింపవలయు ననిన మనభాషయందుఁ దగిన పదజాలము ప్రస్తుతము కనబడమని మిక్కిలి చిక్కుతలంపింపకపోదు. ఇంతకుమున్నె యీవిషయలను గూర్చిన గ్రంథములను రచించినవారు తమ కుచితమని తోచినవిధమున వారి గ్రంథములయందుఁ దలంపింపిన విషయములకు మాత్రమే నామములఁ గల్పించి వాని కాంగ్లనామములను చేరువం జేర్చి ప్రకటించియుండిరి.

ఆంధ్రవిద్యానిలయముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము కాన్త్రగ్రంథముల నాంధ్రమున వెలువడుటయై యున్నది. కావున నట్టికార్యమునకు ప్రాతిపదికగా నాంగ్లభాషయందుగల తత్తత్తత్త్రములయందు వాడబడిన నామముల కాంధ్రనామముల నీలయమువారు కల్పించి, యాంధ్రదేశమునందలి పండితాభిప్రాయమునుబడిన నిర్ధారణచేయుట కర్తవ్యమని తలంచెదను. వీరిదశ నాపదములనే కవులు వాడుటయు సమంజసము.

జే. గావింపబడు ప్రతికార్యమునకు కక్షిని జూపుచున్నది. ఆమెకు దేశసేవ గావించు శిష్యులను ప్రోగుచేయుటలోను వారిచేత పనిచేయుచుటలోను మిక్కిలి తెలివితేటలు గలవు. ఆమెయు ఆమె శిష్యులును గావించిన మహోపకారమునకు మనమందరమును ఆమెకు తప్పక కృతజ్ఞులము.

పిమ్మట ఆహ్వానముగా రువస్వసిమయ తాము ఇంచుమించు ప్రపంచమంతటను తిరిగితిమనియు, అన్నిప్రదేశములందును గూడ ఆమె నెరుంగనివారెవరును లేరనియు, ఆమెయొక్క నామము ప్రపంచమందలి ప్రతికృపామానందును గొప్పగ నుచ్చరింపబడుచున్నదనియు, ఆమె ఎల్లప్పుడును అణగద్రొక్కబడిన వారికిని బీదలకును సహాయము గావించుటకు సంసిద్ధురాలయి యుండుననియు, ముఖ్యముగ భారతీయస్త్రీలు పరదేశములం దుభవించుచున్న కష్టములకు సామధూరిని దెలుపుచు వారినిబాపుట కెక్కుకు పాటుపడి యుండెననియు నుడిచెను.

తరువాత జి. ఎ. వలేశునుగా రువస్వసిమయ దక్షిణాఫ్రికాయందు భారతీయుల బాగునొక్కబడి వారిసంతోషము ప్రారంభమయినపుడు బినెంటువు 22500 రూప్యములు విరాళ మొసగి తనసామధూరిని ప్రకటిం చెదనియు అప్పటినుండియు కూడ భారతదేశముకొరకు పాటుపడ మొదలిడిన దనియు నుడిచెను.

పిమ్మట సి. పి. రామస్వామయ్యగారు బినెంటువు రాక పూర్వము భారతదేశమునందు పెక్కుమంది దేశనాయకులును దేశోద్ధారకులును దేశాభివృద్ధికి పనిచేసియున్న ను స్వవాజ్య సుసాదరకై దేశము మహాజనసభ పనిచేయుచున్న భారతదేశముయొక్క ఆత్మగౌరవము నభివృద్ధి జెందించుట యందు గారి స్వాతంత్ర్యమాత్రములను భారతీయుల మానసముల బాగుగ నాటునట్లుచేసి స్వతంత్రభిలాషను కలుగజేయుటయందు గారి బినెంటువుపాటుపడి విజయము గాంచినంత మరెవ్వరును గాంచలేదని చెప్పెను.

బి. పి. వాడియాగారు కూడ నువ్వస్వసిమయ బినెంటువు దేశసేవకై లక్షల లక్షల రూప్యముల వ్యయపరచెననియు ఆమెయొక్క క్షేత్రసాధనప్రయత్నము ఆమె సంపాదకీయము వహించుచున్న పత్రికలవలన నువ్వక్తపడగలదనియు నుడిచెను. అతివాసులకును మితవాసులకును వికమత్యము వదురుటకును, దేశీయ మహాజనసభకును, మస్లింగులీరునకును అన్యోన్య సుబంధబాంధవ్యము లభివృద్ధిజెందుటకును కేరలము బింటుమ్మయే కారణధూతమని వాడు తెలియును. ఆమెయొద్ద పనిచేయుట గొప్ప అర్హతమని తలపరచెను. ఆమె యింకను యిటులే దేశసేవ గావించుచు చిరకాలము జీవించి యుండును గాక యని గోరుచున్నాను!

పిమ్మట బి. ఎన్. కర్కగారు కూడ ఉపస్వసిమయ ఆమె కేవలము రాజకీయకాన్త్రజ్ఞురాలు మాత్రమేగాక ఆమె భావములను ఆశయములను కార్యాచరణయందుంచుటకు కూడ యత్నించుచుండెననియు ఆమెయొక్క ఆభిప్రాయములను గూర్చి పెక్కుమంది పెక్కువిధముల అనుమానించినను అట్టి అనుమానమున కెంతమాత్రమును కారణములేదనియు, తమకుకూడ కొన్నివిషయములపై ఆమెతో మొట్టమొదట భేదాభిప్రాయమున్ననుపిమ్మట ఆమెకు సందర్శించి మాటలాడినపుడా యభిప్రాయములను మార్చుకొంటిరనియు నుడిచెను. ఆమె గావించిన మహోపకారమును భావిసంతతివారు గూడ తప్పక సంతోషించి మెచ్చుకొని కృతజ్ఞులుగ నుండగలరు. ఆమె స్వాధీనత్యాగ మెంతయు మెచ్చుకొనదగియున్నది.

పిమ్మట అధ్యక్షులు గూడ ఆమెనుగూర్చి ముచ్చటించుచు ఆమె హిందూదేశమునకు వచ్చిన దాదిగ నేటివరకును గావించిన మహోపకారముల నన్నిటిని మరుగుగా చెప్పిరి. హిందూదేశము విముక్తురాలయి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించగలిగినచో అట్టి సంపాదనకు కేవలము బినెంటుమ్మయే కారకురాలనియు హిందూదేశచరిత్రమునందు ఆమెనామము కావ్యతముగా నుండునట్లులు లిఖింపబడగల దనియు నుడిచిరి.

పిమ్మట భవనమునందు మంచేమతరధ్యానములు చెలరేగుచుండ మాధవరావుగారు ఆమె ప్రతిమను బహిరంగపరచిరి. ఆప్రతిమచూచుట కెంతయో ముచ్చటగనుండెను. పనివానితనము మిక్కిలి కొనియాడదగి యున్నది.

మోకొని తైలము:—స్త్రీ పురుషులు వాడు అకు యోగ్యమైనది. మొదటను చలనవజేయును. మొద్రుకలు చాలకుండును. మొద్రుకలు నుచువు చేరును. నుచాననగలిగి యుండును. 0-12-0 అమ్మతొంపవం శిశు, కి, తంబు కెట్టిసి, మద్రాసు.

సిద్ధాది సంవత్సరాది సంచిక

ఈ సంచికలో రాజకీయ సారస్వత సాంఘిక సాం గ్రామిక విషయములు వీలగునెడల వేలువేలు భాగములుగ ప్రచురించుటకు ప్రయత్నింపబడుచున్నది. ఆంధ్రులకు సంబంధించిన విషయములకు ప్రముఖత యీయబడును. కాబట్టి యుపవిలేఖక మహాశయులు యథా ప్రకారము తమ వ్యాసములను డిసెంబరు నెల లోపల పంపివై వేర్వోనబడిన విషయ విభజనమునకును, సంచికయొక్క సకాల ప్రకటన మునకును సాయపడఁ బ్రార్థితులు.

సంపాదకుడు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జిక, మంచుమందు

దబ్బి 1-కి అ. 6. 12-కి రు. 8-8. 10-కి రు. 25.

తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద గాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోచనములలో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తులు :—దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసికాయలు, వెండ్రుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేది శరీరమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టని జల విర్బుడును.

చికిత్స :—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము :—1. మందు లోచనములోనికి పోవు యను. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు లిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.

అమృతాంజనండిపో - బొంబాయి - మద్రాసు

అమృతాంజనము

చక్కని దబ్బితో పహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.
పొర్చుపునొప్పుల కొండోలును
వాయువు పోట్ల పోగొట్టును.
మహావనగలి యుండును.
ప్రతియుంట వేండ్లదగినది.

అమృతాంజనం నొప్పులకు దివ్యామృతము

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు

తయారుచేయబడు మంచుమందు

మా తేలుమందు అన్ని మందుల కంటె

మిక్కిలి మరుగుగా పనిచేయును. వెల 0-8-0.

అమృతాంజనము డిపో, రి తంబు శెట్టిపేటి, మదరాస్

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులుగ వంతబడిన లేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్ములు ఇంతకు వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గుఱించియు ఈ క్రింది కంటెనెసెలతోనే సంకలిపందర్భమున ఫలహా కాలాచింపవలసినది. మీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి వంతనే వారిని ఫకాలములో సరిగ్గా చేయుటలోను నొప్పు పేరు మోగినవారు.

నిలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, బెంగాల్ పేట్టె నెం కెనె రు,

389

మదరాసు

(ప్రై వాట్మాంజనం గోరవల్లిను ఈ పత్రికపేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

స్వదేశి కత్తులు

హోల్ గ్రాండు మంగలి కత్తులు	1-2-0
టేబిల్ కత్తులు	1-0-0
కార్కులుతీయునది, చాకు అన్నికలసినది	
(ప్రయాణీకుల కెక్కుడుపయోగకరము)	1-8-0
డి. బ్లెడురోగర్చు చాకులు	1-0-0
సింగిల్ బ్లెడుచాకులు	0-6-0
డెస్కు కత్తులు	0-4-0
సింగిల్ బ్లెడు చాకులు (చిల్లరమల్లరక నులకు)	0-4-0

స్వదేశి ఇండస్ట్రీయల్స్ కంపెనీ,
962 లిమిటెడ్, కంబేవరం.

AWARDED
GOLD MEDAL 490
IN THE
BARODA EXHIBITION
For its Sweet Lasting & Delightful Smell
TO
THE WORLD-RENOWNED
OTTO PARASTAN (REGD.)
Therefore, please just try and enjoy.
Prices: $\frac{1}{2}$ oz. 1 dram. $\frac{1}{2}$ dram. Card.
2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0
Sample Free on sending 3 annas postage Stamps.
—:0:—
ALSO, PLEASE TRY OUR
PALASTAN HAIR OIL (REGD.)
Free from mineral oils. Best for the Hair.
Prize Re. 1, and Postage Extra.
ample Free on sending 1 anna postage Stamp.
The Parastan Perfumery Co.
No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపథములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నిష్పన్నము
వ రి కిం పు ను.

(ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించు బడుచున్నవి.)

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సింజా, మలియన్స్, గోవా, ఫీజి, విలేండ్, ఈస్ట్రాఫ్రికా, మన్మ, ప్రత్యేకములవారు కూడ నీ సిద్ధాపథమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "పీకేయిక లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మియంటు నున్నయెడల, మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొదలెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పొర్చువారము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న చిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధామృత సేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యులలో సశేకవిధము లున్నట్టియు సుపయోగకరములగు కర్మాటక మాలికలనుండియు యోగ్యములగు కర్మాటక చేయుచుందురు.

కెబ్బనైన యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసాయును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 260 మాత్రలున్న సీసా కేవల యొక్క మాత్రమే.

6 సీసాలు కొకసారి తప్పించుకొని	
బహుళ ఖర్చుతోచేరి	రూ 1-8-0
12 సీసా లొకసారి కొనిన	2-14-0
25 సీసా లొకసారి కొనిన	8-5-0

సమస్తరోగములకు మావస్త్ర అయ్యున్నది యిది సిద్ధాపథముల దొరకును.

దయచేసి— శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మిసూరు.